
LAUKAAN PERUSOPETUKSEN PALVELUVERKKOSELVITYS

LUONNOS LAUSUNTOKIERROSTA VARTEN
8.9.2023-22.9.2023

Palveluverkkotyöryhmä

Sivistyspalvelut

SISÄLLYS

---

1. KOULUVERKKOSELVITYKSEN TAUSTAA	2
2. TYÖRYHMÄN TYÖSKENTELYTAVAT	3
3. PERUSOPETUKSEN JÄRJESTÄMISEN LÄHTÖKOHDAT	5
4. OPPILASMÄÄRÄT JA ENNUSTEET	8
6. TARKASTELTAVAN KOULUALUEEN KOULUVERKKO	11
7. LAUKAAN KUNNAN JA KOULUTOIMEN TALOUDEN TARKASTELUA	23
8. HENKILÖKUNNAN ASEMA MAHDOLLISISSA MUUTOSTILANTEISSA	28
9. RATKAISUVAIHTOEHTOJEN TARKASTELU	29
Vaihtoehto 1: Nykyisen kouluverkon säilyttävä malli	29
Vaihtoehto 2: Keskitetään opetus kahdelle koululle	37
Vaihtoehto 3: Opetus keskitetään kahdelle koululle, osa oppilaista siirtyy kirkonkylän koululle	47
Vaihtoehto 4: Yhden kyläkoulun ratkaisumalli	57
Vaihtoehto 5: Opetuksen keskittämisen malli: kaikki oppilaat siirtyvät kirkonkylän koululle	66
10. TOIMENPIDE-EHDOTUKSET	73

1. KOULUVERKKOSELVITYKSEN TAUSTAA

Laukaan sivistyslautakunta käsitteli kouluverkkotasia kokouksessaan 17.11.2020 (§ 91) ja päätti perustaa asiaa valmistelemaan työryhmän. Tavoitteena oli tarkistaa Laukaan perusopetuksen palveluverkko ja tehdä toimenpide-esitykset kunnanvaltuustolle vuosille 2021–2026. Selvitystyön taustalla on Laukaan kunnan oppilasmäärän väheneminen.

Työryhmä asetti tavoitteeksi tehdä laaja-alaisen kouluverkon arviointiprosessin, jossa selvitetään kouluverkon nykytila, oppilasmäärien kehitys seuraavien vuosien aikana, opetukselliset näkökulmat sekä taloudelliset tekijät eri vaihtoehtoissa. Perustettu palveluverkkotyöryhmä päätti rajata työn alueellisesti pohjoisen Laukaan (Valkola, Haapala, Kuusa, Äijälä) sekä erikseen Kuhaniemen koulualueen tarkasteluun. Kuhaniemen koulun osalta työryhmä päätti kokouksessaan 23.5.2022 esittää kunnanjohtajalle hankesuunnittelun käynnistämistä Kuhaniemen osalta. Näin palveluverkkotyöryhmän työ on rajautunut Laukaan pohjoisen alueen neljän pienimmän koulun ja toisaalta Laukaan Kirkonkylän koulun tilanteen tarkasteluun sitä vaihtoehtoa silmälläpitäen, että joidenkin pohjoisen Laukaan koulujen oppilaiden lähikouluksi osoitettaisiin Kirkonkylän koulu.

Kouluverkkotyöryhmä ei ole arvioinut sitä, millaiset taloudelliset vaikutukset mahdollisilla kouluverkon muutoksilla on esimerkiksi verotuloihin.

Aikataulutavoite asetettiin työn alkaessa siten, että palveluverkkosuunnitelma valmistuisi valtuuston päätöksenteon pohjaksi 31.10.2021 mennessä. Vallitsevan koronatilanteen vuoksi keväälle 2021 suunniteltuja kyläiltoja ei pystytty pitämään suunnitellusti vaan niiden ajankohtaa jouduttiin siirtämään useamman kerran. Kyläillat saatiin lopulta toteutettua maaliskuu- huhtikuussa 2022. Kyläiltojen viesti kyliltä on ollut, että oppilaiden ja asukkaiden hankkimiseksi tehdään työtä. Lisäksi työryhmä totesi, että ennen syksyä 2024 ei ole olemassa ratkaisua, jolla oppilaiden koulunkäynti olisi taloudellisesti ja toiminnallisesti perusteltua järjestää toisin kuin nyt. Näin ollen työryhmä päätyi siihen, että asukkaiden kuuleminen ja palveluverkkotyön ratkaisuvaihtoehtojen tiedottaminen toteutetaan uudelleen elokuussa 2023 päivitetyn tiedon, ja palveluverkkotyöryhmän työ valmistuisi niin, että se ehtii vuoden 2024 talousarvion päätösprosessiin.

Laukaan kunnan taloudellinen tilanne heikkeni merkittävästi vuoden 2023 aikana, ja kunnassa käynnistyi talouden tasapainottamistyö. Tasapainotustyöryhmä on asettanut yhdeksi tavoitteeksi taloudellisia leikkauksia perusopetuksen talouteen palveluverkkotyön seurauksena. Tasapainotusohjelmassa ei kuitenkaan ole otettu kantaa siihen, millä tavalla leikkaukset toteutuvat, vaan keinot jäävät palveluverkkotyön yhteydessä määriteltäviksi.

Koulujen ruokailujen järjestämisen tapoja ja niiden vaatimia investointeja selvitetään myös osana talouden tasapainotustyötä. Kouluverkkosuunnittelussa ei ole edellytyksiä aikataulut huomioiden ottaa kantaa ruokapalveluiden tarvitsemien tilojen ja niiden investointien toteuttamiseen tai aikatauluihin. Kouluverkkopäätös tulee huomioida ruokapalveluiden tulevaisuutta suunniteltaessa.

2. TYÖRYHMÄN TYÖSKENTELYTAVAT

Järjestäytyminen:

Palveluverkkotyöryhmä aloitti työnsä 2.2.2021. Työryhmän jäseninä olivat alkuun sivistysjohtaja, opetuspäällikkö ja koulun johtajien edustaja, kolme sivistyslautakunnan jäsentä sekä OAJ Laukaan ja JHL Laukaan paikallisyhdistysten edustus. Puheenjohtajana on toiminut sivistyslautakunnan nimeämä jäsen, sihteerinä sivistysjohtaja. Työryhmä päätti kutsua jäsenikseen myös Tilapalvelujen edustajia, jotta saataisiin tietoa tarkastelevana olevien koulujen kuntoarvioista. Opetuspäällikkö on sittemmin siirtynyt sivistysjohtajan tehtäviin, eikä hänen tilalleen ole valittu toista jäsentä. Sivistyslautakunnan puheenjohtaja vaihtui 1.8.2023, ja samalla palveluverkkotyöryhmän puheenjohtaja vaihtui.

Muistiot:

Päätettiin, että työryhmän muistiot ovat julkisia.

Tiedottaminen

Palveluverkkotyöryhmä on tiedottanut työn etenemisestä avoimesti ja aktiivisesti kunnan [nettisivujen](#) kautta, ja on toivonut kuntalaisilta avointa ja aktiivista vuoropuhelua. Muistiot ovat luettavissa Laukaan kunnan [Internetsivuilla](#). Lisäksi yhdeltä kuntalaiselta tuli aloite sähköpostilistasta, jonka kautta tiedotetaan aina uuden palveluverkkotyöryhmän kokousmuistion julkaisusta. Ryhmä on luotu ja sitä ylläpitää sivistysjohtaja, joka lisää listalle ilmoittautujat. Palveluverkkotyöryhmän toiminnasta on myös tiedotettu asukkaita paikallislehden välityksellä useaan otteeseen. Tiedottamisen keskeinen väline ovat olleet työn aikana pidetyt kylä- ja tiedotusillat, jotka on eritelty jäljempänä.

Kokoukset

Palveluverkkotyöryhmä on kokoontunut kaikkineen 14 kertaa. Kokousmuistiot ovat luettavissa kunnan [nettisivuilla](#).

Kyläillat ja kuntalaisten kuuleminen

Kyläillat toteutuivat Kuhaniemessä 22.3.2022, Valkolassa 24.3.2022, Haapalassa 6.4.2022, Äijälässä 13.4.2022 ja Kuusassa 26.4.2022. Kyläiltojen esitysmateriaalit ovat nähtävillä palveluverkkotyöryhmän [nettisivuilla](#). Iltojen jälkeen kuntalaisilla oli mahdollisuus jättää kannanottoja kouluverkkoselvitykseen liittyen palveluverkkotyöryhmän 8.5.2022 kokoukseen mennessä. kannanotot käytiin läpi palveluverkkotyöryhmän kokouksessa no 8, 8.5.2022.

Toinen kuulemiskierros järjestettiin seuraavasti:

Oppilaiden kuuleminen ja lapsivaikutusten arvioinnin osana toteutettu oppilaiden kannanottojen kirjaaminen kouluilla 22.8.2023.

Huoltajien ennakotiedotus 7.9.2023 tilaisuudesta ja ratkaisuvaihtoehtojen esittely kouluilla:

Haapala 22.8.2023

Kuusa 31.8.2023

Äijälä 30.8.2023

Valkola 23.8.2023

Koulujen henkilökunta, yhteisesti Valkolan koululla 24.8.2023

Yleinen kuulemistilaisuus Sydän-Laukaan koululla 7.9.2023. Kutsu tilaisuuteen julkaistiin palveluverkkotyöryhmän nettisivuilla, kunnan kotisivuilla, paikallislehti Laukaa-Konnevesi –lehdessä 31.8.2023, sekä lähetettiin tiedotteena Wilma –järjestelmän kautta oppilaiden huoltajille sekä kunnan uutiskirjeessä Kunnan yhdistyksille. Tilaisuus oli avoin kaikille.

Kuntalaisilla on ollut mahdollisuus jättää lausuntoja ja kannanottoja palveluverkkotyöstä kirjallisesti kunnan sähköisen palautekanavan kautta 7.9.2023-22.9.2023.

Ratkaisuvaihtoehtojen ennakkovaikutusten arviointi

Palveluverkkotyöryhmä päätti 8.3.2023 kokouksessaan käyttää ratkaisuvaihtoehtojen tarkastelussa ja vertailussa kuntaliiton ennakkovaikutusten arviointimallia, painottaen kuntalaisvaikutusten arvioinnissa lapsivaikutuksia. [Suositus vaikutusten ennakoarvioinnista kunnallisessa päätöksenteossa | Kuntaliitto.fi](#)

Vaihtoehtotarkastelussa vaikutusarviointi on tehty soveltaen kuntaliiton mallia, avaten eri vaihtoehtojen vaikutukset sanallisesti työryhmätyönä, sekä kooten lopuksi tiivistelmän vaikutusarvioinnissa esiin nousseista keskeisistä asioista. Lapsivaikutusten arvioinnin tueksi työryhmä teetti kyselyn entisille Savion, Tarvaalan ja Vuonteen koulujen oppilaille, joiden koulu lakkautui vuonna 2018, ja jotka siirtyivät uuteen Satavuon kouluun, tavoitteena kartoittaa lasten kokemuksia koulun lakkaamisesta ja uuteen kouluympäristöön sopeutumisesta. Lisäksi työryhmä teetti 22.8.2023 oppilaille kuulemistilaisuuden yhteydessä kyselyn, jossa oppilaat saivat ottaa kantaa eri ratkaisuvaihtoehtoihin.

Ennakkovaikutusten arvioinnin tukena on käytetty myös koulujen lakkauttamisia koskevia tutkimuksia ja selvityksiä. Kansallinen arvioinnin tutkimuskeskus KARVI on tehnyt 2022 selvityksen *Maaseutu- ja saaristoalueilla asuvien lasten sivistyksellisten ja sosiaalisten oikeuksien toteutuminen kouluverkon muutoksissa ja peruskoulujen lakkautusten vaikutukset alueiden elinvoimaan*. Sen keskeisimmät tutkimustulokset ovat, että *kouluverkon muutokset ovat lasten kannalta merkittäviä päätöksiä, jolloin niihin tulisi aina liittää lapsivaikutusten arviointia ja lasten kuuleminen*. Lisäksi tuloksena oli, että *merkittävin kuljetusten vaikutus kohdistuu lasten ja nuorten vapaa-ajan viettoon ja harrastamisen mahdollisuuksiin sekä itsenäisen liikkumisen mahdollisuuksiin*. Tutkimuksessa oli myös todettu viitteitä kouluverkkomuutosten negatiivisista elinvoimamuutoksista, kuten lisääntyvästä lähtömuutosta, heikommasta työllisyys- ja työpaikkakehityksestä sekä koulutusmenojen odotettua heikommasta kehityksestä. Tutkimuksessa on myös todettu yksikantaisesti, että

koululakkautuksista ei synny säästöjä. Tämä tulos on ristiriidassa Tampereen Yliopiston Mira Niemisen v. 2022 Pro –Gradu –tutkielman kanssa, jonka mukaan kunnissa saatiin tilastollisesti merkittäviä säästöjä neljänä kuudesta lakkautuksia seuranneesta vuodesta. Nieminen toteaa, että lakkautusten vaikutuksista oppimistuloksiin ja oppilaiden elämään, kuntalaisiin sekä kuntien elinvoimaan olisi hyvä saada lisää tietoa. Tutkimukset näyttävätkin keskittyneen nimenomaan koulujen lakkauttamisen vaikutuksiin kylä- ja kuntayhteisöihin ja niiden elinvoimaan, sekä talouteen.

Olli Lehtosen (Itä-Suomen yliopisto) v. 2021 tutkimuksen *Primary school closures and population development – is school vitality an investment in the attractiveness of the (rural) communities or not?* keskeinen tutkimustulos on, että Suomessa koulun lakkauttamisen jälkeen ympäristön asukasmäärän lasku on kiihtynyt, verrattuna aikaan ennen koulun toiminnan lopettamista. Tämän tutkimustuloksen kanssa on jonkin verran ristiriidassa esimerkki Laukaasta, jossa Savion, Tarvaalan ja Vuonteen koulujen lakkauttaminen ja Uuden satavuon koulun perustaminen eivät ole vähentäneet kylien vetovoimaa. Päinvastoin koululla on nyt 40 % enemmän oppilaita ja kylille on muuttanut paljon lisää asukkaita kouluverkkomuutoksesta huolimatta. Satavuon esimerkissä on kuitenkin huomioitava, että alueelle investoitiin merkittävästi rakentamalla uusi koulu, eikä vain lakkautettu vanhoja. Tapaus lienee siinä mielessä poikkeuksellinen, eikä yksittäistapauksena kumoa Lehtosen tutkimustulosta.

Tampereen yliopistosta v. 2023 valmistuneessa Laura Tuoman kandidaatintutkielmassa *Koulujen lakkautusten vaikutukset kuntien elinvoimatehtävän toteutumiseen* käsitellään siinäkin koulujen lakkauttamisia ensisijaisesti elinvoiman näkökulmasta. Keskeisiä tuloksia oli, että eri kunnissa koulun merkitys alueen elinvoimaisuudelle voidaan nähdä erilaisena, että kyläläiset suhtautuvat yleisesti lakkautuksiin eri tavoin, osassa kunnista koulujen lakkautus voi olla pienempi kolaus elinvoimaisuuden näkökulmasta ja että kyläyhteisöllä on suuri merkitys siinä, miten se jatkaa kylän toimintaa kyläkoulun lakkautuksen jälkeen ja pitää kylän aktiivisena. Tutkielman perusteella kyläkoulun lakkaaminen ei siis välttämättä ole kuolinisku kylälle.

3. PERUSOPETUKSEN JÄRJESTÄMISEN LÄHTÖKOHDAT

Peruskouluopetuksen järjestäminen on kunnan tärkeimpiä lakisääteisiä tehtävistä. Hyvinvointialueuudistus karsi kunnan tehtäviä, ja sivistyksen palvelualue kokonaisuudessaan on kunnan suurin palvelualue.

Jokaisella oppivelvollisuusikäisellä oppilaalla on oikeus saada maksutonta perusopetusta, johon varsinaisen opetuksen lisäksi luetaan tukiopetus ja koulukerhot. Perusopetuksen lisäksi kunnalla on velvollisuus järjestää oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta. Myös opetukseen liittyvät muut oheispalvelut: kouluruokailu, oppikirjat ja muut palvelut ovat oppilaalle maksuttomat. Koulumatkat ovat niin ikään maksuttomat silloin, kun perusopetuslain määräykset tai sivistyslautakunnan päättämän koulukuljetussäännön kriteerit täyttyvät.

Perusopetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti. Näin ollen oppilailla on oikeus saada tehostettua ja erityistä tukea joko muun opetuksen yhteydessä tai omassa pienryhmässä. Oppilaille tulee ao. tilanteessa laatia henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva

suunnitelma. Vammaisella ja muulla erityistä tukea tarvitsevalla oppilaalla on lisäksi oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja avustajapalvelut, muut opetus- ja opiskeluhuoltopalvelut sekä tarvittavat apuvälineet.

Vaikka jokainen kunta on velvollinen järjestämään perusopetusta, voi kunta myös järjestää palvelut yhdessä muiden kuntien kanssa tai hankkimalla ne yksityiseltä yhteisöltä, säätiöltä tai valtiolta. Edellytyksenä kuitenkin on, että opetuksen järjestäminen perustuu erityiseen koulutus- tai sivistystarpeeseen ja että opetuksen järjestäjä ja kunta ovat asiasta sopineet. Koulutuksen järjestäjällä tulee lisäksi olla valtioneuvoston myöntämä lupa.

Koulupaikan määräytyminen ja koulumatkat

Perusopetus tulee järjestää niin, että oppilaiden koulumatkat liikenneyhteydet huomioiden ovat mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. *Kunta osoittaa edellä olevan perusteella oppilaalle lähikoulun tai muun soveltuvan perusopetusta antavan paikan.* Lähikoulu on pääsääntöisesti myös maantieteellisesti lähin koulu, mutta kunta voi osoittaa lähikouluksi myös muun kuin maantieteellisesti lähimmän koulun.

Oppilasta ei saa ilman huoltajan suostumusta osoittaa opetukseen, jossa voidaan periä maksuja tai muutoin noudattaa erityistä maailmankatsomuksellista tai kasvatusopillista järjestelmää. Laukaassa ei näitä koulusijoituspaikkoja kuitenkaan ole.

Oppilaalle tulee perusopetuslain mukaan järjestää maksuton koulukuljetus silloin, kun oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi tai jos oppilaan ikä tai muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Kunta voi myös avustaa oppilaan huoltajaa, jos edellä mainitut ehdot täyttyvät ja huoltaja itse huolehtii oppilaan koulumatkoista.

Laukaan kunta on tehnyt päätöksen, jolla esiopetuksen oppilaalle ja 1- 2 luokkien oppilaille myönnetään kuljetus, jos koulumatka ylittää kolme kilometriä.

Kunnan harkinnassa on, millainen kunnan kouluverkko on ja missä koulut sijaitsevat. Mikäli oppilaan huoltajat haluavat oppilaan pääsevän muuhun kuin kunnan osoittamaan koulupaikkaan (lähikouluun), voidaan oppilaaksi ottamisen edellytykseksi asettaa, että huoltaja vastaa itse oppilaan kuljettamisesta aiheutuneista kuluista.

Koulukuljetus tulee järjestää mahdollisimman järkevästi ja taloudellisesti. Tämän vuoksi oppilaiden koulumatkaan käytettävä aika saattaa olla pitkä, vaikka itse matka ei pitkä olekaan. Tämä johtuu yhtäältä siitä, että samaan kuljetukseen kerätään oppilaita laajemmalta alueelta ja toisaalta siitä, että oppilailla on odotusta koululla ennen koulupäivää tai sen jälkeen. 6-12 -vuotiaiden oppilaiden koulumatka tulee järjestää niin, ettei oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää kahta ja puolta tuntia enempää. 13 -vuotiaan ja sitä vanhemman tai erityiskoulussa olevan oppilaan koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kolme tuntia päivässä.

Kuljetusta odottaville oppilaille tulee järjestää mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

Esiopetus

Laukaan kunnassa lakisääteinen esiopetus toteutetaan siten, että esiopetusta täydentävää var-

haiskasvatusta tarvitseville lapsille esiopetus järjestetään pääsääntöisesti päiväkodissa ja muille koulujen esiopetusryhmissä tai päiväkotien puolipäivärymien yhteydessä. Esiopetuspaikat muodostetaan ilmoittautumisten perusteella edellyttäen, että koulun opetusryhmään tulee vähintään seitsemän (7) lasta. Lasten vanhempien toiveita ja esiopetuspaikkoja joudutaan yleensä sovitteluun, jotta voidaan muodostaa sopivia esiopetusryhmiä sekä kouluihin että päiväkoteihin.

Esiopetuksen oppilailla on oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen samoin edellytyksin kuin luokkien 1-2 oppilailla. Kuljetusetuus koskee myös päivähoitopaikasta kouluun tulevaa matkaa, jos esikoululainen on ennen opetuksen alkua hoitopaikassa. Jos huoltaja haluaa lapsensa muuhun kuin tälle osoitettuun esiopetuspaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi asetetaan, että huoltaja vastaa itse oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuneista kustannuksista.

Koulujen henkilöstö, oppilasmäärät ja opetusryhmien muodostaminen

Perusopetuslain mukaan opetuksen järjestäjällä tulee olla riittävä määrä opettajien virkoja tai työ-sopimussuhteisia opettajia sekä tuntiopettajia ja muuta henkilöstöä. Lisäksi jokaisella koululla tulee olla koulun toiminnasta vastaava rehtori. Pienemmillä kouluilla perusopetuslaissa rehtorille nimettyä toimivaltaa käyttää koulunjohtajaksi nimetty luokanopettaja.

Perusopetus järjestetään luokanopettajien antamana opetuksena, eri oppiaineiden opetukseen erikoistuneiden opettajien antamana aineenopetuksena, erityisopetukseen erikoistuneiden opettajien antamana opetuksena sekä opinto-ohjaajien antamana oppilaanohjauksena. Opettajien kelpoisuusehdot määritellään erikseen.

Edellä olevan perusteella kunnan harkinnassa on, kuinka paljon kussakin koulussa on opettajia ja opetusryhmiä. Edelleen oppilasryhmälle ei ole määrätty mitään enimmäisrajaa, vaan kunnan on itse asia ratkaistava järkevällä tavalla. Lisäksi erityisopetuksen puolella on säädetty opetusryhmän enimmäiskoosta tietyissä tilanteissa.

Opetusryhmät muodostetaan vuosiluokittain. Edelleen on mahdollista rakentaa opetusryhmät yhdysluokiksi silloin kun opetuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä vaatii. Opetusryhmät tulee kuitenkin muodostaa siten, että opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet saavutetaan. Esiopetusta saavia oppilaita voidaan myös opettaa yhdessä muiden vuosiluokkien kanssa samassa opetusryhmässä.

Niin ikään kunnan harkinnassa on, millä oppilasmäärällä koulua pidetään yllä.

Kuntarajat ylittävä yhteistyö opetuksen järjestämisessä

Selvitystyön aikana on käyty neuvottelut Äänekosken ja Konneveden kuntien edustajien kanssa. Molempien kuntien edustajien näkemys oli, että kunnilla ei ole tällä hetkellä tarvetta kuntarajat ylittävän opetuksen järjestämistä koskevan yhteistyön suunnittelulle.

4. OPPILASMÄÄRÄT JA ENNUSTEET

Seuraavassa taulukossa on 27.4.2023 laadittu oppilasennuste tarkastelun alla olevista kouluista. Ennusteissa ei ole huomioitu muuttovaikutusta, eikä tilapäistä suojelua hakeneiden oppilaiden mahdollista siirtymistä Kirkonkylän koulun perusopetuksen oppilaiksi lv. 2023-2024 aikana.

Koulujen oppilasmäärät ja ennusteet lk. 1-6 oppilaat.

Koulu	2022- 2023	2023- 2024	2024- 2025	2025- 2026	2026- 2027	2027- 2028	2028- 2029	2029- 2030
Haapala	43	46	43	44	41	32	30	25
Kuusa	48	46	39	41	44	39	38	39
Valkola	45	45	40	36	36	31	29	25
Äijälä	38	35	37	34	30	23	19	17
Kirkonkylä	608	592	554	500	443	370	302	294
Yhteensä	782	764	713	655	594	495	418	400

Kouluverkko selvityksessä mukana olevat koulut,
Lähde, Väestörekisteritiedot. 3.4.2023

Esiopetuksen oppilaita ei ole huomioitu taulukkoon. Kuusan koululla on toiminut pitkään oma erillinen esiopetuksen ryhmä, ja ryhmän koko on vuosittain ollut n. 10 oppilasta, ja ryhmässä on ollut mukana myös Haapalan alueen oppilaita. Syksyllä 2023 esiopetuksen oppilaita ilmoittautui Kuusan kouluun kuitenkin vain neljä, ja koska esiopetuksen ryhmän perustamisen raja on ollut seitsemän oppilasta, heidän opetuksensa järjestetään kirkonkylän päiväkodin puolipäiväryhmän yhteydessä. Sama tilanne on lukuvuoden 2023 alkaessa Valkolassa, jonne ilmoittautuneita oli kaksi. Äijälässä esiopetus hoidetaan osana 1-2. lk opetusta, kun esiopetuksen oppilaita on neljä, ja 1-2.-lk on sen kokoinen, että se sallii esiopetuksen järjestämisen samassa yhteydessä. Äijälässä esiopetusta on myös joinain vuosina järjestetty omana ryhmänä päiväkodin yhteydessä. Haapalan alueen lasten esiopetus on hoidettu näissä muissa kouluissa, tai lasten päivähoidon yhteydessä.

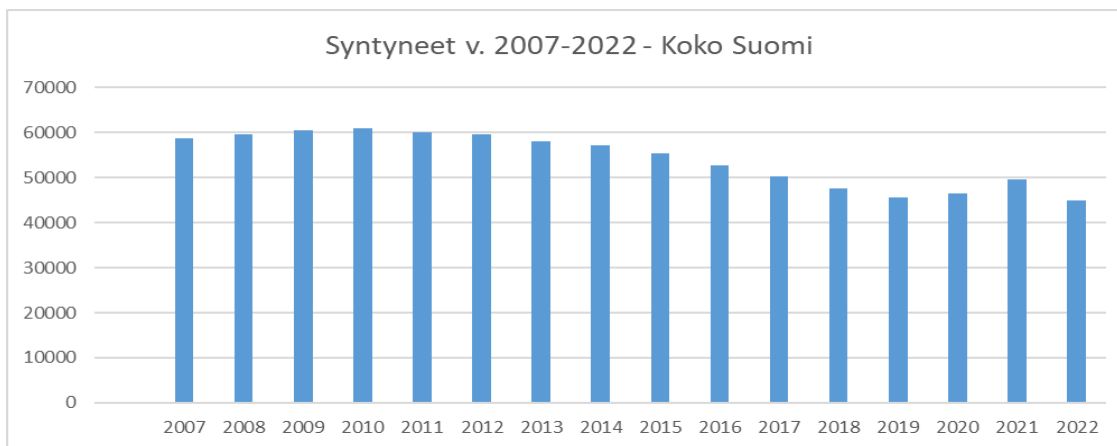
Vuonna 2023 koulujen esiopetusryhmien määrä väheni kaikkiaan neljällä. Taustalla on lapsimäärän vähenemisen lisäksi se, että varhaiskasvatukseen osallistumista on valtion taholta haluttu lisätä esim. varhaiskasvatuksen maksujen alennuksilla, ja aiempaa pienempi osa lapsista on pelkän esiopetuksen tarpeessa. Tämä on entisestään vaikeuttanut koulujen oppilasennusteiden tekemistä esiopetuksen oppilaiden osalta.

Oppilasennusteiden toteutuminen

Laukaan sivistyspalveluiden hallinnossa on laadittu vuosittain oppilasennusteet vuodenvaihteen väestörekisteritietojen mukaisesti. Muuttoliikettä ei ennusteissa ole huomioitu, koska sen ennustaminen koulukohtaisesti tuottaisi epävarman ennusteen. Ennuste on perustunut kunnassa asuvien lasten määrään tarkasteluajankohtana.

Oppilasmäärän ennustettua suurempi kasvu voi aiheuttaa sen, että opetusryhmiä tulee jakaa enemmän kuin on arvioitu. Toisaalta voi käydä niin, että oppilasmäärän ennakoitua suurempi kasvu ei aiheuta uusien opetusryhmien perustamisia. Lisäksi oppilaita muuttaa pois Laukaasta, joten vaihtelua muuttoliikkeen takia on oppilasmäärissä molempiin suuntiin. Pääsääntöisesti muuttoliike Laukaassa kohdistuu taajama-alueille.

Ikäluokkien pientyminen johtaa Laukaassa alakoulujen oppilasmäärän vähenemiseen v. 2023 alkaen. Koska ilmiö on valtakunnallinen, on edessä myös Laukaaseen kohdistuvan muuttoliikkeen väheneminen. Ikäluokat ovat vuoteen 2022 mennessä pienentyneet 2000-luvun alkupuolelta n. viidenneksen.

Lähde: Tilastokeskus, www.stat.fi, 14.8.2023.

Koulurakentamisen yhteydessä on pyritty arvioimaan oppilasmäärän kehitys ottaen huomioon myös muuttoliike. Koulurakentaminen on kohdistunut viime vuosina isoimpiin taajamiin, joissa on ollut mahdollista arvioida tulevien vuosien tonttitarjontaa ja muuttoliikettä. Nyt tarkasteltavina olevien koulujen alueella kunnalla ei ole tulossa rakennustonttitarjontaa ja mahdollinen muuttoliike perustuu yksityiseen tontti- ja asuntokauppaan ja asumiseen.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu ikäluokkien koko Laukaassa heidän syntymävuosinaan v. 2007 alkaen, sekä ikäluokan koko heidän aloittaessaan koulunsa Laukaassa. Koska Laukaaseen on pitkään muuttanut paljon lapsiperheitä, toteutunut oppilasmäärä on suurempi kuin lasten syntymävuonna. Laukaan kasvu on siis aiheuttanut suuria vaikeuksia oppilasennusteiden tekemiseen ja niiden luotettavuus on ollut kyseenalainen.

Viimeisinä vuosina syntyvyyden laskusuunta sekä Laukaaseen suuntautuneen muuttoliikkeen hidastuminen on kuitenkin pienentänyt lasten määrän lisääntymistä ja on ennakoitava, että ikäluokkiin ennen koulun alkua kertyvä muuttovoitto pienenee n. 20-25%:iin.

Syntyneiden ja peruskoulun 1. luokan aloittaneiden lasten yhteys: toteutuneet luvut				
Esim. v. 2000 syntyi 182 lasta ja kun he aloittivat koulun, 1. luokalla oli 267 oppilasta				
Lukuvuosi	7 v. aiemmin syntyneet	1. luokan aloittaneet	Muutos	%
2007 - 2008	182	267	85	46,7
2008 - 2009	183	249	66	36,1
2009 - 2010	185	266	81	43,8
2010 - 2011	217	293	76	35,0
2011 - 2012	189	277	88	46,6
2012 - 2013	210	299	89	42,4
2013 - 2014	212	319	107	50,5
2014 - 2015	207	288	81	39,1
2015 - 2016	223	295	72	32,3
2016 - 2017	239	302	63	26,4
2017 - 2018	256	332	76	29,7
2018 - 2019	226	322	96	42,5
2019 - 2020	246	331	85	34,6
2020 - 2021	260	334	74	28,5
2021 - 2022	273	329	56	20,5
2022 - 2023	239	336	97	40,6
2023 - 2024	236	274	38	16,1
		Keskimäärin 2007-2023	78	35,9

Seuraavassa taulukossa on kuvattu v. 2017 syntyneet ikäluokat, ja arvio niiden kasvusta siihen mennessä kun ikäluokat aloittavat koulunkäyntinsä vuosien 2020-2024 toteutuneen ikäluokkien kasvun mukaisesti n. 25. % kasvulla. Tämä on keskimäärin ollut muuton tuoma lisäys-% ikäluokkiin vuosina 2020-2023. Vuoden 2024 arvio perustuu tämänhetkiseen esiopetuksen oppilaiden määrään. Lisäyksen toteutuminen 25 % mukaan on optimistinen arvio, koska v. 2023 ja 2024 koulunsa aloittavissa ikäluokissa lisäys näyttää asettuvan alle 20 %. Lisäksi 25 % kasvun toteutuminen edellyttää, että asunto- ja tonttitarjonta kunnassa mahdollistaa muuttoliikkeen aiempien vuosien tasolla.

Syntyneiden ja peruskoulun 1. luokan aloittaneiden lasten yhteys: ennuste				
Lukuvuosi	7 v. aiemmin syntyneet	1. luokan aloittavat (arvio)	Muutos	%
2024 - 2025	188	221	33	17,6
2025 - 2026	181	226	45	25,0
2026 - 2027	194	243	49	25,0
2027 - 2028	165	206	41	25,0
2028 - 2029	187	234	47	25,0
2029 - 2030	181	226	45	25,0

Edellä olevan perusteella palveluverkkotyöryhmä päätti laatia koulukohtaiset oppilasennusteet siten, että niissä ei ole mukana muuttovaikutusta vaan vain ne oppilaat, joiden väestörekisterin mukainen kotikunta on Laukaa. Tarkastelun kohteena olevien koulujen oppilasennuste on kunkin koulun kohdalla seuraavassa luvussa.

6. TARKASTELTAVAN KOULUALUEEN KOULUVERKKO

Laukaan kunnassa toimii 9 alakoulua, yksi yläkoulu ja kaksi yhtenäiskoulua, joissa toimii vuosiluokat 1-9. Esiopetusryhmiä on lukuvuonna 2023-2024 neljällä peruskoululla. Kunta on jaettu koulunkäyntialueisiin, joissa oppilaiden lähikoulu sijaitsee. Seuraavassa tarkastellaan kutakin kouluverkkoselvityksen alla olevaa peruskoulua erikseen, sijaintia, oppilasmäärää ja sen kehitystä tulevien vuosien aikana. Tarkastelun kohteena olevan koulun kohdalla on karttaliite, johon on sijoitettu lukuvuoden 2022-2023 koulussa olevien oppilaiden kotipaikat.

Tilojen osalta kunkin koulun kohdalla on esitelty

- koulukiinteistön kuntoarvio
- mahdolliset puutteet kiinteistössä
- suunnitteilla olevat korjaukset
- sisäisen vuokran määrä vuodessa, joka sisältää rakennuksen poistot, lämmityksen, veden, sähkön, jätehuollon, kiinteistönhoidon, siivouksen ja isännöintikustannukset.
- tasearvo, joka kertoo rakennuksen jäljellä olevan poiston määrän vuoden 2023 lopussa.

Muutos- ja korjaustyöt sisältävät 0-10 vuoden aikana kiinteistöön tehtävät korjaustyöt. Peruskorjauskustannukset on arvioitu alemman 60 % korjausasteen mukaan. Korjausasteella ilmoitetaan kuinka suuri osuus vanhasta joudutaan uudistamaan. Uudisrakennuksen ”korjausaste” on 100 %.

Haapalan koulu

Haapalan koulu palvelee Leinolan kylän, Lankamaan, Viitalan, Tervatehtaan, Haapalan, Haapasuon ja Vatian kylän oppilaita. Lukuvuonna 2023-2024 Haapalan koulussa on 42 oppilasta ja he muodostavat kolme perusopetusryhmää: yhdistetty 1.-2.luokka, 3.-4.luokka ja 5.-6.luokka. Ennusteen mukaan Haapalan koulun oppilasmäärä laskee siten, että koulussa on lv. 2027-2028 yhteensä 31 oppilasta.

OPPILASENNUSTE HAAPALA						OPPILAAT	
	1	2	3	4	5	6	
2019-2020	7	9	12	9	6	8	51
2020-2021	8	6	9	13	10	5	51
2021-2022	8	7	5	8	12	10	50
2022-2023	6	9	6	4	8	10	43
2023-2024	11	5	9	6	3	8	42
2024-2025	5	11	5	9	6	3	39
2025-2026	6	5	11	5	9	6	42
2026-2027	4	6	5	11	5	9	40
2027-2028	0	4	6	5	11	5	31
2028-2029	4	0	4	6	5	11	30
2029-2030	6	4	0	4	6	5	25

Haapalan koulualueen oppilasennuste, Väestörekisteri 3.4.2023.

Oppilaiden koulumatkojen pituus vaihtelee välillä 100 m - 21 km. Haapalan koulun oppilaista 31 on koulukuljetuksen piirissä (Lankamaa, Vatia, Leinola ja Viitala). Haapalan koulun tilat ovat toimivat ja väljät nykyisten kolmen opetusryhmän tarpeisiin. Perusopetusryhmätiloja on neljä, joista yhtä käytetään mm. kieltenopetukseen, erityisopetukseen ja ryhmien jakamiseen. Lisäksi koulussa on ryhmätyötila (entinen ruokala), jota käytetään myös paljon eriyttävään opetukseen. Koulussa on sisäliikuntasali, teknisen työn tila sekä opetuskeittiö. Terveystieteiden, kuraattorin ja psykologin käytössä on erillinen huone, jota myös kansalaisopisto käyttää soitonopetuksessa.

Koulussa on hiljakkoin remontoitu keittiö ja ruokala, jonka parvella voi paitisi ruokailla, myös opiskella. Ruokalan alakerrassakin voi niin ikään sekä ruokailla että opiskella. Tämän lisäksi alakerrasta löytyvät uudistetut saunatilat. Tiivistetysti sanoen Haapalan koulun ruokalassa voi ruokailla kolmessa eri kerroksessa, joihin mahtuu yhteensä noin 70 ruokailijaa kerralla. Haapalan koulun tiloissa voi opiskella n. 70 oppilasta neljässä ryhmässä.

Kellarikerroksessa on runsaasti varastotilaa. Pihalta löytyy oma kota, luistelukaukalo ja kenttä sekä urheiluvälinevarasto, jossa on myös mahdollista vaihtaa luistimet lämpimässä sisätilassa.

Haapalan koulussa työskentelee kolme luokanopettajaa vakituisissa virkasuhteissa, yksi määräaikainen luokanopettaja-erityisopettaja, kaksi määräaikaista koulunkäynninohjaajaa ja vakituinen keittäjä-siistijä. Koululla ei käy kiertäviä opettajia. Erityisopetusta annetaan koulussa 8h/vko.

Haapalan koulun tilat

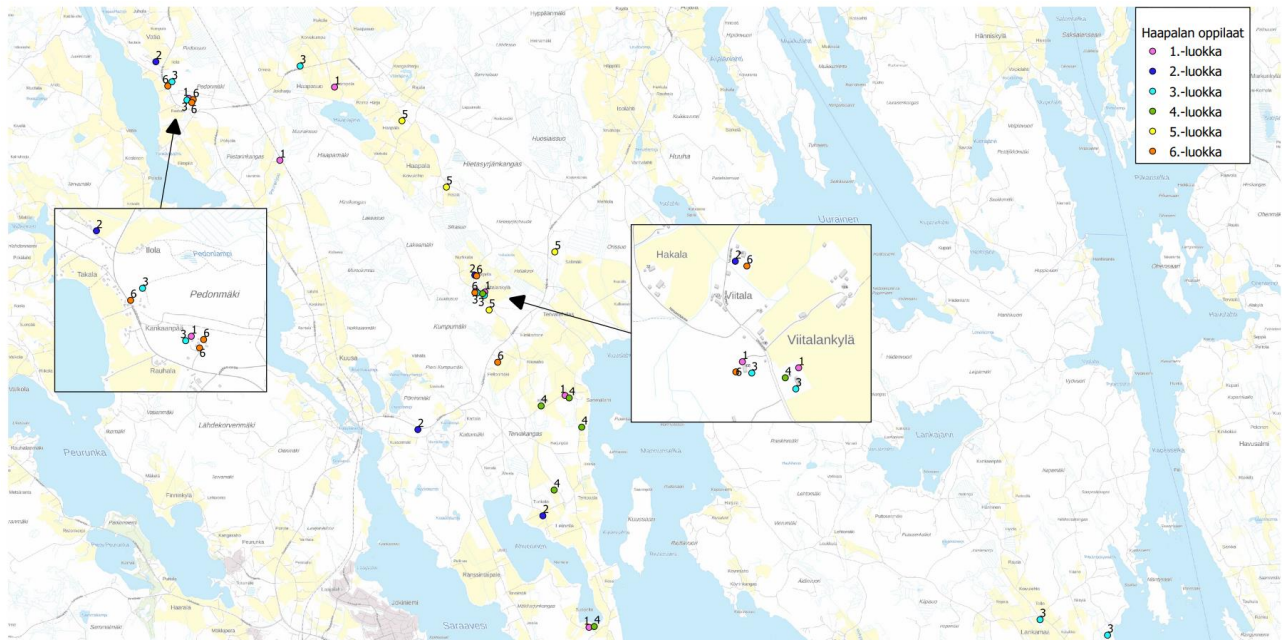
Haapalan koulu on rakennettu 1958 ja retkitupalaajennus 1982. Lankamaan koulun lakkautuessa v. 2010 Haapalan koulun entinen asunto muutettiin opetustiloiksi. Vesikatto on uusittu v. 2015, ja v. 2018-2021 vanha retkitupa peruskorjattiin siten, että tiloihin tehtiin uusi keittiö ja ruokala. Lisäksi yläkerta ja alakerta remontoitiin perusteellisesti opetuskäyttöön. Remontin yhteydessä alakertaan tehtiin saunatilat suihkuineen.

Korjausvelka koostuu julkisivuihin kohdistuvista rakennustoimenpiteistä ja lämpö-, vesi- ja viemäri- sekä ilmanvaihtojärjestelmien uusimisesta.

Haapalan koulun kiinteistö on tällä hetkellä tyydyttävässä kunnossa.

pinta-ala kem2	vuokra €/v, v. 2024	tasearvo €	korjausvelka €
632,0	133.160 €	186.920 €	300.000 €

Haapalan koulun oppilaat lv. 2022-2023 kartalla.

Kirkonkylän koulu

Laukaan kirkonkylän koulu muodostaa oman selkeän toiminta-alueensa. Koulussa on lv. 2023-2024 yht. 621 oppilasta (sis toiminta-alueittain opiskelevat) ja oppilasmäärä kääntyy laskuun siten, että ennusteen mukaan lukuvuonna 2028-2029 oppilaita olisi 326 ja lv. 2029-2030 oppilaita olisi 286.

Lukuvuonna 2023-2024 Kirkonkylän koulussa on 36 perusopetusryhmää, joista yksi on perusopetukseen valmistavan opetuksen ryhmä ja yhdeksän erityisopetuksen pienryhmää. Koulun oppilas- ja opetusryhmien kapasiteetti on täydellä käytöllä.

Oppilaiden koulumatkat ovat pääasiassa lyhyet, mutta koululle on keskitetty koko kunnan oppilaita kattava erityisopetus. Oppilaita tulee eri puolilta Laukaata ja heidän joukossaan on 11-vuotisessa oppivelvollisuudessa olevia ja liikuntarajoitteisia lapsia. Koulukuljetuksessa on yhteensä 93 oppilasta sisältäen myös pienryhmien oppilaiden kuljetukset.

OPPILASENNUSTE KIRKONKYLÄ								OPPILAAT
		1	2	3	4	5	6	
2019-2020	2012	105	88	95	97	97	91	573
2020-2021	2013	111	104	88	95	99	100	597
2021-2022	2014	116	110	102	87	97	98	610
2022-2023	2015	95	114	111	101	90	97	608
2023-2024	2016	88	93	113	110	102	91	597
2024-2025	2017	49	88	93	113	110	102	555
2025-2026	2018	48	49	88	93	113	110	501
2026-2027	2019	53	48	49	88	93	113	444
2027-2028	2020	43	53	48	49	88	93	374
2028-2029	2021	45	43	53	48	49	88	326
2029-2030	2022	48	45	43	53	48	49	286

Koulussa on 45 opettajaa, rehtori ja keskimäärin 28-29 koulunkäynninohjaajaa, joista 14 ohjaajaa ovat toistaiseksi palkattuja. Lisäksi koulussa toimii toistaiseksi palkatut koulusihteeri ja vahtimestari. Henkilöstömäärä on kokonaisuudessaan noin 75 henkeä.

Luokanopettajan virkoja koulussa on 23, päätoimisia toistaiseksi palkattuja tuntiopettajan tehtäviä on kolme ja yksi määräaikainen tehtävä luokanopetuksessa. Erityisluokanopettajan virkoja on 6. Lisäksi koulussa on yksi toistaiseksi palkattu erityisluokanopettaja päätoimisessa tuntiopettajan tehtävässä ja kaksi määräaikaista erityisluokanopettajaa, joiden tehtävät eivät ole vielä vakiintuneet. Englannin kielen lehtoreita on kaksi. Laaja-alaisen erityisopettajan virkoja on kaksi, lisäksi yksi määräaikainen erityisopettaja. Lisäksi Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämällä opetuksen tasa-arvon ja laadun kehittämiseen suunnatulla tuella on jo usean vuoden ajan palkattu määräaikainen erityisopettaja laaja-alaiseen erityisopetukseen. Määräaikaisessa perusopetukseen valmistavan opetuksen ryhmässä on yksi määräaikainen luokanopettaja.

Kirkonkylän koulualueen oppilasennuste, väestörekisteri 3.4.2023

Opetustilat on rakennettu 600 oppilaalle kahteen kerrokseen.

Opetustiloja on vanhemmassa, vuonna 2014 valmistuneessa tilassa sekä vuonna 2022 käyttöön otetussa tilassa. Tilat sijaitsevat luokka-asteittain omissa soluissaan, joita on 7 kpl. Jokaisessa solussa on yksi pienempi luokka pienryhmää varten ja useiden luokkien välissä on lisäksi pieni eriyttämistila. Laaja-alaista erityisopetusta varten on suunniteltu kolme pienluokkaa. Suurimmassa osassa luokkia on avattava seinä joko toiseen luokkaan tai oppiaulaan. Lisäksi koulussa on kuvataiteen ja musiikin aineluokat sekä kaksi tekstiilityön, teknisen työn ja kielten luokkaa. Liikuntasali on jaettavissa kolmeen lohkoon. Koulu ja päiväkotikäyttävät myös mattosalia, joka on suunniteltu sekä vapaa-aikatoimen että koulun ja päiväkodin käyttöön. Iltapäivätoiminnassa on vuosittain 60-70 lasta, jotka käyttävät iltapäivisin koulussa vapautuvia luokkia. Erityislasten aamu- ja iltapäivähoidolle on omat tilat. Tällä hetkellä kaikki koulun opetustilat ovat käytössä ja valmistavan opetuksen ryhmä toimii Hyphen tiloissa.

Koulun tilojen teknistä selvitystä ei ole tähän yhteyteen otettu. Koulu on uusi, eikä peruskorjaus- tai investointitarvetta ole.

Koulun oppilasennuste on laadittu väestörekisteritietojen 3.4.2023 perusteella, ja siinä ei ole huomioitu muuttoliikkeen vaikutusta, jonka voi arvioida olevan kirkonkylän koulun alueella merkittävä vaikuttava tekijä oppilasmääriin. Seuraavassa on esitetty laskelma, joka perustuu v. 2024-2025 alkaen arvioituun 20% muuttoliikevaikutukseen kouluun tuleviin ikäluokkiin. Jos muuttoliike toteutuu tämän kaltaisena, se ei kuitenkaan estä myöhemmin esiteltävissä ratkaisuvaihtoehtoissa vaihtoehtojen 5 toteuttamista. Muuttovaikutuksesta huolimatta kirkonkylän koululta tulee vapautumaan tiloja oppilasmäärän laskiessa.

OPPILASENNUSTE KIRKONKYLÄ, LISÄTTY MUUTTOVAIKUTUS								OPPILAAT
		1	2	3	4	5	6	
2019-2020	2012	105	88	95	97	97	91	573
2020-2021	2013	111	104	88	95	99	100	597
2021-2022	2014	116	110	102	87	97	98	610
2022-2023	2015	95	114	111	101	90	97	608
2023-2024	2016	88	93	113	110	102	91	597
2024-2025	2017	49	88	93	113	110	102	555
2025-2026	2018	56	49	88	93	113	110	509
2026-2027	2019	61	56	49	88	93	113	460
2027-2028	2020	50	61	56	49	88	93	397
2028-2029	2021	52	50	61	56	49	88	356
2029-2030	2022	56	52	50	61	56	49	324

Kirkonkylän koulun oppilasennuste. Väestörekisteri 3.4.2023 ja arvioitu 20 % lisäys ikäluokkiin muuttovaikutuksen johdosta v. 2025-2026 alkaen.

Kuusan koulu

Kuusan koulu sijaitsee n. 7 km:n päässä kirkonkylän taajamasta. Lv. 2023-2024 koulussa on 48 oppilasta jakautuen kolmeen perusopetusryhmään: yhdysluokat 1-2, 3-4 ja 5-6. Koulun oppilasmäärä pysyy ennusteen mukaan pääosin n. 40 oppilaan tasolla lv. 2027-2028 saakka, jonka jälkeen oppilasmäärä laskee hieman alle 40 oppilaan.

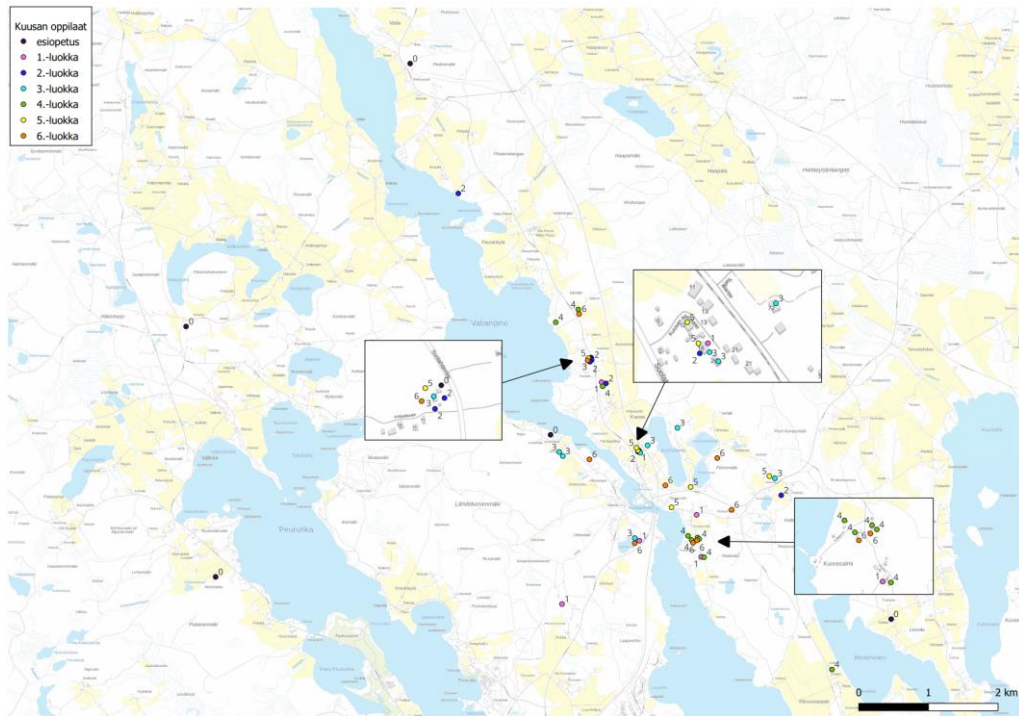
OPPILASENNUSTE KUUSA							OPPILAAT
	1	2	3	4	5	6	
2019-2020	5	8	8	7	14	10	52
2020-2021	10	6	10	8	7	14	55
2021-2022	8	11	6	10	8	7	50
2022-2023	7	8	9	6	9	9	48
2023-2024	8	6	9	10	6	9	48
2024-2025	5	8	6	9	10	5	43
2025-2026	7	5	8	6	9	10	45
2026-2027	10	7	5	8	6	9	45
2027-2028	4	10	7	5	8	6	40
2028-2029	5	4	10	7	5	8	39
2029-2030	8	5	4	10	7	5	39

Kuusan koulualueen oppilasennuste. Väestörekisteri, 3.4.2023

Kuusan koulun oppilaiden koulumatkat vaihtelevat välillä 500 m – 5,4 km. Koulutien vaarallisuus ja kevyen liikenteen väylän puuttuminen on lisännyt kuljetuksia erityisesti talviaikana Suolahden suuntaan. Valmistumassa oleva kevyen liikenteen väylä kirkonkylän suuntaan vähentää hieman koulukuljetuksen tarvetta jatkossa. Koulukuljetuksessa on kaikkiaan 26 oppilasta, joista yksi saa kuljetuksen talviaikana.

Koulun tilat ovat nykyisellään pääosin toimivat. Kaikissa luokkatiloissa on tehty pintaremontteja, lukuunottamatta pohjakerroksen luokkaa. Yläkerrassa on kaksi luokkatilaa, joista toinen toimii 1-2-luokkana sekä musiikinluokkana; toinen luokkatila on erityisopettajan käytössä. Keskikerroksessa on 5-6-luokka sekä toinen luokkatila kieltenopetukseen tai ryhmien jakamiseen. Lisäksi keskikerroksessa on pienryhmätila ja liikuntasali, henkilökunnan työskentely- ja taukotilat sekä keittiö. Oppilaat ruokailevat luokissa, erillistä ruokasalia ei ole. Kellarikerroksessa on 3-4-luokka joka toimii myös pehmeiden materiaalien käsityöluokkana, kovien materiaalien käsityöluokka ja runsaasti varastotilaa, pukuhuoneet ja suihkut. Kuusan koulun tiloihin mahtuisi opiskelemaan n. 80 oppilasta.

Kuusan koulussa työskentelee lv. 2023-2024 kolme luokanopettajaa, joista kaksi on vakituksessa virassa ja yksi on määräaikainen. Koulussa työskentelee myös yhdistetty erityisopettaja/tuntiopettaja kolme päivää viikossa. Tämä opettaja on yhteinen Valkolan koulun kanssa. Kiertävä kieltenopettaja 2 päivää viikossa, tämä opettaja on yhteinen Valkolan ja Vehniän koulujen kanssa. Erityisopetusresurssia koululla on käytettävissä 8h/vko. Lisäksi koululla on työssä kaksi määräaikaista koulunkäynninohjaajaa. Päivittäin koululla työskentelee myös ruokapalvelutyöntekijä/siistijä.

Kuusan koulualueen oppilaat lukuvuonna 2022-2023

Kuusan koulu on rakennettu 1957 ja edustaa aikakautensa tyypillistä koulurakennusta. Koulu on harjakattoinen ja kivirakenteinen. Rakennuksen vesikatto on uusittu. Keittiön ilmanvaihtoa on parannettu kesällä 2013. Rakennuksessa on pääosin painovoimainen ilmanvaihto.

Korjausvelka koostuu julkisivuihin kohdistuvista rakennustoimenpiteistä ja lämpö-, vesi- ja viemäri- sekä ilmanvaihtojärjestelmien uusimisesta.

Kuusan koulun kiinteistö on tällä hetkellä tyydyttävässä kunnossa.

pinta-ala kem2	vuokra €/v, v. 2024	tasearvo €	korjausvelka €
627,0	106.940 €	65.840 €	215.000 €

Valkolan koulu

Valkolan koulussa on lv. 2023-2024 45 oppilasta jakaantuen kolmeen perusopetusryhmään siten, että 1-2 vuosiluokat muodostavat yhden luokan ja vastaavasti 3-4 ja 5-6 vuosiluokat oman ryhmänsä. Valkolan koulu sijaitsee Peurunkajärven pohjoispäässä n. 12 km:n päässä Laukaan kirkonkylästä. Ennusteen mukaan Valkolan koulun oppilasmäärä laskee siten, että koulussa on lv. 2027-2028 30 oppilasta.

OPPILASENNUSTE VALKOLA						OPPILAAT	
	1	2	3	4	5	6	
2019-2020	4	8	9	6	12	0	39
2020-2021	5	6	9	9	7	13	49
2021-2022	6	5	6	9	9	7	42
2022-2023	8	7	5	8	8	9	45
2023-2024	6	9	7	5	10	8	45
2024-2025	3	6	9	7	5	10	40
2025-2026	5	3	6	9	7	5	35
2026-2027	5	5	3	6	9	7	35
2027-2028	2	5	5	3	6	9	30
2028-2029	7	2	5	5	3	6	28
2029-2030	3	7	2	5	5	3	25

Valkolan koulualueen oppilasennuste

Valkolan koulun oppilaista 25 on koulukuljetuksen piirissä ympäri vuoden, talvikuljetuksissa ajalla 1.11. – 31.3. lisäksi 5 oppilasta. Yli 10 km:n koulumatkoja ei ole. Valkolan koulu sijaitsee alueeseensa nähden keskeisellä paikalla eivätkä oppilaiden koulumatkat ole näin ollen pitkiä.

Valkolan koulun tilat riittävät hyvin nykyiselle oppilasmäärälle ja kolmen opetusryhmän tarpeisiin. Koululla ei ole omaa liikuntasalia. Koulu on käyttänyt sisäliikunnan järjestämiseen kirkonkylän koulun liikuntasalia. Perusopetusryhmätiloja on kolme. Lisäksi yläkerrassa on esiopetuksen käytössä kolme huonetta, joita käytetään myös pienryhmäopetukseen. Yläkerran tilat ovat entinen asuinhuoneisto. Keskikerroksessa on yksi pienryhmätila, jota käyttää myös terveydenhoitaja ym. opiskeluhuollon toimijat. Alakerrassa on jakelukeittiö ja ruokasali. Koulun pihalla on katos jossa voi paistaa makkaraa sekä parkour-puisto jonka vanhemmat ovat rakentaneet ja jonka tekeminen on rahoitettu Jyväskylän kautta saadulla EU-tuella. Lisäksi pihalta löytyy luistelukaukalo ja hiekkakenttä, ulkoliikuntatarvikevarasto ja lämmin pukukoppi. Valkolan koululla on mahdollista olla kolme perusopetusryhmää ja n. 60 oppilasta.

Koulussa työskentelee kolme luokanopettajaa vakituisissa virkasuhteissa. Erityisopettaja (8 h/vko) on yhteinen Kuusan koulun kanssa. Kiertävä englanninopettaja työskentelee Valkolan koulussa

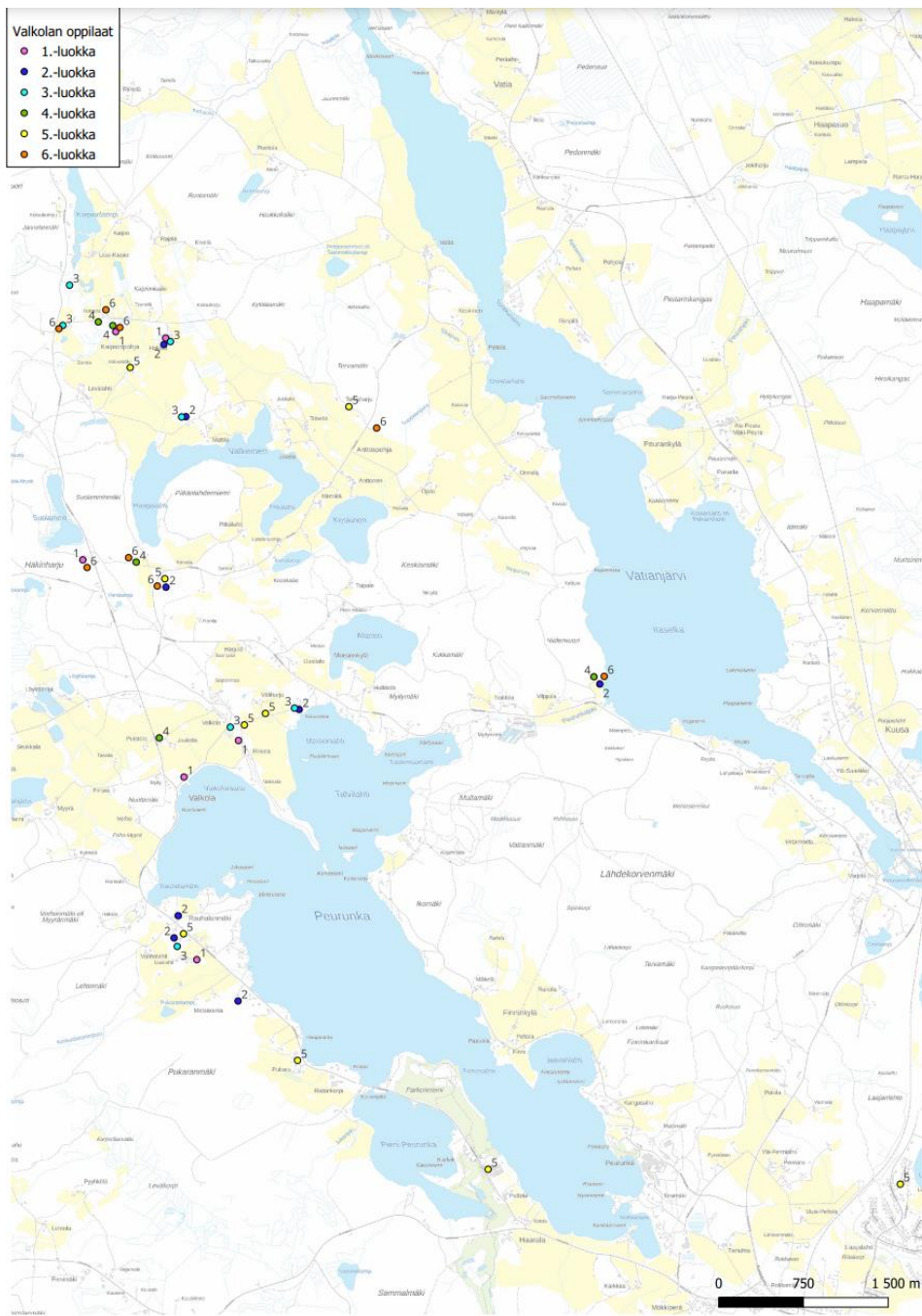
6h/vko. Koulussa on kaksi koulunkäynninohjaajaa, joista toinen on määräaikaaisessa ja toinen vakituudessa työsuhteessa. Valkolassa käy kiertävä kiinteistönhoitaja, Keittäjä-siistijä on vakituudessa työsuhteessa yksityisellä palveluntuottajalla. Ruokahuoltoon liittyvän osuuden työntekijän palkasta maksaa kunta.

Valkolan koulu on rakennettu vuonna 1907 ja laajennettu 1950. Koulun toiminnot sijaitsevat kolmessa kerroksessa. Hirsi/puurunkoisessa rakennuksessa on harjakatto ja osittainen kellarikerros. Rakennuksessa on pääosin painovoimainen ilmanvaihto ja osittainen koneellinen poisto. Rakennuksen tiilikatto on uusittu 1998. Keittiö ja ruokailutila on saneerattu 2011.

Korjausvelka koostuu ikkunoihin ja oviin kohdistuvista rakennustoimenpiteistä ja lämpö-, vesi- ja viemäri- sekä ilmanvaihtojärjestelmien uusimisesta.

Valkolan koulun kiinteistö on tällä hetkellä tyydyttävässä kunnossa.

pinta-ala kem2	vuokra €/v, 2024	tasearvo €	korjausvelka €
787,0	116.360 €	0 €	365.000 €

Valkolan koulualaue oppilaat lukuvuonna 2023-2024

Äijälän koulu

Äijälän koulussa on kolme perusopetusryhmää: 0-2, 3-4 ja 5-6. Oppilaita on lv. 2023-2024 yhteensä 37. Lisäksi 0-2 -opetusryhmässä on mukana 5 esikoululaista. Oppilasennusteen mukaan oppilaiden määrä näyttää laskevalta siten, että lukuvuonna 2026-2027 koulussa olisi 24 oppilasta, lv. 2027-2028 21 oppilasta.

OPPILASENNUSTE ÄIJÄLÄ							OPPILAAT
	1	2	3	4	5	6	
2019-2020	5	9	9	6	10	10	49
2020-2021	8	5	9	8	6	11	47
2021-2022	5	8	5	10	8	6	42
2022-2023	3	5	8	4	10	8	38
2023-2024	5	4	5	9	5	9	37
2024-2025	5	5	4	5	9	5	33
2025-2026	2	5	5	4	5	9	30
2026-2027	3	2	5	5	4	5	24
2027-2028	2	3	2	5	5	4	21
2028-2029	2	2	3	2	5	5	19
2029-2030	3	2	2	3	2	5	17

Äijälän koulualueen oppilasennuste. Väestörekisteri, 3.4.2023.

Äijälän koulu sijaitsee 17 km:n päässä Laukaan kirkonkylältä Konneveden tien varrella. Lähin naapurikoulu Haapala sijaitsee n. 8 km etäisyydellä. Äijälän koulun oppilaiden koulumatkat ovat lyhyet. Yli 5 km:n koulumatka on vain 4 oppilaalla. Koulukuljetuksen piirissä on 26 oppilasta (ml. esikoululaiset).

Äijälän koululla on mahdollista olla kolme perusopetusryhmää ja n. 60 oppilasta. Äijälän koulun tilat ovat riittävät nykyisten kolmen opetusryhmän tarpeisiin. Perusopetusryhmätiloja on kolme, lisäksi pienryhmätila jota käytetään erityisopetukseen. Lisäksi käytävätiloja ja ruokalaa käytetään oppimisympäristöinä tarpeen mukaan. Lisäksi yläkerrassa on kaksi huonetta, joita käytetään myös pienryhmäopetukseen, kerhoihin ja kouluterveydenhoitajan sekä kuraattorin työtilana. Teknisen työn opetus järjestetään erillisessä rakennuksessa koulun pihapiirissä. Koululla ei ole liikuntasalia. Koulu on käyttänyt sisäliikuntatilana Äijälän kylätaloa vuokraten sen kyläyhdistykseltä. Koulun pihalla on aktiivipuisto, kaukalo ja hiekkakenttä.

Äijälän koulussa työskentelee kolme luokanopettajaa, joista kaksi on vakituisissa virkasuhteissa ja yksi määräaikainen. Erityisopettaja käy koululla 5h/vko, yhtenä päivänä viikossa. Työyhteisössä työskentelee yksi määräaikainen koulunkäynninohjaaja ja vakituinen keittäjä-siistijä.

pinta-ala kem2	vuokra €/v, 2024	tasearvo €	korjausvelka €
430,0	95.610 €	140.370 €	155.000 €

7. LAUKAAN KUNNAN JA KOULUTOIMEN TALOUDEN TARKASTELUA

Laukaan kunnan taloudellinen tilanne on huono ja talouden kehitysnäkymä heikko. Kunnan tilinpäätöksessä 2022 oli kertyneitä alijäämiä 2,7 miljoonaa euroa eli 145 euroa asukasta kohden. Kunnan taloudessa on 7-9 miljoonan euron vuosittainen alijäämä, joka tulee tasapainottaa. Kertyneet alijäämät tulee kattaa viimeistään vuoden 2027 tilinpäätöksessä.

Vuoden 2023 talousarviossa kunnan merkittävimmän tulonlähteet eli verotulot ovat 44,0 miljoonaa euroa ja valtionosuudet 20,2 miljoonaa euroa. Kunnan nettomenot (toimintakate) ovat yhteensä 55,2 miljoonaa euroa, josta suurimpina tulosityksiköinä perusopetuksen osuus on 28,6 miljoonaa euroa (52 %) ja varhaiskasvatuksen 14,6 miljoonaa euroa (26 %). Investoinneista tehtävät poistot ovat 7,8 miljoonaa euroa.

Kunnan tulorahoitus koostuu pääosin verotuloista ja valtionosuuksista. Hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä toteutettu kuntien rahoituksen leikkaus heikensi Laukaan kunnan tulorahoitusta olennaisesti. Kun uudistuksen valtionosuusleikkaukset toimeenpannaan vuoden 2024 alusta lukien, Laukaan kunnan valtionosuudet laskevat noin kuudella miljoonalla eurolla vuoden 2023 tasosta. Heikko yleinen taloustilanne ja valtiontalouden säästöpainheet vahvistavat näkymää, jossa tulopohja ei tule olennaisesti vahvistumaan lähivuosina.

Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan kuntien rahoitusjärjestelmä uusitaan. Ensimmäinen merkki uudistamisesta on peruspalvelujen valtionosuuden uusimiseksi nimetty valmisteluryhmä. Peruspalvelujen valtionosuuden perusteet uusitaan ryhmän nimeämispäätöksen perusteella vuoden 2026 alusta lukien. Julkisen talouden tilannekuva ei kuitenkaan ole hyvä ja siksi valtionosuusuudistuksen ei voida odottaa olennaisesti vahvistavan Laukaan taloutta. Kunnan on katettava taseeseen kertyneet alijäämät määräajassa ja valmistauduttava siihen, ettei verotulojen ja valtionosuuksien taso olennaisesti kasva nykyisestä tasosta määräaikana.

Kunnan taloudellista asemaa voidaan arvioida myös kuntalain 118 §:ssä määriteltyjen erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointikriteereiden eli niin sanottujen kriisikuntakriteerien avulla. Valtion arviointimenettelyyn voi joutua, mikäli kunta ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää määräajassa. Lisäksi arviointimenettely voidaan käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa, tai rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:

- 1) kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia;
- 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;

3) asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla;

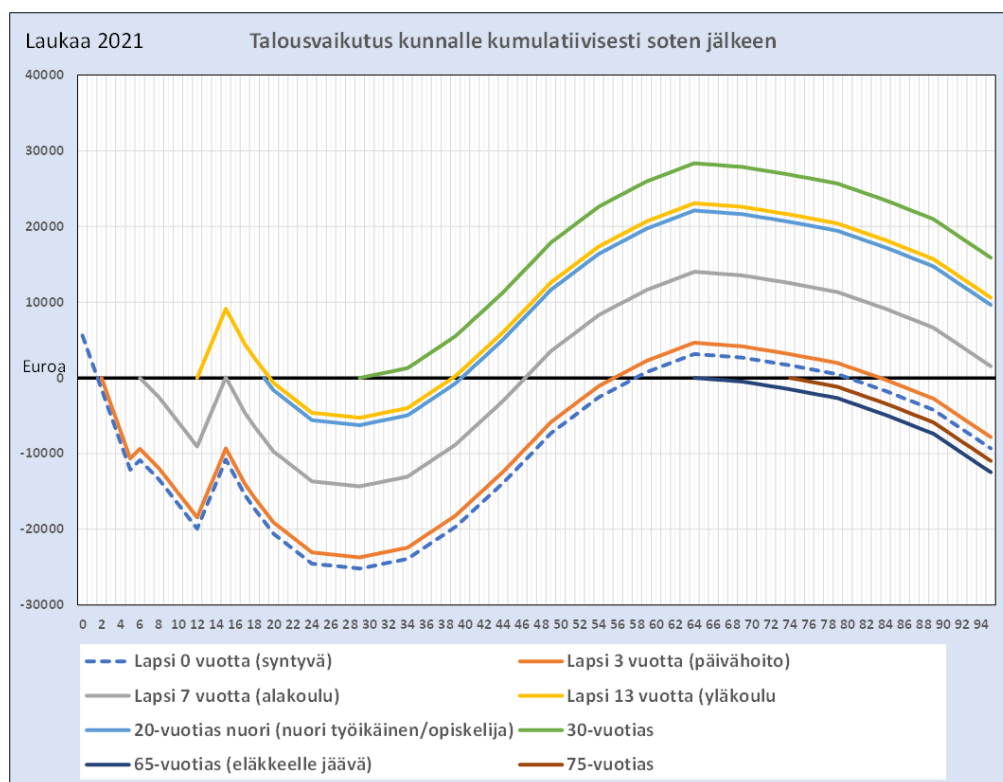
4) konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Arviointimenettelyn välttämiseksi Laukaan kunnan on siis katettava kertyneet alijäämät 2027 mennessä. Muista kriteereistä vuoden 2022 tilinpäätöksessä täyttyy kaksi; vuosikatteen ja poistojen suhdetta ja laskennallista lainanhoitokatetta koskevat kriteerit.

Talouden tasapainottamiseksi kunnanvaltuusto on käynnistänyt talouden tasapainottamisohjelman laatimisen. Poliittinen ohjausryhmä on 25.8. antanut esityksensä noin 6 miljoonan euron pysyvästi toimintakatetta vahvistavista tasapainottamistoimista, jotka toimeenpantaisiin vuosien 2024-2026 aikana. Tämän lisäksi talousarviovalmistelussa vuodelle 2024 on asetettu noin 3 miljoonan euron sopeutustavoite toimintakatteeseen. Nämäkään toimet eivät näytä riittävän kertyneiden alijäämien kattamiseen vaan nykyiseen talousnäkymään perustuen tulisi edellä mainittujen lisäksi vuosien 2024-2027 aikana toteuttaa yhteensä 8 miljoonaa euroa tulosta vahvistavia toimenpiteitä, jotta alijäämät saadaan katettua. Tarvittavat lisätoimenpiteet voivat liittyä esimerkiksi verotukseen ja/tai omaisuuden myyntiin.

Valtuusto käsittelee tasapainottamisohjelmaa 25.9. Ohjausryhmän esitys tasapainottamisohjelmasta sisältää esimerkiksi henkilöstömäärää vähentäviä, henkilöstötuottavuutta parantavia, palveluntuotantotapoja muuttavia, palveluverkkoa karsivia sekä palvelutasoa laskevia toimenpiteitä. Tasapainottamisohjelmasta päätetään puitepäätöksenä ja yksittäisistä toimenpiteistä päätetään erikseen osana talousarviota tai erillisin päätösin myöhemmin.

Oheinen kuva havainnollistaa väestönmuutosten talousvaikutuksia Laukaan kunnassa.

Kuvassa kuvataan eri ikäisenä kuntaan muuttaneiden kumulatiivisia kuntatalousvaikutuksia. Esimerkiksi sininen katkoviiva kuvaa kunnassa syntyvän ja koko ikänsä asuvan vaikutusta kunnan talouteen. Ensimmäisen kolmen vuoden aikana talousvaikutus on nettopositiivinen, minkä jälkeen talousvaikutukset kääntyvät negatiivisiksi. Vasta noin 55 vuoden iässä talousvaikutukset kääntyvät takaisin positiivisiksi ja jälleen noin 80 vuotiaana ne painuvat negatiivisiksi. Kunnassa syntyvän ja koko elämänsä asuvan yli 90-vuotiaaksi elävän henkilön talousvaikutukset ovat nykyisellä kuntien rahoitusmallilla kunnalle negatiiviset. Vastaavasti kuvasta voi lukea eri ikäisenä kuntaan muuttavan kumulatiiviset talousvaikutukset. Kuva perustuu Laukaan kunnan toteutuneisiin menoihin ja tuloihin vuodelta 2021 ja siinä on huomioitu kaikki ne menot ja tulot, jotka perustuvat eri ikäisiin kuntalaisiin. Esimerkiksi lasten ja nuorten kohdalla tuloina huomioidaan valtionosuudet, joita ikäperusteisesti maksetaan ja menoina kunkin ikäryhmän palvelut, joita kunta tuottaa. Menoista ja tuloista on poistettu sotepalveluiden ja koronakorvausten vaikutus.

Perusopetuksen talouden tarkastelua ja vertailu Laukaan verrokkikuntiin Suomessa

Laukaan perusopetuksen kustannukset v. 2022

Seuraavassa taulukossa on esitetty koulukohtaisesti eriteltynä käyttötalouden menot jaoteltuna henkilöstökuluihin, palvelujen ostoihin, materiaalin ostoihin ja kiinteistökuuluihin. Kaikki perusopetuksen menot eivät kuitenkaan sisälly ao. tietoihin. Esimerkiksi erilaisten hanketyöntekijöiden kulut eivät ole koulujen kustannuspaikoilla. Lisäksi erityisen tuen yksilöllistetyn pinnryhmän oppilaiden kulut ovat omilla kustannuspaikoillaan. Koulukuljetuksista syntyviä kustannuksia ei ole eritelty, koska ne ovat talousarviossa palvelujen ostojen alla. Samoin kouluruokailun kuluja ei ole taulukossa eritelty vaan ne sisältyvät palvelujen ostoihin. Kouluruokapalvelut ovat ateriaa kohden laskettuna Satavuon koulua lukuun ottamatta samanhintaiset, joten ne eivät vaikuta koulukohtaisiin kustannuseroihin.

Koulujen välisissä vertailuissa on lisäksi huomioitava, että koulujen kustannuksiin on luettu mukaan eri hallintokuntien yhteisiä tiloja, jotka lisäävät merkittävästi ao. koulun kustannuksia. Näitä ovat kiinteistötoimen sisäiset vuokrat esim. koulujen yhteydessä olevien liikuntasalien kohdalla, jolloin ne nostavat koulun oppilaskohtaisia kiinteistökuuluja varsin merkittävästi mm. Lievestuoreen koululla.

Koulujen kustannusvertailu													
Lukuvuosi 2022													
Koulu	Opp	Henkilöstökulut	€/oppilas	Palvelujen ostot	€/oppilas	Aineet, tarvikkeet	€/oppilas	Vuokrat	€/oppilas	Muut	€/oppilas	Yhteensä	€/oppilas
Haapala	43	252 452,00 €	5 870,98 €	139 172,00 €	3 236,56 €	11 677,00 €	271,56 €	73 419,00 €	1 707,42 €	523,16 €	12,17 €	488 329,67 €	11 356,50 €
Kirkonkylä	608	2 544 291,00 €	4 184,69 €	602 049,00 €	990,21 €	110 982,00 €	182,54 €	1 081 843,00 €	1 779,35 €	4 637,00 €	7,63 €	4 350 938,78 €	7 156,15 €
Kuhaniemi	74	261 524,00 €	3 534,11 €	117 409,00 €	1 586,61 €	12 428,00 €	167,95 €	78 590,00 €	1 062,03 €	494,95 €	6,69 €	476 796,64 €	6 443,20 €
Kuusa	48	231 945,00 €	4 832,19 €	82 237,00 €	1 713,27 €	10 815,00 €	225,31 €	58 605,00 €	1 220,94 €	400,00 €	8,33 €	391 993,71 €	8 166,54 €
Leppävesi	391	1 606 625,00 €	4 109,02 €	339 529,00 €	868,36 €	67 751,00 €	173,28 €	615 046,00 €	1 573,01 €	4 461,00 €	11,41 €	2 640 135,66 €	6 752,27 €
Satavuuo	121	667 406,00 €	5 515,75 €	334 473,00 €	2 764,24 €	24 227,00 €	200,22 €	346 934,00 €	2 867,22 €	1 219,00 €	10,07 €	1 385 606,44 €	11 451,29 €
Valkola	45	237 513,00 €	5 278,07 €	77 696,00 €	1 726,58 €	8 258,00 €	183,51 €	105 720,00 €	2 349,33 €	518,00 €	11,51 €	439 242,49 €	9 760,94 €
Vehniä	101	452 795,00 €	4 483,12 €	156 141,00 €	1 545,95 €	27 732,00 €	274,57 €	180 333,00 €	1 785,48 €	802,00 €	7,94 €	825 892,12 €	8 177,15 €
Äijälä	38	241 324,00 €	6 350,63 €	64 203,00 €	1 689,55 €	7 491,00 €	197,13 €	56 912,00 €	1 497,68 €	500,00 €	13,16 €	380 165,00 €	10 004,34 €
Lievestuore 1-9	321	1 902 237,00 €	5 925,97 €	447 001,00 €	1 392,53 €	72 836,00 €	226,90 €	1 088 961,00 €	3 392,40 €	4 012,00 €	12,50 €	3 525 984,80 €	10 984,38 €
Vihtavuori 1-9	592	3 339 231,00 €	5 640,59 €	602 647,00 €	1 017,98 €	196 176,00 €	331,38 €	1 703 178,00 €	2 876,99 €	11 584,00 €	19,57 €	5 862 682,95 €	9 903,18 €
Sydän-Laukaa 7-9	450	2 718 515,00 €	6 041,14 €	512 905,00 €	1 139,79 €	107 470,00 €	238,82 €	675 892,00 €	1 501,98 €	5 460,00 €	12,13 €	4 029 163,74 €	8 953,70 €
Yhteensä	2832	14 455 858,00 €	5 104,47 €	3 475 462,00 €	1 227,21 €	657 843,00 €	232,29 €	6 065 433,00 €	2 141,75 €	34 611,11 €	12,22 €	24 796 932,00 €	8 755,98 €
Ei sisällä kiertävää erityisopetusta/kieltenopetusta, vaativaa erityistä tukea, osa henkilöstökustannuksia korona- ja tasa-arvorahojen kustannuspaikoilla													

Laukaan peruskoulujen opetusresurssi, LV 2023-2024

LAUKAAN SIVISTYSLAUTAKUNTA								Sivistysjohtajan esitys			
PERUSKOULUJEN TUNTILASKELMA LV. 2023 - 2024											
KOULU	OPP	POR	LT	TO	S2	YHT.	ET	YHT	T/OPP	OPPI/ POR	MUUTOS LV 22-23
PERUSOPETUS 1 - 6 VUOSILUOKILLA											
Haapala	44	3	83	1		84		84	1,91	14,7	-8
Kirkonkylä	591	26	682	10	5	697	10	707	1,20	22,7	15
Kuhaniemi	76	5	122	2		124	1	125	1,64	15,2	15
Kuusa	46	3	85	2		87	1	88	1,91	15,3	-8
Leppävesi	395	18	486	5		491	7	498	1,26	21,9	-12
Lievestuore	198	11	279	4	4	287	2	289	1,46	18,0	-24
Satavuoto	125	7	177	3		180	3	183	1,46	17,9	-17
Valkola	44	3	78	2		80	1	81	1,84	14,7	-1
Vehniä	99	6	151	2		153	3	156	1,58	16,5	-2
Vihtavuori	278	14	367	4		371	6	377	1,36	19,9	25
Äijälä	34	3	73	1		74	1	75	2,21	11,3	-7
Yhteensä	1930	99	2583	36	9	2628	35	2663	1,38	17,1	-24
PERUSOPETUS 7 - 9 VUOSILUOKILLA											
Sydän-Laukaa	473	23	760	5	2	767	67	834	1,76	20,6	14
Lievestuore	126	7	222	1	1	224	25	249	1,97	18,0	15
Vihtavuori	317	17	559	4	2	565	44	609	1,92	18,6	32
Yhteensä	916	47	1541	10	5	1556	136	1692	1,85	19,5	61
Varaus tuntiopetukselle						0		0			0
PERUSOPETUS	2846		4124	46	14	4184	171	4355	1,53		37
ERITYISOPETUS JA PIENRYHMÄT											
YPR	36	6	143	0	0	143		143			6
Alkuluokka	10	1	21			21		21			0
Lievestuoreen JoPo			26			26	1	27			1
Sydän-Laukaan JoPo			26			26	1	27			1
Vihtavuori JoPo			26			26	1	27			1
Pienryhmät			301			301		301			70
Laaja-alainen erityisop.			532			532		532			19
Erit.opetus yhteensä	46					1075	3	1078			98
Kunta yhteensä	2892		4124	46	14	5259	174	5433	1,8785		135
OPP= oppilasmäärä, POR= opetusluokkien määrä, LT = luokkatunnit, TO = tukiopetus											
KR = koulukerho, ET = erityistehtävät											
A2 = vapaaehtoinen vieras kieli (ala-asteet) T/OPP = tunteja/oppilas											
OPP/POR = oppilaita opetusryhmää kohti											

Tuntijako kertoo ensisijaisesti sen, kuinka paljon opetustunteja kouluilla on käytössä. Kun koulun tuntimäärä suhteutetaan koulun oppilasmäärään, saadaan laskettua laskennallinen tehokkuusluku opetuksen järjestämiselle opetustunteja/oppilasmäärä. Suuremmilla kouluilla opetusryhmät pysytään muodostamaan vuosiluokittain, ja isommiksi kuin pienillä kouluilla. Tästä syystä opetusresurssien voi arvioida jakautuvan epätasaisesti. Pienemmilläkin kouluilla on mahdollista oppilasmäärän ja opetusryhmien koostumuksen perusteella toteuttaa opetus varsin tehokkaasti.

Peruskoulujen menot ja vertailu verrokkikuntiin.

Eräs tapa tarkastella koulutoimen kustannuksia on tehdä vertailu muihin samaan asukasrakenneryhmään kuuluvien kuntien peruskoulujen menoihin. Seuraavassa esiteltävä vertailu perustuu talouden tasapainotustyön aikana tehtyyn tiedonkeruuseen ja vertailuun samankokoisten ja väestörakenteeltaan saman tyyppisten kuntien kanssa kuin Laukaa, sekä vertailun koko maan keskiarvolukuihin.

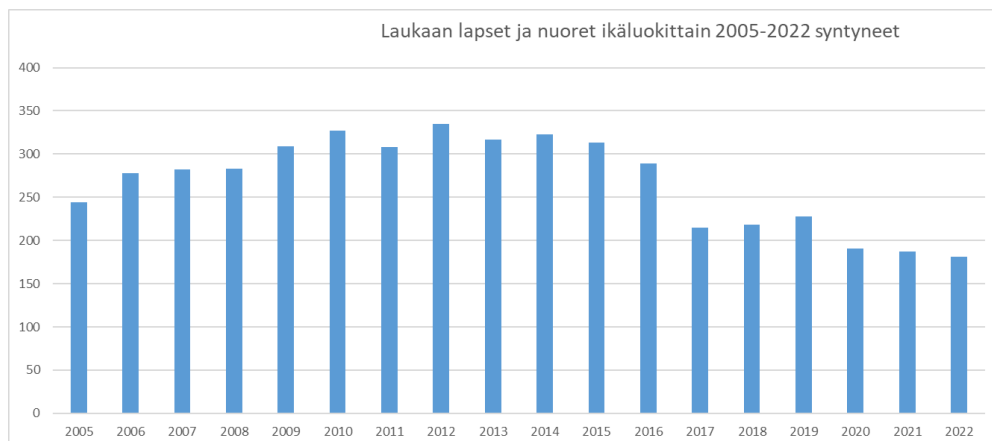
Euroa per lapsi perusopetuksessa	2 822	3 510	2 080	2 759	2 528	1 934	548 891	50 238
Perusopetus ja aamu- ja iltapäivätoiminta Laukaa	Lempää	Kontiola	Siilinjärvi	Hollola	Äänekoski	Kokkola	Kunta-	
Euroa per oppilas	2021	2021	2021	2021	2021	2021	maa	tyyppi
Palkat ja palkkiot	4 460	4 270	4 473	4 231	4 634	5 168	4 660	5 021
Eläkekulut	802	754	765	760	843	1 071	876	910
Muut henkilösivukulut	173	157	168	183	165	220	182	194
Asiakaspalvelujen ostot muilta	225	207	450	284	1 646	309	656	279
Muiden palvelujen ostot	647	345	792	287	1 031	870	833	797
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	274	295	290	243	240	277	296	314
Avustukset	1	5	1	65	1	89	50	12
Vuokratulot, ulkoiset	84	90	33	1 058	163	23	99	145
Muut kulut, (erittelemättömät)	13	10	5	6	14	2	12	17
Ulkoiset toimintakulut yhteensä	6 679	6 133	6 977	7 116	8 736	8 028	7 666	7 688
Sisäiset toimintakulut	2 876	2 708	2 496	2 374	3 241	913	2 525	2 257
Poistot ja arvonalentumiset	53	0	212	181	216	7	143	182
Vyörytyskulut	284	37	0	146	0	3 072	332	445
Ulkoiset toimintatuotot:								
Myyntituotot	161	190	246	321	588	162	279	312
Maksutuotot	47	122	33	36	57	21	47	60
Tuet ja avustukset muilta	187	124	215	143	132	429	275	199
Vuokratuotot, ulkoiset	0	0	0	0	1	0	3	3
Muut tuotot	19	1	1	0	8	0	9	16
Ulkoiset toimintatuotot yhteensä	414	436	495	500	786	613	614	589
Sisäiset toimintatuotot	36	0	0	0	74	5	21	10
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0	4	4
Vyörytystuotot	0	0	0	0	0	0	19	19
Nettokäyttökustannus	9 442	8 442	9 190	9 317	11 334	11 403	10 007	9 949

Kokonaisuutena Laukaan perusopetuksen kustannukset v. 2021 olivat €/oppilas laskettuna verrokkikuntien joukossa edullisimmasta päästä. Merkittävin poikkeama verrokkikuntiin kalliimpana kokonaisuutena on sisäiset toimintakulut, joka koostuu pääasiassa tilojen sisäisistä vuokrista. Talouden tasapainotustyön ohessa on tullut esiin, että Laukaassa perusopetuspalvelut on järjestetty taloudellisesti tehokkaasti, huolimatta siitä, että Laukaassa on laaja kouluverkko, ja myös pieniä kouluja.

Laukaan perusopetuksen kustannukset ovat kehittyneet tilinpäätöstietojen mukaan varsin maltillisesti. Vertailtaessa v. 2017 tilinpäätöksen oppilaskohtaisia kustannuksia v. 2022 vastaaviin, kustannukset ovat kasvaneet vain 6,1 %, vaikka samaan aikaan oppilasmäärä on kasvanut 11,6 %, on otettu käyttöön uusia kouluja, ja yleinen kustannustaso on noussut merkittävästi.

8. HENKILÖKUNNAN ASEMA MAHDOLLISISSA MUUTOSTILANTEISSA

Laukaan koulujen oppilasmäärä laskee alakoulujen osalta v. 2024 alkaen vuosittain n. 80-100 lapsella vuoteen 2030 asti. Laskennallisesti tämä tarkoittaa sitä, että vuosittain alakouluilla vähenee 4-5 opetusryhmää.

Laukaan opetustoimesta eläköityy vuosittain luokanopettajia. Lisäksi kunnassa on palkattu luokanopettajia, erityisopettajia ja koulunkäynninohjaajia määräaikaista, perusteena laskeva oppilasmäärä ja vähenevä henkilöstön tarve. Näin ollen opetustoimen vakituisen henkilöstön asema turvataan, vaikka kouluverkossa tulisi muutoksia. Henkilöstölle varataan mahdollisuus valita uusi koulu vapaiden virkojen mukaisesti, mikäli kouluverkossa tapahtuu muutoksia.

Muiden koulussa työtä tekevien vakituisten henkilöiden (siivous, ruokapalvelu) osalta tekninen palvelualue vastaa tehtäväjärjestelyistä. Myös teknisen palvelualueen alaisena työskentelevien osalta on varauduttu palveluverkon karsimiseen ja työvoimatarpeen vähenemiseen määräaikaissuhteilla työsuhteilla.

9. RATKAISUVAIHTOEHTOJEN TARKASTELU

Vaihtoehto 1: Nykyisen kouluverkon säilyttävä malli

Työryhmä tutustui selvitystyön aikana kaikkien koulujen toimintaan sekä keskusteli oppilaiden vanhempien ja kyläläisten kanssa tulevaisuuden suunnitelmista ja yhteistyöhankkeista kyläilloissa. Työryhmän näkemyksen mukaan koulut ja kylät olivat hyvin pohtineet omaa tilannettaan ja esille on tullut kylien halu asukashankinnan kehittämiseen. Tämän toiminnan tukemiseksi työryhmä otti palveluverkkoselvitykseen jatkoaikaa vuoden verran keväällä 2022. Työryhmä on päättänyt selvittää myös nykyisen kouluverkon säilyttävää toimintamallia Laukaan peruskoulupalvelujen järjestämisessä.

Seuraavassa on ensin esitelty tämän ratkaisun osalta keskeiset toimenpiteet, ja niiden aikataulu, tämän ratkaisumallin vaikutusten arviointi, ja lopussa eritelty arvio tämän mallin merkittävimmistä eduista ja haittavaikutuksista. Tämän vaihtoehdon osalta on keskusteltu Konneveden ja Äänekosken kanssa kuntarajat ylittävistä yhteistyöstä opetuksen järjestämisen suhteen. Äänekosken suunnasta pohjoisen Laukaan alueelle ei ole odotettavissa tarvetta merkittävälle kuntarajat ylittävälle yhteistyölle. Konneveden puolella Laukaan lähialueen väestörakenne ja Konneveden oma kouluverkko ovat sellaiset, että sieltäkään ei ole tiedossa tarvetta kuntarajat ylittävälle yhteistyölle.

Mallin keskeiset toimenpiteet

Tämä toimenpide-esitys *ei sisällä koulujen lakkauttamisia*. Nykyistä kouluverkkoa pyritään pitämään yllä niin pitkään kuin se oppilasmäärän ja opetuksen tarkoituksenmukaisen järjestämisen näkökulmasta on mahdollista. Oppilasennusteiden perusteella tilannetta tulee kuitenkin seurata vuosittain, ja uusi tarkastelu tulisi tehdä jo vuoteen 2026 mennessä. Lisäksi malli edellyttää, että koulujen toimintaa ollaan valmiita toteuttamaan kahden opetusryhmän kouluina. Edellisten kouluverkkoselvitysten yhteydessä kunnan linjaus on ollut, että kunnassa ylläpidetään kolmen opetusryhmän kouluja.

Nykyisillä oppilasennusteilla **Äijälän koulun tulisi siirtyä kahden opetusryhmän kouluksi syksyllä 2024**. Tämän jälkeen oppilasmäärä laskee Äijälän koulussa ennusteen mukaan alle 26 oppilaan syksyllä 2026. Opetusryhmien jakamisen rajana on pidetty Laukaassa pitkään alakouluissa 26 oppilasta. Näin ollen Äijälän koulussa olisi syksyllä 2026 oppilaita saman verran kuin suurimmissa yksittäisissä opetusryhmissä Laukaan kouluissa, ja opetuksen järjestäminen yhden opetusryhmän koulussa vuosiluokille 1-6 ei ole pedagogisesti eikä taloudellisesti perusteltavissa. **Syyslukukauden alkuun 2026 mennessä Äijälässä tulisi siis saada oppilasmäärä kasvamaan, tai Äijälän koulun kohdalla joudutaan ottamaan uudelleen tarkasteltavaksi koulun toiminnan lopettaminen ja/tai yhdistäminen toisten koulujen kanssa.**

OPPILASENNUSTE ÄIJÄLÄ							OPPILAAT
	1	2	3	4	5	6	
2019-2020	5	9	9	6	10	10	49
2020-2021	8	5	9	8	6	11	47
2021-2022	5	8	5	10	8	6	42
2022-2023	3	5	8	4	10	8	38
2023-2024	5	4	5	9	5	9	37
2024-2025	5	5	4	5	9	5	33
2025-2026	2	5	5	4	5	9	30
2026-2027	3	2	5	5	4	5	24
2027-2028	2	3	2	5	5	4	21
2028-2029	2	2	3	2	5	5	19
2029-2030	3	2	2	3	2	5	17

Äijälän koululla on järjestetty esiopetusta. Viime vuosina esiopetus on ryhmien pienuuden vuoksi järjestetty joko 1-2 –yhdyshuokan yhteydessä tai päiväkodilla. Vuodesta 2024 alkaen esiopetuksen oppilaita olisi tulossa vuosittain 2-3. Äijälässä esiopetuksen järjestäminen olisi mahdollista jatkossakin yhdistämällä esiopetuksen oppilaat 1-2 yhdysluokkaan.

Valkolan ja Haapalan koulujen oppilasennusteiden mukaan niissä tulisi siirtyä kahden opetusryhmän kouluksi syyslukukaudesta 2027 alkaen. Tämän jälkeen molemmissa kouluissa oppilasmäärä putoaisi oppilasennusteiden mukaan alle 26:n syksyllä 2029. **Syyslukukauden 2029 alkuun mennessä tulisi siis saada näidenkin koulujen oppilasmäärä kasvamaan, tai koulujen kohdalla joudutaan ottamaan uudelleen tarkasteltavaksi niiden toiminnan lopettaminen ja/tai yhdistäminen toisten koulujen kanssa.**

OPPILASENNUSTE HAAPALA							OPPILAAT
	1	2	3	4	5	6	
2019-2020	7	9	12	9	6	8	51
2020-2021	8	6	9	13	10	5	51
2021-2022	8	7	5	8	12	10	50
2022-2023	6	9	6	4	8	10	43
2023-2024	11	5	9	6	3	8	42
2024-2025	5	11	5	9	6	3	39
2025-2026	6	5	11	5	9	6	42
2026-2027	4	6	5	11	5	9	40
2027-2028	0	4	6	5	11	5	31
2028-2029	4	0	4	6	5	11	30
2029-2030	6	4	0	4	6	5	25

OPPILASENNUSTE VALKOLA							OPPILAAT
	1	2	3	4	5	6	
2019-2020	4	8	9	6	12	0	39
2020-2021	5	6	9	9	7	13	49
2021-2022	6	5	6	9	9	7	42
2022-2023	8	7	5	8	8	9	45
2023-2024	6	9	7	5	10	8	45
2024-2025	3	6	9	7	5	10	40
2025-2026	5	3	6	9	7	5	35
2026-2027	5	5	3	6	9	7	35
2027-2028	2	5	5	3	6	9	30
2028-2029	7	2	5	5	3	6	28
2029-2030	3	7	2	5	5	3	25

Kuusan koulun oppilasennusteiden perusteella Kuusan koululla olisi edellytykset jatkaa kolmen opetusryhmän kouluna koko tarkasteluajanjakson vuoteen 2030 asti.

OPPILASENNUSTE KUUSA							OPPILAAT
	1	2	3	4	5	6	
2019-2020	5	8	8	7	14	10	52
2020-2021	10	6	10	8	7	14	55
2021-2022	8	11	6	10	8	7	50
2022-2023	7	8	9	6	9	9	48
2023-2024	8	6	9	10	6	9	48
2024-2025	5	8	6	9	10	5	43
2025-2026	7	5	8	6	9	10	45
2026-2027	10	7	5	8	6	9	45
2027-2028	4	10	7	5	8	6	40
2028-2029	5	4	10	7	5	8	39
2029-2030	8	5	4	10	7	5	39

Valkolan, Kuusan ja Haapalan alueen lapsista vuoteen 2023 asti suurin osa on osallistunut esiopetukseen Valkolan ja Kuusan koulujen ryhmissä. Syksyllä 2023 Valkolan ja Kuusan esiopetusryhmiin ilmoittautuneita oli niin vähän, että heistä ei saatu muodostettua edes yhtä yhteistä ryhmää ilmoittautuneiden määrän jäädessä alle 7. **Esiopetuksen järjestäminen tulee suunnitella tässä ratkaisuvaihtoehdossa vuosittain pohjoisen Laukaan alueella niin, että syntyy pedagogisesti riittävän kokoisia opetusryhmiä, esiopetusta annetaan yhdysluokan 1-2 yhteydessä ryhmäkoon salliessa tai opetus järjestetään kirkonkylän päiväkodin puolipäiväryhmässä.** Myös Äijälän alueella on mahdollista esiopetuksen järjestäminen päiväkodin yhteydessä.

Toimenpideaikataulu

Lukuvuosi	Toiminta	Kiinteistö
2024-2025	Äijälä siirtyy kaksiopettajaiseksi	Peruskorjausten käynnistäminen
2025-2026	Selvitettävä Äijälän edellytykset jatkaa toimintaa.	Peruskorjaukset ja ylläpito kaikkiin kiinteistöihin
2026-2027	Äijälän oppilasmäärä putoaa alle 26.	Peruskorjaukset ja ylläpito kaikkiin kiinteistöihin
2027-2028	Valkola ja Haapala siirtyvät kaksiopettajaiseksi	Peruskorjaukset ja ylläpito kaikkiin kiinteistöihin
2028-2029	Selvitettävä Valkolan ja Haapalan edellytykset jatkaa toimintaa.	Peruskorjaukset ja ylläpito kaikkiin kiinteistöihin
2029-2030	Valkolan ja Haapalan oppilasmäärät putoavat alle 26.	Peruskorjaukset ja ylläpito kaikkiin kiinteistöihin

Kuntalais- ja lapsivaikutukset

- Terveys ja hyvinvointi
  - Koulukuljetuksien piirissä olevien oppilaiden määrään ei tule tässä vaihtoehdossa muutoksia muuten kuin oppilasmäärän vähenemisen myötä. Itse kuljetut koulumatkat lisäävät päivittäistä liikuntaa ja sen myötä terveyttä ja hyvinvointia.
  - Koulurakennukset säilyvät kunnan omistuksessa ja niissä voidaan tarjota kuntalaisille harrastus- ja kokoontumistiloja.
  - Lasten koulumatkoihin käytettävä aika ei lisäännä nykyisestä.
  - Kahden opetusryhmän malliin siirtyminen tarkoittaa kouluilla yhdysluokkia, joissa saattaa olla oppilaita vuosiluokilta 1-4 tai 3-6. Tällaisen yhdysluokkaopetuksen ja oppilaan tarvitseman tuen järjestäminen ikäluokan tasoa vastaavasti on pedagogisesti haastavaa. Tämä voi osaltaan vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin ja oppimiseen negatiivisesti.
- Yhdenvertaisuus
  - Oppilaiden ikäluokkien pienentyessä vertaisryhmä pienenee, ja oman ikäisiä kavereita on jatkossa vähemmän.
  - Pienessä koulussa kanssakäyminen eri-ikäisten lasten välillä on vahvempaa kuin isoissa kouluissa.
  - Laajan erityisen tuen järjestäminen jokaiselle koululle ei ole mahdollista oppilasmäärän laskeutessa. Aiempaa suuremmalle osalle oppilaista lähikouluksi joudutaan erityisen tuen tarpeen perusteella mahdollisesti määrittelemään muu, kuin fyysisesti lähimpänä oleva koulu.
  - Isoissa kouluissa opetuksen järjestämiseen tarkoitettut tilat on paremmin resursoitu esimerkiksi liikunnan ja käsityön opetuksen osalta. Aineenopetustilat ovat erikseen, ja jokaisessa taajamakoulussa on liikuntahalli. Esimerkiksi liikunnan ja käsityön opetustilojen osalta ero pienten koulujen tiloihin on suuri.
  - Pienissä kouluissa koulun toiminta on helposti joustavaa ja ulko-olosuhteiden käyttäminen on helpompaa kuin taajamakouluissa.

- Koulujen toiminnan ylläpitoon käytettävä rahasumma vaihtelee kouluittain. Kuusan koulua lukuun ottamatta tarkasteltavien koulujen oppilasta kohti lasketut kustannukset ovat suuremmat, kuin Laukaan kouluissa keskimäärin. Erityisesti ero korostuu opetuksen järjestämiseen käytetyn rahasumman eroissa, jossa ero syntyy opetusryhmien koosta. Ruokailu- ja materiaalikustannuksissa ei ole merkittäviä eroja koulujen välillä, ja matkakustannukset siirtyvät oppilaiden mukana, ja kasvavat jonkin verran, jos oppilaita keskitetään. Koulujen oppilaskohtaisia kustannuksia vertailtaessa on siis huomioitava, että jos koulun oppilaak-siottoalue on laaja, kuljetuskustannukset voivat olla muita kouluja korkeammalla tasolla tämän takia. Oppilaskohtaisia kustannuksia ei siksi voi käyttää suoraan koulujen taloudelli-sen toiminnan tehokkuuden mittarina.
- Työllisyys ja työelämä
  - Lähipalvelun säilyttämisen voi arvioida olevan pito- ja vetovoimatekijä, nykyinen työelämä mahdollistaa monen tyyppisen työskentelyn haja-asutusalueilla.
- Tietoyhteiskuntataidot
  - Tietoyhteiskuntataitoja pystytään opettamaan koulumuodosta riippumatta yhdenvertaisesti.
  - Koulun toimivat verkkoyhteydet voivat tarjota kylälle tulevaisuudessa etätyöpisteitä ja edel-lytyksiä tarjota kuntalaisille tietoyhteiskuntataitoja tukevia kursseja ja muuta toimintaa.
- Turvallisuus
  - Nykyisen kouluverkon jatkamisen turvallisuusvaikutus on ennen kaikkea turvallisuuden tun-teen säilyttämisessä. Tuttu koulu tuntuu turvalliselta verrattuna siihen että lapsi joutuu kesken koulupolkuaan muuttamaan koulua. Lapsivaikutusten arvioinnin osana tehty kysely entisille Savion, Tarvaalan ja Vuonteen koulujen oppilaille tukee tätä arviota. Samoin oppi-laiden kuulemistilaisuuden yhteydessä kerätyissä oppilaiden näkemyksissä korostuu koke-mus oman tutun koulun turvallisuudesta.
  - Laukaan kaikissa kouluissa koulunkäynti on yhtä turvallista. Kiusaaminen ja ilkivalta ovat il-miöitä, joita nousee ajoittain esiin kouluyhteisöissä mutta aikuisten systemaattisella toi-minnalla niitä ehkäistään, ja tarvittaessa opitaan selvittämään. Laukaassa kouluilla on yhte-neväiset toimintamallit kiusaamiseen, väkivaltaan ja häirintään puuttumisessa.
  - Koulumatkojen turvallisuuteen tällä ratkaisulla ei arvioida olevan muuttavaa vaikutusta.
- Palvelujen taso, kattavuus ja saatavuus kuntalaisnäkökulmasta
  - Pedagogisilla ratkaisuilla opetus järjestetään oppimista parhaalla mahdollisella tavalla tukien, mutta taloudellisesti. Tässä ratkaisussa yhdysluokkaopetus säilyy opetusmuotona, ja laaje-nee, kun osalla kouluista siirrytään kahden opetusryhmän kouluiksi. .
  - Palveluiden kattavuus ja saatavuus säilyy nykyisellä tasolla.
  - Opetuksen järjestäminen nykyisellä kouluverkolla taloudellisesti tarkoittaisi henkilöstön vä-hentämistä, koulusta riippuen eri ajankohtina lasten määrän vähentyessä. Kaksiopettajai-sena kouluna toimimisen heikkoutena on pedagogisesta näkökulmasta, että muodostuu 3-4 vuosiluokkaa käsittäviä yhdysluokkia, ja ongelmaksi voi muodostua tällaisen työtehtävän houkuttavuus ja henkilöstön vaihtuvuus ja saatavuus. Samoin oppilaan saama opetus näin isossa yhdysluokkaopetuksessa poikkeaa merkittävästi siitä, miten opetus on mahdollista järjestää yhden luokkatason opetuksessa tai kahden luokan yhdysluokkaopetuksessa.
  - Lapsivaikutusten arvioinnin osana toteutetussa oppilaskyselyssä nousi esiin oppilaiden huoli yhdysluokkaopetuksen aiheuttamista haasteista työrauhaan sekä oppilaiden saaman tuen järjestämiseen.
  - Opetusryhmät tulevat arvion mukaan pienenemään oppilasmäärän vähenemisen myötä: Etuna on, että työrauha on yleensä pienessä opetusryhmässä hyvä, ja opettajalla on aikaa jokaiselle oppilaalle enemmän. Haittana on, että opetusta joudutaan antamaan suurem-

missaerityisopetusta tai muuta erityistä tukea tarvitsevan lapsen opetuksen järjestäminen vaatii paljon resurssia, joka keskitetysti kohdennettuna jakautuisi useammalle oppilaalle.

- Yhdysluokkaopetuksen laajentuessa ohjaajaresurssia tulee varata riittävästi. Taloudellisessa arviossa lähdetään siitä, että ohjaajaresurssi säilyy nykyisellä tasolla, vaikka oppilasmäärä vähenee.
- Palvelujen kattavuus ja saatavuus säilyisi nykyisellään, mutta palvelujen tasossa ja tavoitettavuudessa olisi ennakoitavissa heikennystä laajentuvan yhdysluokkaopetusmallin, sekä tukea tarvitsevien lasten tuen järjestämisen keskittämisessä.

Ympäristövaikutukset

- Ihmisten elinolot, terveys ja viihtyvyys
  - Koulujen lakkauttamisen vaikutuksista niiden vaikutusalueille on tehty tutkimuksia. (Lehtonen 2021, KARVI, 2022) Tyypillisenä tuloksena koulun lakkauttamisesta on seurannut sen ympäristöalueen kiinnostavuuden väheneminen muutto- ja asuinalueena. Näin ollen kouluverkon säilyttämisen voi olettaa tukevan kylien elinvoimaisuuden kehittymistä, sekä viihtyvyyttä.
  - Laukaassa Satavuon koulun perustamisen yhteydessä lakkautettiin kolme muuta koulua. Tällä ratkaisulla saatiin tulos, jossa kaikkien koulualueen kylien asukasmäärä on lisääntynyt kouluratkaisun jälkeen, ja koulun oppilasmäärä on tällä hetkellä n. 40 % suurempi kuin ennakointiin. Tässä tapauksessa investoitiin merkittävästi uuteen koulurakennukseen ja säilytettiin mahdollisuus kyläkoulumaiseen oppimisympäristöön, eikä vain lakkautettu vanhoja kouluja.
- Maaperä, luonnon monimuotoisuus, ilmasto
  - Nykyisen kouluverkon säilyttämisen mallissa ei ole merkittäviä vaikutuksia maaperään tai luonnon monimuotoisuuteen. Koulukuljetusten säilyessä nykyisellä tasolla, tai vähentyessä lapsimäärän laskiessa, ilmastovaikutukset ovat positiiviset.
- Maisema, kulttuuriperintö
  - Kyläkoulujärjestelmä ja koulurakennukset ovat keskeinen osa kylien maisemaa ja kulttuuriperintöä. Kylien oma identiteetti usein kanavoituu koulun kautta. Toisaalta Laukaassa on edelleen monia vahvoja kyliä, joilta koulu on lakkautettu ja koulurakennukset ovat jatkaneet koulun lakkauttamisen jälkeen muussa käytössä, mutta edelleen kylän maisemassa.

Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

- Toimivaltamuutokset
  - Nykyisen kouluverkon jatkaessa ei ole tiedossa toimivaltamuutoksia.
- Uudenlaiset palvelujen tuottamistavat
  - Mahdolliset yhdysluokkaratkaisujen laajentamiset esim. 1-4 luokkien yhdysluokka on pedagogisesti haastava kokonaisuus, ja tämä voi johtaa henkilöstön vaihtuvuuteen tai saatavuusongelmiin.
- Organisaation tehtävien määrä, laatu tai menettelytavat
  - Koulujen henkilöstön määrä vähenee suhteessa lapsimääriin.
  - Erityisen tuen järjestämisen tapa ja sen keskittämisen tarve joudutaan harkitsemaan uudelleen.
- Henkilöstön määrä, asema ja osallisuus
  - Koulujen henkilöstön määrä vähenee suhteessa oppilasmääriin, ja niiden myötä tarvittavien opetusryhmien määriin.

- Koulujen toiminta vähäisellä henkilöstön kokonaismäärällä on haasteellista ja vaatii koulun koko henkilökunnan vahvaa osallisuutta toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa.
- Jos koulun toimintaa jatketaan kaksiohjaajaisena, se tulee vaatimaan yhdysluokkaopetusta neljälle vuosiluokalle samassa luokassa, ja tämä voi lisätä koulunkäynninohjaajien sekä erityisopetuksen tarvetta suhteessa oppilasmäärään. Tämän vuoksi suunnittelussa ja taloudellisten vaikutusten arvioinnissa ei ole vähennetty koulunkäynninohjaajien tai erityisopetuksen henkilöstömäärää.

Koulujen henkilöstömäärä, elokuu 2023

Nykyinen henkilöstö	Luokanopettaja/kiertävä kieltenopettaja	Erityisopettaja	Koulunkäynninohjaaja	Muu henkilöstö
Haapala	3,2	0,8	2	1
Äijälä	3,2	0,2	1	1
Kuusa	3,4	0,6	2	1
Valkola	3,2	0,4	2	1
	13	2	7	4

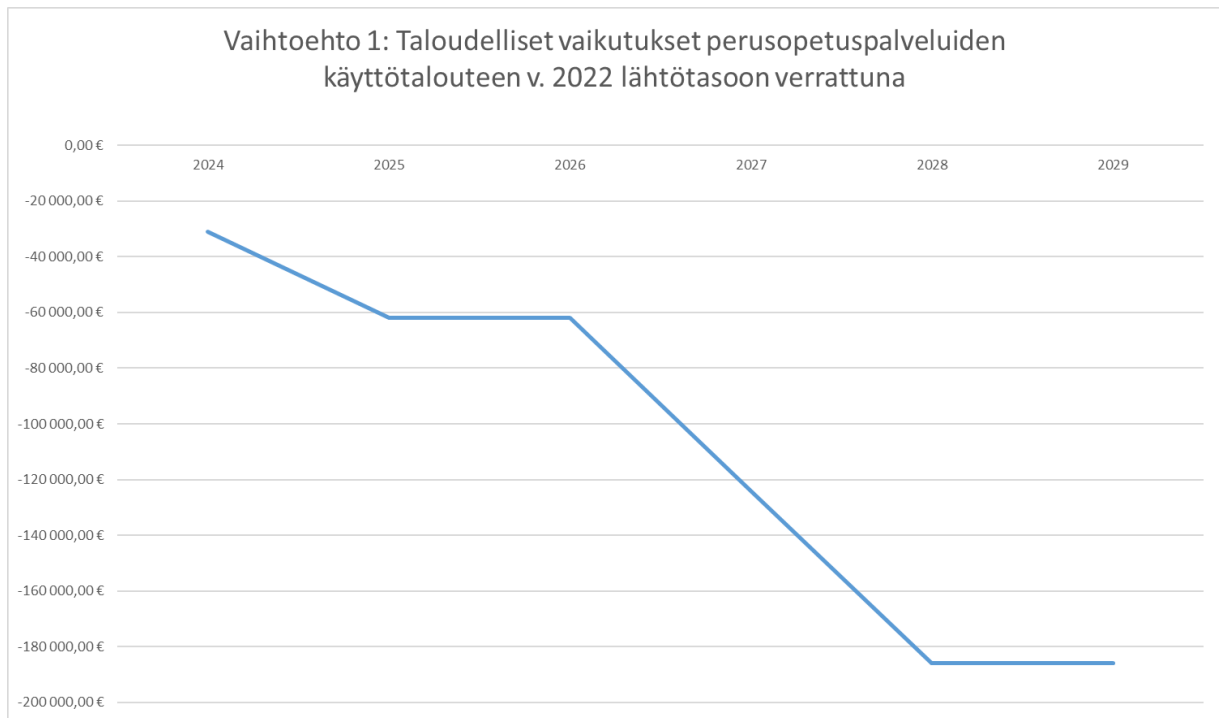
- Organisaation hallinnolliset tehtävät
  - Työryhmä toteaa, ettei tässä vaihtoehdossa ole tarkoituksenmukaista esittää hallinnollisia yhdistämisä. Koulun arjen johtaminen edellyttää rehtorin toimivaltuuksia käyttävän koulunjohtajan läsnäoloa.

Taloudelliset vaikutukset

- Väestöryhmien ja kotitalouksien asema ja käyttäytyminen
  - Koulujen lakkauttamisen vaikutuksista sen ympäristöalueeseen on tehty tutkimuksia. (Lehtonen 2021, KARVI, 2022) Tyypillisenä tuloksena koulun lakkauttamisesta on seurannut sen ympäristöalueen kiinnostavuuden väheneminen muutto- ja asuinalueena. On mahdollista, että kylän asuintonttien kiinnostavuus ja arvo säilyvät, jos koulujen toiminta jatkuu.
  - Tällä ratkaisuvaihtoehdolla vahvistetaan kyläkoulujen ja kylien asemaa, mutta koska ratkaisu joudutaan tarkistamaan lähivuosina, vaikutus olisi vain väliaikainen.
- Yritysten toiminta
  - Kylien yritystoiminta on vähäistä, joten koulujen jatkamisella tai lakkauttamisella ei voi katsoa olevan laajaa merkitystä yritysten toimintaan.
  - Yksittäisten yrittäjien tai yritysten työntekijöiden saatavuudelle ratkaisulla, jossa koulujen toiminta säilyy, voi katsoa olevan merkitystä, kun perusopetus säilyy lähipalveluna.
- Kunnallistalouden rahoitus, voimavarojen käyttö, työllisyys ja tuottavuus
  - Opetuksen järjestäjä saa jokaisesta kouluikäisestä kunnassa koulua käyvistä oppilaista laskennallisen valtionosuuden, riippumatta siitä, miten opetus on järjestetty.
  - Kunnan päätösvallassa on kouluverkko, ja se miten kunnan käytettävissä oleva resurssi käytetään perusopetuspalveluiden järjestämiseen.

- Oppilasta kohti käytettävä rahasumma vaihtelee kouluittain (ks. taulukko johdanto-osiossa) Tavallista pienemmät opetusryhmät, suuremmat kuljetuskustannukset tai kiinteistöön tehdyt investoinnit ja sen myötä sisäiset vuokrat vaikuttavat oppilaskohtaiseen opetuksen tuottamisen hintaan ja sen eroihin koulujen välillä. Kuntalaisnäkökulmasta tulisi pyrkiä mahdollisimman tasapuoliseen ja tehokkaaseen resurssien käyttämiseen. Toisaalta oppilaskohtaisesti laskettua rahasummaa ei suoraan voi pitää vertailun lähtökohtana eri koulujen välillä, johtuen esim. tiettyjen koulujen erittäin laajasta oppilaaksiottoalueesta ja siitä koi-
tuvista kuljetuskustannuksista tai erityisen tuen keskittämisestä kyseiselle koululle.
- Opetukseen käytettävien taloudellisten voimavarojen käyttö koostuu seuraavista osa-
alueista: henkilöstökulut, palvelujen ostot (sis. koulumatkat ja ruokailut), materiaalit sekä
vuokrat. Arvio eri vaihtoehtojen taloudellisista vaikutuksista perustuu näiden muuttujien
arvioituihin muutoksiin eri vuosina.
- Koulujen lakkauttamisia koskevista taloudellisista vaikutuksista on tehty tutkielma, jonka joh-
topäätöksenä oli, että tilastollisesti merkittäviä säästöjä on saatu koulujen lakkauttamisten
yhteydessä n. 4% oppilaskohtaisista toiminnan käyttömenoista neljänä kuudesta lakkautus-
ta seuranneesta vuodesta. (Nieminen, 2022)
- Palvelutuotannon muutos
  - Ei muutoksia.
- Tarvittavat rakennusinvestoinnit on tehtävä, jotta koulut pysyvät käyttökunnossa, ns. korjausvelka
kouluittain

○ Äijälä	155.000,00 €
○ Haapala	300.000,00 €
○ Kuusa	215.000,00 €
○ Valkola	365.000,00 €
○ Yhteensä	1.035.000 €
- Vanhojen rakennusten ylläpito ja korjaaminen ovat riski, ja sijoitukset saattavat mennä hukkaan jos
oppilasmäärän jatkaessa laskua päädytään kouluverkon suhteen uuteen selvitykseen ja koulujen
lakkauttamiseen.
- Vaihtoehdon 1 suorat käyttötalouden kustannusvaikutukset perusopetuspalveluissa suhteessa
vuoden 2022 tilinpäätökseen:
  - Yhden opettajan HTV:n väheneminen 1.8.2024 alkaen, 62.000 €/vuosi/Äijälä
  - Yhden opettajan HTV:n väheneminen 1.8.2027 alkaen, 62.000 €/vuosi/Haapala
  - Yhden opettajan HTV:n väheneminen 1.8.2027 alkaen, 62.000 €/vuosi/Valkola
- Muilta osin taloudellisten vaikutusten arvioinnissa on lähdetty siitä, että toiminnassa ei aiheudu ku-
luja lisääviä muutoksia.
- Oppilasmäärän laskun vaikutusta kuljetuskustannuksiin tai ruokailukuluihin ei ole arvioitu missään
vaihtoehdossa. Kuljetuskustannuksiin sen vaikutus jää marginaaliseksi, koska pääosin samat kulje-
tusreitit ajetaan, vaikka oppilasmäärät vähenevät. Kuljetussopimukset perustuvat ajettujen reittien
kuljetuskilometreihin, ei kyydissä olevien oppilaiden määrään. Myös ruokailukulujen muutos näkyisi
kaikissa vaihtoehdoissa yhtä suurena koska ruokailijoiden määrä ei muutu eri vaihtoehdoissa, joten
senkään vaikutusta ei ole arvioitu.

Yhteenveto vaikutusten arvioinnista

	Plussat	Miinukset
Kuntalais- ja lapsivaikutukset	Lähikoulut säilyvät kylillä, oppilaat jatkavat koulua tutussa kouluympäristössä. Kylien vetovoimaisuus säilyy ennallaan.	Perusopetuksen resurssia kohdistettava pieniin yksiköihin. Yhdysluokkaopetuksen laajeneminen Erityisopetusta tarvitsevien lasten opetusta keskitettävä. Ratkaisu on tarkistettava uudelleen jo v. 2026 mennessä Äijälän, ja 2029 mennessä Haapalan ja Valkolan osalta.
Ympäristövaikutukset	Ei muutosta nykytilanteeseen	Ei muutosta nykytilanteeseen
Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	Henkilöstömäärä vähenee oppilasmäärän laskun myötä	Mahdolliset rekrytointihaasteet neljän luokan yhdysluokkaopetukseen
Taloudelliset vaikutukset	Henkilöstökustannukset vähenevät oppilasmäärän mukaisesti Ratkaisuvaihtoehdon kumulatiivinen vaikutus käyttötalouteen ajalla 2024-2029 v. 2022 tasoon verrattuna arviolta -651.000 euroa	Kaikkiin koulukiinteistöihin tehtävä kuntoa ylläpitävät korjausinvestoinnit Kiinteistöjen korjausvelka yhteensä 1.035.000 euroa.

Vaihtoehto 2: Keskitetään opetus kahdelle koululle

Tämä ratkaisumalli tarkoittaa neljän koulun yhdistämistä kahdeksi kouluksi. Koululaisten asumisalueiden jakaantumisen sekä liikenneyhteyksien, sekä koulujen välisten etäisyyksien myötä **ratkaisuvaihtoehtoksi esitetään Haapala-Äijälä -koulualueiden yhdistämistä 1.8. 2025 alkaen Haapalan koululle, sekä Valkola-Kuusa – koulualueiden yhdistämistä 1.8.2025 alkaen Kuusan koululle.**

Seuraavassa on ensin esitelty tehty tämän ratkaisun osalta toimenpideaikataulu tehtäville muutoksille, perustelut ajankohdille joille ratkaisua esitetään, sekä perustelut säilytettävien ja toimintansa päättävien koulujen valinnalle, tämän ratkaisumallin vaikutusten arviointi, ja lopussa kooste tämän ratkaisumallin eduista ja haittavaikutuksista.

Mallin keskeiset toimenpiteet

Ratkaisuehdotuksessa **lukuvuosi 2024-2025 varataan tulevan koulujen yhdistämisen valmistelulle**. Savion, Tarvaalan ja Vuonteen koulujen yhdistyminen Satavuon kouluksi, sekä sitä ennen tapahtunut Lankamaan koulun lakkauttaminen antoivat kokemuksia siitä, että koulujen lakkauttamisten ja yhdistämisten yhteydessä oppilaille ja henkilökunnalle on annettava riittävästi aikaa muutoksen valmisteluun sekä konkretian tasolla, että uuden kouluyhteisön ja toimintakulttuurin rakentamiselle. Myös osana lapsivaikutusten arviointia toteutettu kysely oppilaille nosti esiin tämän vaihtoehdon osalta, että lapsilla on tarve valmistautua muutokseen rauhassa. Tämä on työryhmän suositus kaikissa vaihtoehdoissa, joihin sisältyy jonkin koulun toiminnan loppuminen tai koulujen toiminnan yhdistäminen. Jos yhdistämiset tehtäisi jo syksyllä 2024, oppilaiden ja henkilökunnan valmistautuminen uuteen työyhteisöön siirtymiseen jäisi puolen vuoden mittaiseksi. Opetusryhmien muodostamisen ja tilojen riittävyyden näkökulmasta yhdistäminen olisi kuitenkin mahdollista jo syksyllä 2024.

Lukuvuoden 2025-2026 alkaessa Haapalan ja Äijälän koulujen toiminta yhdistetään, ja Äijälän koulun toiminta päättyy. Oppilasennusteiden mukaan yhdistämisessä syntyy neljän opetusryhmän koulu, kokonaisoppilasmäärän ollessa 72, ja opetusryhmät kooltaan 14-25 oppilasta. Koulun toimintaa esitetään jatkettavaksi Haapalan koululla. Keskeisin peruste tälle on, että Haapalan kouluun mahtuu neljä opetusryhmää ilman lisätilojen hankkimista. Haapalan koululla on sisäliikuntatilat, jotka Äijälän koululla on korvattu järjestämällä sisäliikunta vuokratiiloissa. Lisäksi Haapalan koulun ruokailutilat ovat ajanmukaisemmassa kunnossa verrattuna Äijälän koulun tiloihin. Haapalan koulun sisäisten vuokrien kustannukset ja korjausvelka ovat suuremmat kuin Äijälän koulun. Taloudellisesti arvioituna lisätilojen hankkiminen Äijälään kahdeksi vuodeksi, ja opetuksen siirtäminen Äijälään Haapalan sijaan olisi käyttötalouden kannalta v. 2024-2029 n. 79.000 euroa edullisempi ratkaisu. Lisäksi Haapalan koulurakennuksen vaatimat peruskorjausinvestoinnit ovat 145.000 euroa enemmän kuin Äijälän koululla. **Vaihtoehtoisena ratkaisuna on, että lukuvuoden 2025-2026 alkaessa Haapalan ja Äijälän koulujen toiminta yhdistetään, ja Haapalan koulun toiminta päättyy.** Äijälän koululle hankitaan lukuvuosiksi 2025-2026 ja 2026-2027 tarvittavat lisätilat. Keskeisin peruste tälle on, että taloudellisten selvitysten perusteella ratkaisu olisi vuoteen 2029 mennessä n. 79.000 euroa edullisempi, ja tämä ratkaisu huomioi Äijälän kylän elinvoimaisuuden ja tukee kylän aktiivisia kehittämissuunnitelmia. Myös Äijälän kouluun tarvittavat peruskorjausinvestoinnit olisivat pienemmät kuin Haapalaan tarvittavat.

Haapalan koulun oppilasmäärä on suurempi kuin Äijälässä, joten oppilaita, joiden pitää vaihtaa koulua olisi Haapalan jatkaessa vähemmän. Molemmilla kouluilla on tällä hetkellä 11 oppilasta, jotka eivät ole kuljetuksissa, joten uusia koulukuljetusten piiriin siirtyviä lapsia olisi sama määrä riippumatta siitä kumpi koulu jatkaisi toimintaansa. Äijälän kyläyhteisö on aktiivinen toimija, ja Äijälän koulun lakkauttamisella voi arvioida olevan kyläyhteisöstä merkittävin haitallinen vaikutus kylän elinvoimaisuudelle, ja erityisesti Äijälän kylän kehityssuunnitelmille.

Oppilasennusteiden toteutuessa ennakoidusti, Äijälän koulu jatkaisi kahden opetusryhmän kouluna toimintavuoden 2024-2025. Yhdistetty Haapala-Äijälä –koulu siirtyisi kolmen opetusryhmän kouluksi syksyllä 2027.

Lukuvuoden 2025-2026 alkaessa Kuusan ja Valkolan koulujen toiminta yhdistetään, ja Valkolan koulun toiminta päättyy. Oppilasennusteiden mukaan yhdistämisessä syntyy viiden opetusryhmän koulu, kokonaisoppilasmäärän ollessa 80, ja opetusryhmät kooltaan 16-20 oppilasta. Koulun toimintaa esitetään jatkettavaksi Kuusan koululla. keskeisin peruste tälle on, että Kuusan kouluun mahtuu viisi opetusryhmää ilman lisätilojen hankkimista. Kuusan koululla on sisäliikuntatilat. Valkolan kouluun mahtuisi kolme opetusryhmää, ja siellä ei ole sisäliikuntatiloja. muuten koulujen tilojen välillä ei ole toiminnallisesti vaikuttavia eroja. Lisäksi Kuusan koulun oppilasmäärä on suurempi kuin Valkolassa, joten oppilaita joiden pitää vaihtaa koulua on vähemmän. Valkolan keskeisenä etuna on väljät ja hyvät ruokala- ja keittiötilat. Valkolan koulun sisäinen vuokra on suurempi kuin Kuusan koululla, joten taloudellisestikin Valkolan koulusta luopuminen on parempi ratkaisu. Oppilasennusteiden toteutuessa ennakoidusti, yhdistetty Kuusa-Valkolan koulu siirtyisi kolmen opetusryhmän kouluksi syksyllä 2029. Kokonaisuutena tämän ratkaisukokonaisuuden vaikutusten koulukuljetuksiin, oppilaiden koulumatkoihin ja niistä syntyviin kustannuksiin voi arvioida olevan heikentäviä. Sekä Äijälän että Valkolan koulun oppilaat siirtyisivät kaikki koulukuljetuksiin.

Nykyisen kuljetuskapasiteetin riittävyys tulee tarkistaa kuljetusyritysten kanssa, jos tämä vaihtoehto tulee toteutusmalliksi. Koulukuljetusten seuraava kilpailutus tulee tapahtumaan joko vuoden 2024 tai 2025 aikana, riippuen nykyisen sopimuksen option käytöstä, ja mahdollinen kouluverkon ja kuljetusreittien muutos tulee huomioida osana kilpailutusta.

Esiopetuksen järjestäminen ei näissä vaihtoehtoissa mahtuisi kummankaan koulun tiloihin, joten se tulisi järjestää joko lukuvuoden 2023-2024 tapaan Kuusan ja Valkolan lasten osalta Kirkonkylällä, Äijälän lasten osalta päiväkodilla ja Haapalan osalta jakautuen näiden kesken riippuen lasten asuinpaikasta. Vuodesta 2027 alkaen tilat mahdollistavat esiopetuksen järjestämisen molemmilla kouluilla.

Oppilas- ja opetusryhmien ennuste: Keskitetään opetus kahdelle koululle

OPPILASENNUSTE HAAPALA - ÄIJÄLÄN KOULU								OPPILAAT	OPETUSRYHMÄT
2024-2025		10	16	9	14	15	8	72	4
2025-2026		8	10	16	9	14	15	72	4
2026-2027		7	8	10	16	9	14	64	4
2027-2028		2	7	8	10	16	9	52	3
2028-2029		6	2	7	8	10	16	49	3
2029-2030		9	6	2	7	8	10	42	3

OPPILASENNUSTE KUUSA - VALKOLAN KOULU								OPPILAAT YHTEENSÄ	OPETUSRYHMÄT
		1	2	3	4	5	6		
2024-2025		8	14	15	16	15	15	83	5
2025-2026		12	8	14	15	16	15	80	5
2026-2027		15	12	8	14	15	16	80	5
2027-2028		6	15	12	8	14	15	70	4
2028-2029		12	6	15	12	8	14	67	4
2029-2030		11	12	6	15	12	8	64	3

Toimenpideaikataulu

Lukuvuosi	Toiminta	Kiinteistö
2024-2025	Kaikilla kouluilla muutoksen valmistelu, Äijälän koulu siirtyy kahden opetusryhmän kouluksi.	Peruskorjausten käynnistäminen jatkaviin kouluihin
2025-2026	Koulujen yhdistyminen, opetusryhmien ja henkilöstön väheneminen yhteensä kolmella	Toimintansa lopettavista kouluista luopuminen, jatkavien koulujen peruskorjaukset ja ylläpito.
2026-2027	Ei muutosta	Peruskorjaukset ja ylläpito jatkaviin kouluihin.
2027-2028	Opetusryhmien väheneminen yhteensä kahdella	Peruskorjaukset ja ylläpito jatkaviin kouluihin.
2028-2029	Ei muutosta	Peruskorjaukset ja ylläpito jatkaviin kouluihin.
2029-2030	Opetusryhmien väheneminen yhdellä Kuusassa	Peruskorjaukset ja ylläpito jatkaviin kouluihin.

Kuntalais- ja lapsivaikutukset

- Terveys ja hyvinvointi
  - Osa oppilaista kulkee kouluun jatkossakin omatoimisesti ilman koulukuljetuksia. Itse kuljetut koulumatkat lisäävät päivittäistä liikuntaa ja sen myötä terveyttä ja hyvinvointia.
  - Äijälän ja Haapalan koulujen välimatka on 7,6 km ja Valkolan ja Kuusan koulujen välimatka 8,3 kilometriä. Koulumatkojen lisääntymisen voi kartalle sijoitettujen nykyisten oppilaiden asuinpaikkojen perusteella arvioida lakkautettavien koulujen oppilailla olevan pääsääntöisesti tämän verran. Osa lakkautettavien koulujen oppilaista kuitenkin asuu tätä lähempänä tulevaa kouluaan, ja heidän osaltaan koulumatkan pidennys tulee olemaan tätä vähemmän. Tässä vaihtoehdossa ei synny koulumatkoja, jotka olisivat pituudeltaan tai kestoltaan merkittävästi poikkeavia nykyisiin Laukaassa järjestettäviin koulukuljetuksiin. Pisin koulukuljetuksessa olevan oppilaan koulumatka on tällä hetkellä Haapalan koulussa 21 km. Jos Haapalan koulun toiminta loppuu, ja alue liitetään Äijälän koulualueeseen, pisimmäksi koulumatkaksi tulee 22,7 km.
  - Niissä koulurakennuksissa, jotka säilyvät kunnan omistuksessa voidaan tarjota kuntalaisille harrastus- ja kokoontumistiloja.
  - Koulut, joiden toiminta päättyy, ensisijaisesti myydään. Tällöin niiden hyödyntäminen kylälaisten kokoontumistilana päättyy.
  - Lapset, joiden lähikoulu vaihtuu, joutuvat sopeutumaan uuteen kouluympäristöön, osa siirtyy uusina koulukuljetusten piiriin, ja koulumatkat pitenevät. Uusien koulualueiden koulumatkat ovat kuitenkin toteutettavissa koulukuljetuksia koskevan lainsäädännön mukaisesti.
  - Kaikki lapset joutuvat sopeutumaan suurempiin opetusryhmiin, uusiin luokkatovereihin. Yläkouluun siirtyessä on enemmän tuttuja koulukavereita, kuin vaihtoehdossa 1.
  - Osana lapsivaikutusten arviointia oppilaille toteutetussa kyselyssä oppilaiden vastauksissa nousi esiin huoli koulumatkojen pitenemisestä koulun vaihtuessa ja oppilasmäärän lisää-

tymisestä johtuvat huolet kiusaamisesta ja esim. vessaan jonottamisesta. Toisaalta lasten vastauksissa nousi esiin myös toive uusien kavereiden saamisesta ja paremmista pelimahdollisuuksista isommissa porukoissa.

- Yhdenvertaisuus
  - Oppilaiden ikäluokkien pienentyessä vertaisryhmä pienenee, ja oman ikäisiä kavereita on jatkossa vähemmän. Kouluja yhdistämällä ikäluokat saadaan pidettyä sellaisina, joissa oman ikäisiä lapsia on enemmän, kuin vaihtoehdossa 1.
  - Laajan erityisen tuen järjestäminen jokaiselle koululle ei ole mahdollista, joten osalle oppilaista lähikouluksi tullaan erityisen tuen tarpeen perusteella määrittelemään muu, kuin fyysisesti lähimpänä oleva koulu. Kouluja yhdistämällä erityistä tukea pystytään kuitenkin keskittämään, ja syntyvien koulujen oppilasmäärä takaa, että erityisopettajan tukea voidaan kohdentaa koululle päivittäin. Oppilasmäärien laskiessa kouluille kohdennettavan tuen määrä laskee, mutta oppilasmäärät pysyvät koko tarkasteluajanjakson tasolla, jolla tukea pystytään järjestämään niin, että esim. lähikoulupaikan muutosta tarvitsee harkita vain laajimpia tuen muotoja tarvitsevien kohdalla.
  - Isoissa kouluissa opetuksen järjestämiseen tarkoitetut tilat ovat tällä hetkellä erinomaiset. Aineenopetustilat ovat erikseen, ja jokaisessa taajamakoulussa on liikuntahalli. Esimerkiksi liikunnan ja käsityön opetustilojen osalta ero pienten koulujen tiloihin on suuri.
  - Pienissä kouluissa koulun toiminta on helposti joustavaa ja ulko-olosuhteiden käyttäminen on helpompaa kuin taajamakouluissa. Tarkasteltavien koulujen välillä on eroja siinä, millaiset liikunta- ja käsityöopetustilat oppilaille voidaan tarjota.
    - Haapalan ja Kuusan opetustilat riittävät opetuksen järjestämiseen oppilasennustaiden mukaisille opetusryhmille, ja sallivat myös pienen oppilasmäärän kasvun.
    - Lisätilojen hankkiminen Äijälän kouluun lukuvuosille 2025-2027 mahdollistaisi Haapalan ja Äijälän yhdistämisen Äijälään, ja olisi n. 79.000 euroa edullisempi ratkaisu v. 2029 mennessä.
    - Valkolan koulun sisäiset vuokrat ovat suuremmat kuin Kuusan koulussa, joten Valkolan kouluun lisätilojen hankkiminen ei ole taloudellisesti perusteltua.
    - Haapalan ja Kuusan kouluilla on omat sisäliikuntatilat.
    - Äijälän ja Valkolan koulut ovat oppilasmääriltään pienemmät kuin Kuusa ja Haapala, ja Kuusan ja Haapalan jatkamisratkaisulla suurempi osa oppilaista jatkaa tutussa koulussa ja uuteen kouluun joutuu siirtymään pienempi osuus oppilaista kuin toisessa vaihtoehdossa.
    - Muuten kaikilla kouluilla on tilojen suhteen omat etunsa ja puutteensa. Keskeisimpänä ratkaisevana tekijänä esityksessä on oppilasmäärien keskittämisen mahdollistavat opetustilat ja niiden joustavuus koulun toiminnan järjestämisen näkökulmasta.
- Työllisyys ja työelämä
  - Koulun toiminnan loppumisen kylällä voidaan arvioida vähentävän kylän vetovoimaa asuinpaikkana. Kylillä ei kuitenkaan ole sellaisia merkittäviä työllistäjiä, joiden työvoiman saatavuuden voisi arvioida heikentyvän merkittävästi koulun lakkauttamisen myötä.
- Tietoyhteiskuntataidot
  - Tietoyhteiskuntataitoja pystytään opettamaan koulumuodosta riippumatta yhdenvertaisesti.
- Turvallisuus
  - Kouluverkon muuttuessa on huomioitava erityisesti liikkumiseen liittyvät turvallisuus. Sen voi katsoa jopa paranevan niiden lasten osalta, jotka pääsevät uusina koulukuljetusten piiriin.

Toinen ulottuvuus on sosiaalisen turvallisuuden tunteen säilyttämisessä, kun osalla oppilaista vaihtuu koulu, ja kaikilla oppilailla luokkatovereita tulee lisää.

- Laukaan kaikissa kouluissa koulunkäynti on yhtä turvallista. Kiusaaminen ja ilkivalta ovat ilmiöitä, joita nousee ajoittain esiin kouluyhteisöissä mutta aikuisten systemaattisella toiminnalla niitä ehkäistään, ja tarvittaessa opitaan selvittämään. Laukaassa kouluilla on yhte-nevähäiset toimintamallit kiusaamiseen, väkivaltaan ja häirintään puuttumisessa.
- Osana lapsivaikutusten arviointia toteutetussa oppilaskyselyssä turvallisuuden osalta mainittiin vaihtoehtoa 2 koskien muutamassa vastauksessa pelko kiusaamisen lisääntymisestä. Toisaalta muutamissa kommentteissa nostettiin esiin kavereiden lisääntyminen ja uusi kou-luyhteisö positiivisena asiana.
- **Palvelujen taso, kattavuus ja saatavuus kuntalaisnäkökulmasta**
  - Koulujen yhdistämisillä taataan kyläkoulutyypinen opetus kohtuullisen lähellä oppilaiden asuinympäristöä. Näin ollen tällä ratkaisulla voidaan katsoa olevan enemmän kylien elin-voimaa tukeva vaikutus, kuin opetuksen keskittämisellä Kirkonkylän koululle. Tässä ratkai-sussa joiltakin oppilailta lähikoulu kuitenkin vaihtuu, ja osalla kylistä sen vaikutus kylän houkuttavuuteen asuinympäristönä voidaan arvioida olevan negatiivinen.
  - Kuljetuskustannukset lisääntyvät. Kuljetuskustannusten lisääntymisessä arvioinnin pohjana voidaan pitää Satavuon koulun perustamista, jossa kolme koulua yhdistyi yhdeksi. Kuljetus-kustannusten nousu oli ensimmäisenä täytenä toimintavuotena n. 33 % verrattuna Savion, Tarvaalan ja Kuusan koulujen viimeisen kokonaisen toimintavuoden kuljetuskustannuksiin.
  - Opetuksen järjestäminen nykyistä pienemmällä kouluverkolla taloudellisesti tarkoittaa henki-löstöön vähentämistä ja koulurakennuksista luopumista niin, että koulukuljetuskustannukset eivät lisäännä muualta syntyviä säästöjä enemmän. Koulujen yhdistämisen ajankohdat tu-lee valita niin, että koulutilat sallivat kaikkien tarvittavien opetusryhmien muodostamisen.

Ympäristövaikutukset

- **Ihmisten elinolot, terveys ja viihtyvyys**
  - Koulujen lakkauttamisen vaikutuksista on tehty tutkimuksia. (Lehtonen 2021, KARVI, 2022) Tyypillisenä tuloksena koulun lakkauttamisesta on seurannut sen ympäristöalueen kiinnos-tavuuden väheneminen muutto- ja asuin-kohteena. Näin ollen kouluverkon supistamisen voi olettaa haittaavan niiden kylien elinvoimaisuuden kehittymistä sekä viihtyvyyttä, joiden koulujen toiminta lakkaa.
  - Laukaassa Satavuon koulun perustamisen yhteydessä lakkautettiin kolme muuta koulua. Täl-lä ratkaisulla saatiin tulos, jossa kaikkien koulun alueen kylien asukasmäärä on lisääntynyt kouluratkaisun jälkeen, ja koulun oppilasmäärä on tällä hetkellä n. 40 % suurempi kuin en-nakoitiin. Tässä tapauksessa investoitiin merkittävästi uuteen koulurakennukseen ja säily-tettiin mahdollisuus kyläkoulumaiseen oppimisympäristöön, eikä vain lakkautettu vanhoja kouluja.
- **Maaperä, luonnon monimuotoisuus, ilmasto**
  - Nykyisen kouluverkon tiivistämisen mallissa ei ole välittömästi merkittäviä vaikutuksia maa-perään tai luonnon monimuotoisuuteen. Mahdollinen käytöstä poistuvan koulun myymi-nen tai purkaminen tulee toteuttaa ratkaisulla, joissa huomioidaan ympäristövaikutukset.
  - Koulukuljetusten lisääntyessä ilmastovaikutuksia syntyy päästöjen lisääntymisestä.
  - Kouluverkon tiivistämisen mallissa kouluruokailut ovat toteutettavissa vähemmän kuljetusku-luin ja suuremmissa yksiköissä. Tämän voi arvioida olevan ympäristön kannalta positiivinen seuraus.

- Maisema, kulttuuriperintö
  - Kyläkoulujärjestelmä ja koulurakennukset ovat keskeinen osa kylien maisemaa ja kulttuuriperintöä. Kylien oma identiteetti usein kanavoituu koulun kautta. Toisaalta Laukaassa on edelleen monia vahvoja kyliä, joilta koulu on lakkautettu ja koulurakennukset ovat jatkaneet koulun lakkauttamisen jälkeen muussa käytössä, mutta edelleen kylän maisemassa.

Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

- Toimivaltamuutokset
  - Koulujen määrän vähentyessä ei tapahdu varsinaisia toimivaltamuutoksia
- Uudenlaiset palvelujen tuottamistavat
  - Kouluverkon tiivistämisen mallissa palvelujen tuottamistavat säilyvät perusteiltaan ennallaan
- Organisaation tehtävien määrä, laatu tai menettelytavat
  - Organisaation tehtävien määrä vähenee, kun opetusryhmien määrä vähenee.
  - Ylläpidettävien rakennusten ja ulkotilojen määrä vähenee, samoin näihin tarvittavan henkilöstöresurssin määrä.
  - Opiskeluhuollon henkilöstön työpanosta keskitetään kahdelle koululle nykyisten neljän sijaan, henkilöstön siirtymät vähenevät.
- Henkilöstön määrä, asema ja osallisuus
  - Organisaation tehtävien määrä, eli henkilöstömäärä vähenee oppilaiden vähentyessä ja opetusryhmiä yhdistettäessä ja rakennusten ylläpitotarpeen vähentyessä.

Nykyinen henkilöstö	Luokanopettaja/kiertävä kieltenopettaja	Tuntiopettaja	Erityisopettaja	Koulunkäynninohjaaja	Muu henkilöstö
Haapala	3,2		0,8	2	1
Äijälä	3,2		0,2	1	1
Kuusa	3,4		0,6	2	1
Valkola	3,2		0,4	2	1
Yhteensä	13		2	7	4

- Erityisopetuksen järjestämisen tapa säilyy nykyisenä ja tehostuu, kun luodaan nykyistä suurempia yksiköitä.
  - Henkilöstö on saatava vahvasti osalliseksi uusien työyhteisöjen ja toimintamallien rakentamiseen jo ennen muutosta.
  - Henkilöstön määrän vähenemiseen varauduttava, arvioitava henkilöstön poistuma ja ennen muutosta on oltava riittävästi määräaikaaisia työntekijöitä, jotta vakituisia ei tarvitse vähentää.
- Organisaation hallinnolliset tehtävät
  - Organisaation hallinnolliset tehtävät vähenevät henkilöstön vähentyessä ja ylläpidettävien kiinteistöjen vähentyessä

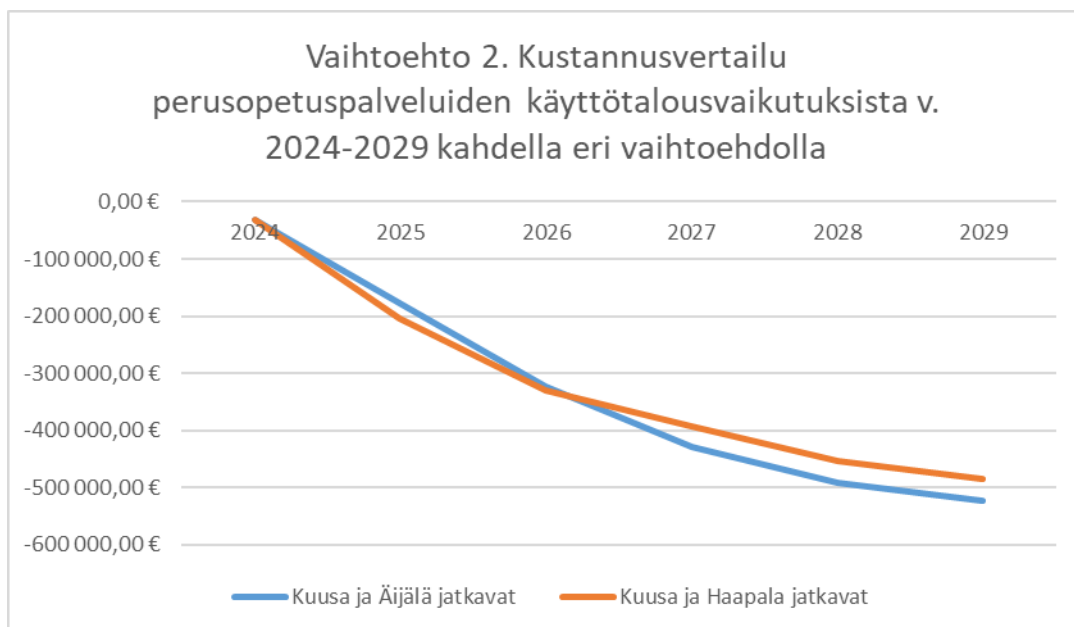
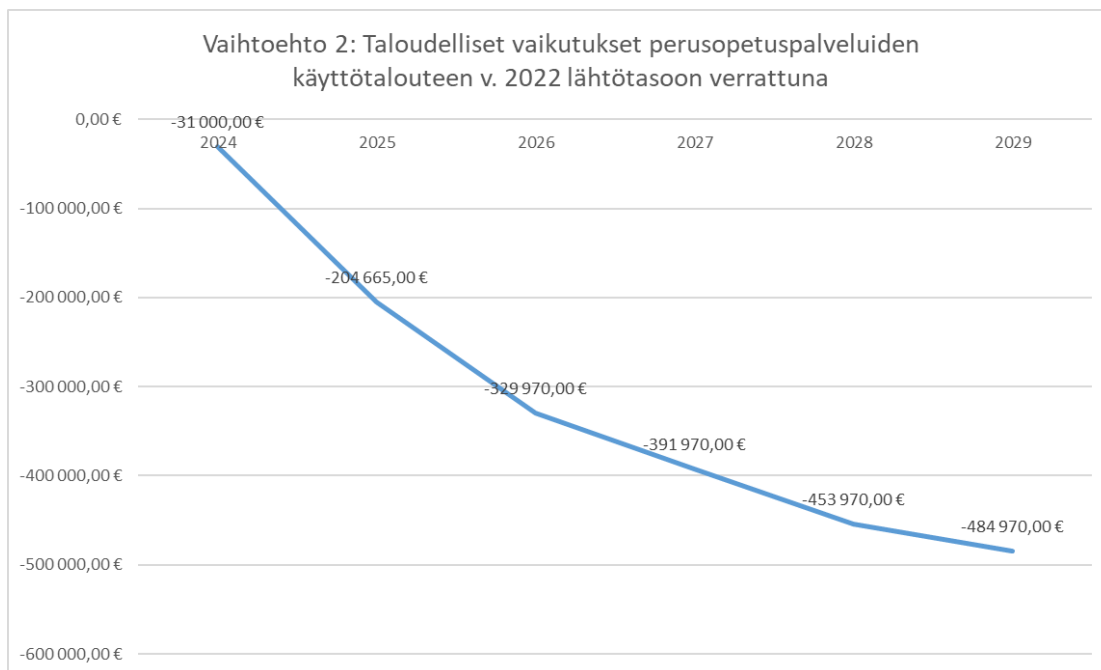
Taloudelliset vaikutukset

- Väestöryhmien ja kotitalouksien asema ja käyttäytyminen

- Koulujen lakkauttamisen vaikutuksista on tehty tutkimuksia. (Lehtonen 2021, KARVI, 2022)
Tyypillisenä tuloksena koulun lakkauttamisesta on seurannut sen ympäristöalueen kiinnostavuuden väheneminen muutto- ja asuinalueena. On mahdollista, että kylän asuintonttien kiinnostavuus ja arvo laskevat, jos kyläkoulun toiminta päättyy.
- Tällä ratkaisuvaihtoehdolla vahvistetaan jäljelle jäävien kyläkoulujen asemaa. Pohjoisessa Laukaassa säilyy mahdollisuus käydä koulua kyläkouluympäristössä kohtuullisten välimatkojen puitteissa, vaikka kouluverkko harvenee.
- Yritysten toiminta
  - Kylien yritystoiminta on vähäistä, joten koulujen jatkamisella tai lakkauttamisella ei voi katsoa olevan laajaa merkitystä yritysten toimintaan.
  - Yksittäisten yrittäjien tai yritysten työntekijöiden saatavuudelle ratkaisulla, jossa koulujen toiminta säilyy, voi katsoa olevan merkitystä, kun perusopetus säilyy lähipalveluna.
- Kunnallistalouden rahoitus, voimavarojen käyttö, työllisyys ja tuottavuus
  - Opetuksen järjestäjä saa jokaisesta kouluikäisestä kunnassa asuvasta oppilaasta laskennallisen valtionosuuden, riippumatta siitä, miten opetus on järjestetty.
  - Kunnan päätösvallassa on kouluverkko, ja se miten kunnan käytettävissä oleva resurssi käytetään perusopetuspalveluiden järjestämiseen.
  - Oppilasta kohti käytettävä rahasumma vaihtelee kouluittain (ks. taulukko johdanto-osiossa)
Tavallista pienemmät opetusryhmät, suuremmat kuljetuskustannukset tai kiinteistöön tehdyt investoinnit ja sen myötä sisäiset vuokrat vaikuttavat oppilaskohtaiseen opetuksen tuottamisen hintaan ja sen eroihin koulujen välillä. Kuntalaisnäkökulmasta tulisi pyrkiä mahdollisimman tasapuoliseen ja tehokkaaseen resurssien käyttämiseen. Toisaalta oppilaskohtaisesti laskettua rahasummaa ei suoraan voi pitää vertailun lähtökohtana eri koulujen välillä, johtuen esim. tiettyjen koulujen erittäin laajasta oppilaaksiottoalueesta ja siitä johtuvista kuljetuskustannuksista tai erityisen tuen keskittämisestä kyseiselle koululle.
  - Opetukseen käytettävien taloudellisten voimavarojen käyttö koostuu seuraavista osaluista: henkilöstökulut, palvelujen ostot (sis. koulumatkat ja ruokailut), materiaalit sekä vuokrat. Arvio eri vaihtoehtojen taloudellisista vaikutuksista perustuu näiden muuttujien arvioituihin muutoksiin eri vuosina.
  - Koulujen lakkauttamisia koskevista taloudellisista vaikutuksista on tehty tutkielma, jonka johtopäätöksenä oli, että tilastollisesti merkittäviä säästöjä on saatu koulujen lakkauttamisten yhteydessä n. 4% oppilaskohtaisista toiminnan käyttömenoista neljänä kuudesta lakkautusta seuranneesta vuodesta. (Nieminen 2022)
- Palvelutuotannon muutos
  - Ei muutoksia
- Tarvittavat rakennusinvestoinnit on tehtävä, jotta koulut pysyvät käyttökunnossa, ns. korjausvelka kouluittain. Äijälän koulun rakennuksen korjausvelka on pienempi kuin Haapalan koulun rakennuksen.
- Korjausvelka, jos Haapala ja Kuusa jatkavat
  - ~~Äijälä~~ 155.000,00 €
  - Haapala 300.000,00 €
  - Kuusa 215.000,00 €
  - ~~Valkola~~ 365.000,00 €
  - Yhteensä 515.000 €
- Korjausvelka, jos Äijälä ja Kuusa jatkavat
  - Äijälä 155.000,00 €

~~○ Haapala~~	~~300.000,00 €~~
○ Kuusa	215.000,00 €
~~○ Valkola~~	~~365.000,00 €~~
○ Yhteensä	370.000 €

- Koulujen tasearvo
  - Äijälä 150.000,00 €
  - Haapala 186.920,00 €
  - Kuusa 65.840,00 €
  - Valkola 0,00 €
  - Koulujen tasearvo tulee huomioida, ja se vaikuttaa kunnan talouteen, jos rakennus myydään. Mitä suurempi koulun tasearvo on, sitä suurempi tulo siitä tulee kunnalle saada kirjaustapion välttämiseksi.
- Toteutuksen ensimmäinen mahdollinen ajankohta on vuonna 2024, jos oppilasmäärät toteutuvat ennusteen mukaan. Koulujen toiminnan päättäminen pitää kuitenkin valmistella huolellisesti ja oppilaille ja henkilöstölle tulee varata riittävä aika muutoksen valmisteluun. Satavuon koulun kokemuksen ja lapsivaikutusten arvioinnin perusteella tämä on koulun lakkauttamistilanteessa oppilaiden ja henkilöstön näkökulmasta erityisen tärkeää. Tämän vuoksi yhdistämisajankohdaksi esitetään lukukauden 2025-2026 alkua. Jos ratkaisuksi tulee Äijälän jatkaminen Haapalan sijaan, perusteena ajankohdalle on myös se, että lisätilahankinta saadaan suunniteltua ja toteutettua tarpeellisella tavalla.
- Koulujen yhdistämisestä tällä toteutusmallilla saadaan taloudellista etua sekä opetusryhmien yhdistämisen kautta että peruskorjauskuluja välttämällä, kun päästään luopumaan kahdesta koulurakennuksesta.
- Kuljetuskustannusten kasvun arvioinnissa käytetään Satavuon koulun perustamisen myötä saatua tietoa, jonka mukaan koulun lakkauttamisen yhteydessä kuljetuskustannukset ovat lisääntyneet n. 33 %.
- Tämä ratkaisu ei vaadi tilanteen uudelleentarkastelua ennen v. 2030.
- Vaihtoehdon 2 suorat käyttötalouden kustannusvaikutukset perusopetuspalveluissa suhteessa v. 2022 tilinpäätökseen
  - Yhden opettajan HTV:n väheneminen 1.8.2024 alkaen, 62.000 €/vuosi/Äijälä
  - Yhden opettajan HTV:n väheneminen 1.8.2025 alkaen, 62.000€/vuosi/Haapala-Äijälä
  - Yhden opettajan HTV:n väheneminen 1.8.2025 alkaen, 62.000 €/vuosi/Kuusa-Valkola
  - Sisäisten vuokrien vähennys: Valkolan ja Äijälän kouluista luopuminen 1.8.2025 alkaen
  - Koulukuljetuskustannusten lisäys: Koulujen yhteenlasketut kuljetuskustannukset laskettuna 33% kasvulla 1.8.2025 alkaen.
  - Yhden opettajan HTV:n väheneminen 1.8.2027 alkaen 62.000 €/vuosi/Haapala-Äijälä
  - Yhden opettajan HTV:n väheneminen 1.8.2027 alkaen, 62.000 €/vuosi/Kuusa-Valkola
- Muilta osin taloudellisten vaikutusten arvioinnissa on lähdetty siitä, että toiminnassa ei aiheudu kuluja lisääviä muutoksia.
- Oppilasmäärän laskun vaikutusta kuljetuskustannuksiin tai ruokailukuluihin ei ole arvioitu missään vaihtoehdossa. Kuljetuskustannuksiin sen vaikutus jää marginaaliseksi, koska pääosin samat kuljetusreitit ajetaan, vaikka oppilasmäärät vähenevät. Kuljetussopimukset perustuvat ajettujen reittien kuljetuskilometreihin, ei kyydissä olevien oppilaiden määrään. Ruokailukulujen muutos näkyisi kaikissa vaihtoehdoissa yhtä suurena, joten senkään vaikutusta ei ole arvioitu.

Yhteenveto vaikutusten arvioinnista

	Plussat	Miinukset
Kuntalais- ja lapsivaikutukset	Kaksi elinvoimaista kyläkoulua jatkaa toimintaansa, oppilasryhmät säilyvät pedagogisesti sopivan kokoisina ja oppilailla on ikätovereita enemmän kuin vaihtoehtosa 1. Kyläkouluverkoston osittainen säilyminen tukee kylien elinvoimaa ja Laukaan maaseutumaista identiteettiä. Ratkaisu mahdollistaa kyläkoulujen toimintaedellytykset ainakin v. 2030 asti. Vaihtoehto, jossa Haapalan koulu jatkaa toimintaa, on opetuksen järjestämisen ja lasten koulunkäynnin kannalta tarkoituksenmukaisempi.	Kaksi koulua lopettaa toimintansa. Lopettavien koulujen oppilaat siirtyvät jäljelle jääviin kouluihin, koulumatkat pitenevät näillä oppilailla, ja edessä on sopeutuminen uusiin kouluyhteisöihin. Kylät, joilta koulut loppuvat, menettävät vetovoimaa mahdollisena asuinpaikkana muuttajille. Vaihtoehto, jossa Äijälän koulun toiminta loppuu, vaikutukset Äijälän vireälle kylätoiminnalle ovat ennakoarvion mukaan merkittävästi heikentävät.
Ympäristövaikutukset	Ruokailujen ja muiden tukipalveluiden järjestäminen ympäristönäkökulmasta tehostuu yksiköiden vähentyessä.	Koulukuljetuksien lisääntymisen myötä päästöjen lisääntyminen.
Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	Henkilöstömäärä kouluilla on riittävä, jotta tehtäviä voidaan jakaa. Henkilöstömäärä vähenee opetusryhmien vähentyessä.	Toimipaikka osalla henkilöstöstä vaihtuu
Taloudelliset vaikutukset	Henkilöstömäärä vähenee oppilasmäärän mukaisesti. Taloudelliset säästöt, resurssien kohdentaminen keskitetymin. Ratkaisuvaihtoehdon kumulatiivinen vaikutus käyttötalouteen ajalla 2024-2029 v. 2022 tasoon verrattuna arviolta -1.896.000 euroa, jos Haapala jatkaa, -1.975.520 euroa, jos Äijälä jatkaa.	Kuljetuskustannukset lisääntyvät Korjausinvestoinnit toteutettava jatkaviin kouluihin, investointien arvioitu tarve -515.000 euroa jos Haapala jatkaa, -370.000 euroa jos Äijälä jatkaa.

Vaihtoehto 3: Opetus keskitetään kahdelle koululle, osa oppilaista siirtyy kirkonkylän koululle

Tämä ratkaisumalli tarkoittaa kolmen koulun yhdistämistä kahdeksi kouluksi, sekä yhden koulun toiminnan lopettamista ja oppilaiden siirtämistä Kirkonkylän koulun oppilaiksi. Koululaisten asumisalueiden jakaantumisen sekä liikenneyhteyksien, sekä koulujen välisten etäisyyksien myötä **ratkaisuvaihtoehtoksi esitetään Haapala-Äijälä -koulualueiden osittaista yhdistämistä Äijälän koululle, sekä Haapala-Kuusa –koulualueiden osittaista yhdistämistä Kuusan koululle 1.8.2025 alkaen. Lisäksi esitetään Valkolan koulun toiminnan päättämistä 1.8.2025 alkaen ja Valkolan oppilaiden siirtymistä kirkonkylän koulun oppilaiksi.**

Seuraavassa on ensin esitelty tämän ratkaisun osalta toimenpideaikataulu tehtäville muutoksille, perustelut ajankohdille joille ratkaisua esitetään, sekä perustelut säilytettävien ja toimintansa päättävien koulujen valinnalle, tämän ratkaisumallin vaikutusten arviointi, ja lopussa kooste tämän ratkaisumallin eduista ja haittavaikutuksista.

Mallin keskeiset toimenpiteet

Ratkaisuehdotuksessa **lukuvuosi 2024-2025 varataan tulevan koulujen yhdistämisen ja Valkolan sekä Haapalan koulujen toiminnan päättämisen valmistelulle.** Savion, Tarvaalan ja Vuonteen koulujen yhdistyminen Sata-vuon kouluksi, sekä sitä ennen tapahtunut Lankamaan koulun lakkauttaminen antoivat kokemuksia siitä, että koulujen lakkauttamisten ja yhdistämisten yhteydessä oppilaille ja henkilökunnalle on annettava riittävästi aikaa muutoksen valmisteluun sekä konkretian tasolla, että uuden kouluyhteisön ja toimintakulttuurin rakentamiselle. Myös osana lapsivaikutusten arviointia toteutettu kysely oppilaille nosti esiin tämän vaihtoehdon osalta, että lapsilla on tarve valmistautua muutokseen rauhassa. Tämä on työryhmän suositus kaikissa vaihtoehdoissa, joihin sisältyy jonkin koulun toiminnan loppuminen tai koulujen toiminnan yhdistäminen. Jos toimenpiteet tehtäisi jo syksyllä 2024, oppilaiden ja henkilökunnan valmistautuminen uuteen työyhteisöön siirtymiseen jäisi puolen vuoden mittaiseksi. Tässä vaihtoehtokokonaisuudessa on tärkeää huomioida, että myös kirkonkylän koulun tulee valmistautua ottamaan vastaan uusia oppilaita eri opetusryhmiin. Näiden uusien opetusryhmien muodostaminen saattaa aiheuttaa opetusryhmien muutoksia ja uudelleenjärjestelyjä. Opetusryhmien muodostamisen ja tilojen riittävyyden kannalta muutokset olisi kuitenkin mahdollista toteuttaa jo syksyllä 2024. Tässä vaihtoehdossa on huomioitu, että Lukuvuonna 2024-2025 Äijälän koulussa tulisi oppilasmäärän perusteella siirtyä kahden opetusryhmän kouluksi vuodeksi ennen koulujen yhdistymistä.

Esiopetus olisi tässä vaihtoehdossa mahdollista järjestää Äijälässä koululla tai päiväkodilla ja Kuusassa koululla. Valkolan lasten olisi mahdollista käydä esiopetus kuusan ryhmässä tai kirkonkylällä, kuten lukuvuonna 2023-2024.

Lukuvuoden 2025-2026 alkaessa Haapalan koulun toiminta loppuu, ja Haapalan oppilaista osa siirtyy Äijälän koulun ja osa Kuusan koulun oppilaiksi. Haapalan koulun nykyinen oppilaaksiottoalue jaetaan kahtia niin, että Kuusan koulun pohjois- ja koillispuolella oleva alue siten kun sen kuljetusreittien kannalta on parhaiten järjestettävissä liitetään Kuusan koulualueeseen, ja muu osa Haapalan koulualueesta Äijälän koulualueeseen. Tähän vaihtoehtoon päädyttyäessä koulualueraja tulee kohdentaa tarkemmin, mutta alustava selvitys ja arvio oppilasmäärien jakautumisesta on tehty niin että koulualueraja kulkisi Korkeakoskentieä seuraten Hietasyrjäntiehen asti. Näin Äijälän koulussa olisi lukuvuonna 2025-2026 yhteensä 60 oppilasta sekä Kuusan koulussa 57 oppilasta. Kuusan koulun oppilasmäärä säilyisi oppilasennusteiden mukaan 46 oppilaassa lukuvuoteen 2029-2030 asti, mutta Äijälän koululla oppilasmäärä putoaisi 35 oppilaaseen lukuvuoteen 2029-2030 mennessä. Äijälän koulussa tulisi siirtyä kahden opetusryhmän kouluksi lukuvuonna 2029-2030. Äijälän koulun tilannetta tulisi tarkastella uudelleen viimeistään vuoteen 2029-2030 mennessä oppilasennusteiden toteutuessa nykyisen suuntaisina.

OPPILASENNUSTE HAAPALA - ÄIJÄLÄN KOULU								OPPILAAT	OPETUSRYHMÄT
								YHTEENSÄ	
		1	2	3	4	5	6		
2025-2026	2018	6	9	13	8	14	10	60	3
2026-2027	2019	6	6	9	13	8	14	56	3
2027-2028	2020	2	6	6	9	13	8	44	3
2028-2029	2021	5	2	6	6	9	13	41	3
2029-2030	2022	7	5	2	6	6	9	35	2

OPPILASENNUSTE HAAPALA - KUUSAN KOULU								OPPILAAT	OPETUSRYHMÄT
		1	2	3	4	5	6		
2025-2026	2018	9	6	11	7	9	15	57	3
2026-2027	2019	11	9	6	11	7	9	53	3
2027-2028	2020	4	11	9	6	11	7	48	3
2028-2029	2021	6	4	11	9	6	11	47	3
2029-2030	2022	10	6	4	11	9	6	46	3

Keskeisimmät perusteet tälle ratkaisulle ovat, että oppilaat mahtuvat Kuusan ja Äijälän kouluihin ilman lisätilojen hankintaa, ja opetusryhmien ja henkilöstökulujen määrää saadaan vähennettyä Haapalan koulun toiminnan päättyessä. Haapalan koulurakennuksesta, sen ylläpidosta ja investointikustannuksista voidaan luopua. Äijälän ja Kuusan oppilasmäärien kasvaessa yhdistymisen takia, tulee kuitenkin varautua molemmissa yhden koulunkäynninohjaajan lisäämiseen kummallekin koululle nykyisestä.

Valkolan koulun toiminta päättyy lukuvuoden 2025-2026 alkaessa, ja Valkolan oppilaat siirtyvät Kirkkonylän koululle. Kirkkonylän koulun oppilasmäärä laskee ennusteiden mukaan nykyisestä v. 2025-2026 mennessä n. sadalla oppilaalla, joten koululla tulee oppilaseennusteiden toteutuessa olemaan tällöin tilaa. Valkolan koulun oppilaat eivät mahtuisi Kuusan kouluun, ja tällöin kuljetusreittien kannalta Kirkkonylän koulu on tarkoituksen mukaisin suunta Valkolan oppilaiden kuljettamiselle.

Keskeisimmät perusteet tälle ratkaisulle ovat, että oppilaat mahtuvat Kirkkonylän koululle ilman lisätilojen hankintaa ja Valkolan koulurakennuksesta, sen ylläpidosta ja investointikustannuksista voidaan luopua. Vaihtoehto, jossa Valkolan oppilaat siirtyisivät Kuusan koululle, ei onnistu, koska oppilasmäärä ja opetusryhmät eivät mahtuisi nykyisiin Kuusan tiloihin ennen lukuvuotta 2027-2028. Opetusryhmien ja henkilöstökulujen määrää ei saada vähennettyä Valkolan koulun toiminnan päättyessä. Ratkaisu vaatii kirkkonylän koulussa opetusryhmien jakamista niin, että vuoteen 2027-2028 asti ratkaisulla syntyy yhden opetusryhmän verran lisäystä ja v. 2028-2029 alkaen toisen opetusryhmän verran lisäystä.

Kirkkonylän koululta oppilasmäärän vähenemisen takia vapautuvien tilojen osalle on suunnitteilla muitakin vaihtoehtoja, joiden suunnittelu ei ehdi valmistua ennen palveluverkkotyön valmistumista. Valkolasta kirkkonylälle siirtyvä oppilasmäärä on kuitenkin sen verran pieni, että sen vaikutus tilatarpeeseen voidaan tarvittaessa huomioida osana muita kirkkonylän koulun tiloja koskevia suunnitelmia. Lisäksi tulee huomioida, että kuntaan tapahtuva muuttoliike kohdistuu pääsääntöisesti kirkkonylän ja Leppäveden taajamiin. Näin ollen on mahdollista, että kirkkonylän koulun oppilasmäärät ovat n. 20 % suurempia kuin tässä ennusteessa. Epävarmuustekijä tulee ottaa huomioon kirkkonylän koulun tilojen käyttösuunnittelussa, jos tämä vaihtoehto tulee kouluverkkoratkaisuksi.

Nykyisen kuljetuskapasiteetin riittävyys tulee tarkistaa kuljetusyritysten kanssa, jos tämä vaihtoehto tulee toteutusmalliksi. Koulukuljetusten seuraava kilpailutus tulee tapahtumaan joko vuoden 2024 tai 2025 aikana, riippuen nykyisen sopimuksen option käytöstä, ja mahdollinen kouluverkon ja kuljetusreittien muutos tulee huomioida osana kilpailutusta.

KIRKONKYLÄN KOULU + VALKOLA								OPPILAAT	OPETUSRYHMÄT
								YHTEENSÄ	
Lukuvuosi	syntyneet	1	2	3	4	5	6		
2025-2026	2018	53	52	94	102	120	115	536	25
2026-2027	2019	58	53	52	94	102	120	479	24
2027-2028	2020	45	58	53	52	94	102	404	20
2028-2029	2021	52	45	58	53	52	94	354	19
2029-2030	2022	51	52	45	58	53	52	311	17

Toimenpideaikataulu

Lukuvuosi	Toiminta	Kiinteistö
2024-2025	Kaikilla kouluilla muutoksen valmistelu, Äijälän koulu siirtyy kahden opetusryhmän kouluksi.	Peruskorjausten käynnistäminen jatkaviin kouluihin
2025-2026	Koulujen yhdistyminen, 3 opetusryhmän vähennys Haapalasta, 1 opetusryhmän lisäys Äijälään, Valkolan opetusryhmien siirto ja lisäksi yhden opetusryhmän lisäys kirkonkylälle.	Toimintansa lopettavista kouluista luopuminen, jatkavien koulujen peruskorjaukset ja ylläpito.
2026-2027	Ei muutosta	Peruskorjaukset ja ylläpito jatkaviin kouluihin.
2027-2028	Ei muutosta	Peruskorjaukset ja ylläpito jatkaviin kouluihin.
2028-2029	Opetusryhmän lisäys Kirkonkylälle	Peruskorjaukset ja ylläpito jatkaviin kouluihin.
2029-2030	Äijälä siirtyy kahden opetusryhmän kouluksi	Peruskorjaukset ja ylläpito jatkaviin kouluihin.

Kuntalais- ja lapsivaikutukset

- Terveys ja hyvinvointi
  - Osa oppilaista kulkee kouluun jatkossakin omatoimisesti ilman koulukuljetuksia. Itse kuljetut koulumatkat lisäävät päivittäistä liikuntaa ja sen myötä terveyttä ja hyvinvointia.

- Valkolan koululta on matkaa Kirkonkylän koululle 11,5 km. Äijälän ja Haapalan koulujen välimatka on 7,6 km ja Kuusan ja Haapalan koulujen välimatka 8,7 kilometriä. Koulumatkojen lisääntymisen voi kartalle sijoitettujen nykyisten oppilaiden asuinpaikkojen perusteella arvioida lakkautettavien koulujen oppilailla olevan pääsääntöisesti tämän verran. Osa lakkautettavien koulujen oppilaista kuitenkin asuu tätä lähempänä tulevaa kouluaan, ja heidän osaltaan koulumatkan pidennys tulee olemaan tätä vähemmän. Koska Haapalan koulun oppilailla on tällä hetkellä tavallista pidempiä koulukuljetusmatkoja entisen Lankamaan koulun alueelta, tässä vaihtoehdossa syntyy koulumatkoja, jotka heikentäisivät pisimmissä kuljetuksissa olevien lasten asemaa. Pisin koulukuljetuksessa olevan oppilaan koulumatka tarkasteltavista kouluista on tällä hetkellä Haapalan koulussa 21 km, ja nyt tämä matka pidentyisi n. kahdella kilometrillä.
- Niissä koulurakennuksissa, jotka säilyvät kunnan omistuksessa voidaan tarjota kuntalaisille harrastus- ja kokoontumistiloja.
- Koulut, joiden toiminta päättyy, ensisijaisesti myydään. Tällöin niiden hyödyntäminen kylälaisten kokoontumisitilana päättyy.
- Lapset, joiden lähikoulu vaihtuu, joutuvat sopeutumaan uuteen kouluympäristöön, osa siirtyy uusina koulukuljetusten piiriin, ja koulumatkat pitenevät. Uusien koulualueiden koulumatkat ovat kuitenkin toteutettavissa koulukuljetuksia koskevan lainsäädännön mukaisesti.
- Kaikki lapset joutuvat sopeutumaan suurempiin opetusryhmiin, uusiin luokkatovereihin. Yläkouluun siirtyessä on enemmän tuttuja koulukavereita, kuin vaihtoehdossa 1.
- Osana lapsivaikutusten arviointia oppilaille toteutetussa kyselyssä oppilaiden vastauksissa nousi esiin huoli koulumatkojen pitenemisestä koulun vaihtuessa ja huolet kiusaamisesta uudessa kouluympäristössä. Kuusan oppilaiden vastauksissa nousi esiin huoli Haapalan oppilaista, kun heidän kaverinsa hajaantuisivat kahteen eri kouluun ja huoli Valkolan lasten pärjäämisestä kirkonkylän koululla. Valkolan koulun oppilaiden kommentteissa nousi esiin Kirkonkylän koulun paremmat liikuntatilat toive siitä että olisi enemmän kavereita.
- Yhdenvertaisuus
  - Oppilaiden ikäluokkien pienentyessä vertaisryhmä pienenee, ja oman ikäisiä kavereita on jatkossa vähemmän. Kouluja yhdistämällä ikäluokat saadaan pidettyä sellaisina, joissa oman ikäisiä lapsia on enemmän, kuin kaikki koulut säilyttävässä mallissa.
  - Laajan erityisen tuen järjestäminen jokaiselle koululle ei ole mahdollista, joten osalle oppilaista lähikouluksi tullaan erityisen tuen tarpeen perusteella määrittelemään muu, kuin fyysisesti lähimpänä oleva koulu. Kouluja yhdistämällä erityistä tukea pystytään kuitenkin jonkin verran keskittämään, ja riittävä oppilasmäärä takaa, että erityisopettajan tukea voidaan kohdentaa koululle päivittäin. Valkolan koulun oppilaiden siirtyessä kirkonkylän koululle heidän edellytyksensä saada tarvittavaa tukea oppimiseen paranevat.
  - Isoissa kouluissa opetuksen järjestämiseen tarkoitetut tilat ovat tällä hetkellä erinomaiset. Aineenopetustilat ovat erikseen, ja jokaisessa taajamakoulussa on liikuntahalli. Esimerkiksi liikunnan ja käsityön opetustilojen osalta ero pienten koulujen tiloihin on suuri.
  - Pienissä kouluissa koulun toiminta on helposti joustavaa ja ulko-olosuhteiden käyttäminen on helpompaa kuin taajamakouluissa. Tarkasteltavien koulujen välillä on eroja siinä, millaiset liikunta- ja käsityönopetustilat oppilaille voidaan tarjota.
- Työllisyys ja työelämä
  - Koulun toiminnan loppumisen kylällä voidaan arvioida vähentävän kylän vetovoimaa asuinpaikkana. Kylillä ei kuitenkaan ole sellaisia merkittäviä työllistäjiä, joiden työvoiman saatuuden voisi arvioida heikentyvän merkittävästi koulun lakkauttamisen myötä.
- Tietoyhteiskuntataidot

- Tietoyhteiskuntataitoja pystytään opettamaan koulumuodosta riippumatta yhdenvertaisesti.
- **Turvallisuus**
  - Kouluverkon muuttuessa on huomioitava erityisesti liikkumiseen liittyvät turvallisuus. Sen voi katsoa jopa paranevan niiden lasten osalta, jotka pääsevät uusina koulukuljetusten piiriin. Toinen ulottuvuus on sosiaalisen turvallisuuden tunteen säilyttämisessä, kun osalla oppilaista vaihtuu koulu, ja kaikilla oppilailla luokkatovereita tulee lisää.
  - Laukaan kaikissa kouluissa koulunkäynti on yhtä turvallista. Kiusaaminen ja ilkivalta ovat ilmiöitä, joita nousee ajoittain esiin kouluyhteisöissä mutta aikuisten systemaattisella toiminnalla niitä ehkäistään, ja tarvittaessa opitaan selvittämään. Laukaassa kouluilla on yhte-neväiset toimintamallit kiusaamiseen, väkivaltaan ja häirintään puuttumisessa.
  - Osana lapsivaikutusten arviointia toteutetussa oppilaskyselyssä turvallisuuden osalta mainittiin vaihtoehtoa 3 koskien jännitys uudesta koulusta, ja pelko kiusatuksi tulemisesta.
- **Palvelujen taso, kattavuus ja saatavuus kuntalaisnäkökulmasta**
  - Koulujen yhdistämisillä taataan kyläkoulutyypinen opetus kohtuullisen lähellä oppilaiden asuinympäristöä Valkolan kylää lukuunottamatta. Näin ollen tällä ratkaisulla voidaan katsoa olevan enemmän kylien elinvoimaa tukeva vaikutus, kuin kaiken opetuksen keskittämällä kirkonkylän koululle.
  - Tässä ratkaisussa joiltakin oppilailta lähikoulu kuitenkin vaihtuu, ja osalla kylistä (Valkolan ja Haapalan koulualueet) sen vaikutus kylän houkuttavuuteen asuinympäristönä voidaan arvioida olevan negatiivinen.
  - Valkolan koulun oppilaiden siirtyminen kirkonkylän koululle tarkoittaisi kaikkien Valkolan alueen oppilaiden siirtymistä koulukuljetusten piiriin. heidän kohdallaan myös koulunkäynnin kulttuurinmuutos olisi suurempi, kuin niillä oppilailla joiden koulunkäynti jatkuu kylä-kouluympäristössä. Kirkonkylän koulun opetusryhmät on rakennettu ikäluokittain, joten vuorovaikutus oman ikäryhmän kanssa lisääntyisi. Kirkonkylän koulun opetustilat ovat kai-kin puolin ajanmukaiset, ja laajemmat kuin Valkolan koululla huomioiden myös taito- ja tai-deaineiden opetuksen.
  - Kuljetuskustannukset lisääntyvät. Kuljetuskustannusten lisääntymisessä arvioinnin pohjana voidaan pitää Satavuon koulun perustamista, jossa kolme koulua yhdistyi yhdeksi. Kuljetus-kustannusten nousu oli ensimmäisenä täytenä toimintavuotena n. 33 % verrattuna Savion, Tarvaalan ja Kuusan koulujen viimeisen kokonaisen toimintavuoden kuljetuskustannuksiin.
  - Opetuksen järjestäminen nykyistä pienemmällä kouluverkolla taloudellisesti tarkoittaa henki-lösten vähentämistä ja koulurakennuksista luopumista niin, että koulukuljetuskustannukset eivät lisäännä muualta syntyviä säästöjä enemmän. Koulujen yhdistämisen ajankohdat tu-lee valita niin, että koulutilat sallivat kaikkien tarvittavien opetusryhmien muodostamisen.

Ympäristövaikutukset

- **Ihmisten elinolot, terveys ja viihtyvyys**
  - Koulujen lakkauttamisen vaikutuksista on tehty tutkimuksia. (Lehtonen 2021, KARVI, 2022) Tyypillisenä tuloksena koulun lakkauttamisesta on seurannut sen ympäristöalueen kiinnos-tavuuden väheneminen muutto- ja asuinalueena. Näin ollen kouluverkon karsimisen voi olettaa haittaavan niiden kylien elinvoimaisuuden kehittymistä sekä viihtyvyyttä, joiden koulujen toiminta lakkaa.
  - Laukaassa Satavuon koulun perustamisen yhteydessä lakkautettiin kolme muuta koulua. Täl-lä ratkaisulla saatiin tulos, jossa kaikkien koulualueen kylien asukasmäärä on lisääntynyt kouluratkaisun jälkeen, ja koulun oppilasmäärä on tällä hetkellä n. 40 % suurempi kuin en-nakoitiin. Tässä tapauksessa investoitiin merkittävästi uuteen koulurakennukseen ja säily-

tettiin mahdollisuus kyläkoulumaiseen oppimisympäristöön, eikä vain lakkautettu vanhoja kouluja.

- Maaperä, luonnon monimuotoisuus, ilmasto
  - Nykyisen kouluverkon tiivistämisen mallissa ei ole välittömästi merkittäviä vaikutuksia maaperään tai luonnon monimuotoisuuteen. Mahdollinen käytöstä poistuvan koulun myyminen tai purkaminen tulee toteuttaa ratkaisulla, joissa huomioidaan ympäristövaikutukset.
  - Koulukuljetusten lisääntyessä ilmastovaikutuksia syntyy päästöjen lisääntymisestä.
- Maisema, kulttuuriperintö
  - Kyläkoulujärjestelmä ja koulurakennukset ovat keskeinen osa kylien maisemaa ja kulttuuriperintöä. Kylien oma identiteetti usein kanavoituu koulun kautta. Toisaalta Laukaassa on edelleen monia vahvoja kyliä, joilta koulu on lakkautettu ja koulurakennukset ovat jatkaneet koulun lakkauttamisen jälkeen muussa käytössä, mutta edelleen kylän maisemassa.

Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

- Toimivaltamuutokset
  - Koulujen määrän vähentyessä ei tapahdu varsinaisia toimivaltamuutoksia
- Uudenlaiset palvelujen tuottamistavat
  - Kouluverkon tiivistämisen mallissa palvelujen tuottamistavat säilyvät perusteiltaan ennallaan
- Organisaation tehtävien määrä, laatu tai menettelytavat
  - Organisaation tehtävien määrä vähenee, kun opetusryhmien määrä vähenee.
  - Ylläpidettävien rakennusten ja ulkotilojen määrä vähenee, samoin näihin tarvittavan henkilöstöresurssin määrä
  - Opiskeluhuollon henkilöstön työpanosta keskitetään kahdelle koululle neljän sijaan, henkilöstön siirtymät vähenevät.
- Henkilöstön määrä, asema ja osallisuus
  - Organisaation tehtävien määrä, eli henkilöstömäärä vähenee oppilaiden vähentyessä ja opetusryhmiä yhdistettäessä ja rakennusten ylläpitotarpeen vähentyessä.

Nykyinen henkilöstö	Luokanopettaja/kiertävä kieltenopettaja	Tuntiopettaja	Erityisopettaja	Koulunkäynninohjaaja	Muu henkilöstö
Haapala	3,2		0,8	2	1
Äijälä	3,2		0,2	1	1
Kuusa	3,4		0,6	2	1
Valkola	3,2		0,4	2	1
Yhteensä	13		2	7	4

- Erityisopetuksen järjestämisen tapa säilyy nykyisenä ja tehostuu, kun luodaan nykyistä suurempia yksiköitä.
- Henkilöstö on saatava vahvasti osalliseksi uusien työyhteisöjen ja toimintamallien rakentamiseen jo ennen muutosta

- Henkilöstön määrän vähenemiseen varauduttava, arvioitava henkilöstön poistuma ja ennen muutosta tulee olla riittävästi määräaikaista työntekijöitä, jotta vakituisia ei tarvitse vähentää
- Henkilöstön edustajat ovat olleet mukana työryhmässä. Henkilöstölle on järjestetty myös kuulemistilaisuus elokuussa 2023 ja mahdollisuus antaa kannanottoja ratkaisuehdotuksiin kirjallisesti.
- Organisaation hallinnolliset tehtävät
  - Organisaation hallinnolliset tehtävät vähenevät henkilöstön vähentyessä ja ylläpidettävien kiinteistöjen vähentyessä

Taloudelliset vaikutukset

- Väestöryhmien ja kotitalouksien asema ja käyttäytyminen
  - Koulujen lakkauttamisen vaikutuksista on tehty tutkimuksia. (Lehtonen 2021, KARVI, 2022) Tyypillisenä tuloksena koulun lakkauttamisesta on seurannut sen ympäristöalueen kiinnostavuuden väheneminen muutto- ja asuinkohteena. On mahdollista, että kylän asuintonttien kiinnostavuus ja arvo laskevat, jos kyläkoulun toiminta päättyy.
  - Tällä ratkaisuvaihtoehdolla vahvistetaan jäljelle jäävien kyläkoulujen asemaa. Pohjoisessa Laukaassa säilyy Valkolan kylää lukuun ottamatta mahdollisuus käydä koulua kyläkouluympäristössä kohtuullisten välimatkojen puitteissa, vaikka kouluverkko harvenee.
- Yritysten toiminta
  - Kylien yritystoiminta on vähäistä, joten koulujen jatkamisella tai lakkauttamisella ei voi katsoa olevan laajaa merkitystä yritysten toimintaan.
  - Yksittäisten yrittäjien tai yritysten työntekijöiden saatavuudelle ratkaisulla, jossa koulujen toiminta säilyy, voi katsoa olevan merkitystä, kun perusopetus säilyy lähipalveluna.
- Kunnallistalouden rahoitus, voimavarojen käyttö, työllisyys ja tuottavuus
  - Opetuksen järjestäjä saa jokaisesta kouluikäisestä kunnassa asuvasta oppilaasta laskennallisen valtionosuuden, riippumatta siitä, miten opetus on järjestetty.
  - Kunnan päätösvallassa on kouluverkko, ja se miten kunnan käytettävissä oleva resurssi käytetään perusopetuspalveluiden järjestämiseen.
  - Oppilasta kohti käytettävä rahasumma vaihtelee kouluittain (ks. taulukko johdanto-osiossa) Tavallista pienemmät opetusryhmät, suuremmat kuljetuskustannukset tai kiinteistöön tehdyt investoinnit ja sen myötä sisäiset vuokrat vaikuttavat oppilaskohtaiseen opetuksen tuottamisen hintaan ja sen eroihin koulujen välillä. Kuntalaisnäkökulmasta tulisi pyrkiä mahdollisimman tasapuoliseen ja tehokkaaseen resurssien käyttämiseen. Toisaalta oppilaskohtaisesti laskettua rahasummaa ei suoraan voi pitää vertailun lähtökohtana eri koulujen välillä, johtuen esim. tiettyjen koulujen erittäin laajasta oppilaaksiottoalueesta ja siitä johtuvista kuljetuskustannuksista tai erityisen tuen keskittämisestä kyseiselle koululle
  - Opetukseen käytettävien taloudellisten voimavarojen käyttö koostuu seuraavista osa-alueista: henkilöstökulut, palvelujen ostot (sis. koulumatkat ja ruokailut), materiaalit sekä vuokrat. Arvio eri vaihtoehtojen taloudellisista vaikutuksista perustuu näiden muuttujien arvioituihin muutoksiin eri vuosina.
  - Koulujen lakkauttamisia koskevista taloudellisista vaikutuksista on tehty tutkielma, jonka johtopäätöksenä oli, että tilastollisesti merkittäviä säästöjä on saatu koulujen lakkauttamisten yhteydessä n. 4% oppilaskohtaisista toiminnan käyttömenoista neljänä kuudesta lakkautusta seuranneesta vuodesta.
- Palvelutuotannon muutos
  - Ei muutoksia

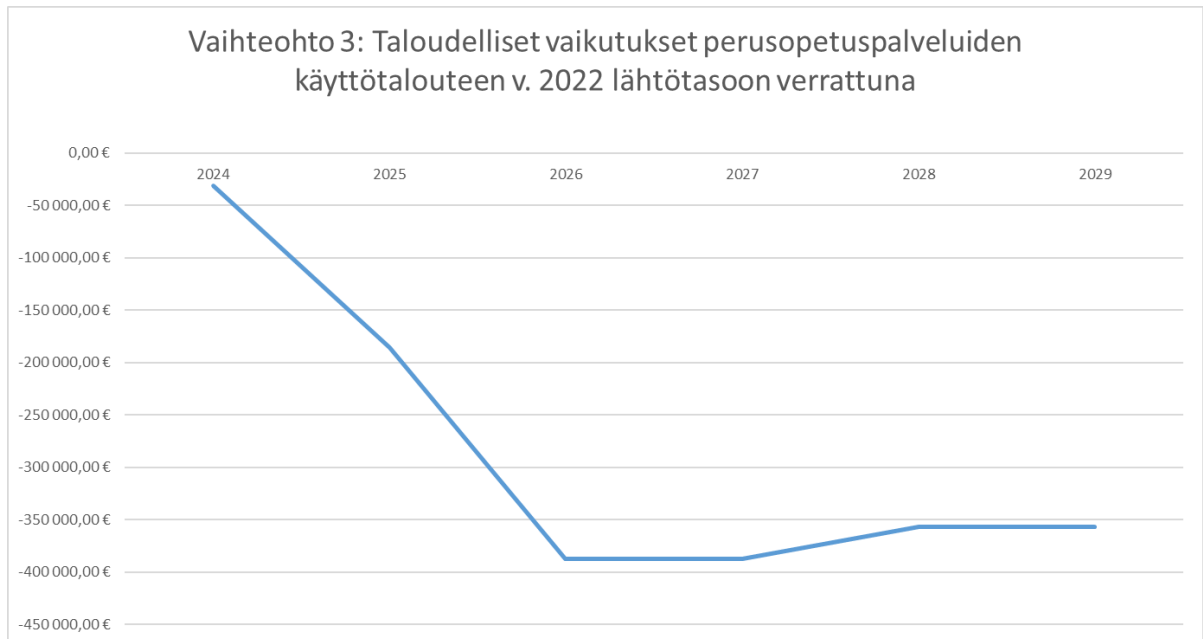
- Tarvittavat rakennusinvestoinnit on tehtävä, jotta koulut pysyvät käyttökunnossa, ns. korjausvelka kouluittain. Äijälän koulun rakennuksen korjausvelka on pienempi kuin Haapalan koulun rakennuksen. Tässä ratkaisuvaihtoehdossa ehdotetaan kuitenkin kokonaisarvion perusteella Haapalan ja Kuusan koulujen toiminnan jatkamista ja peruskorjaustoimenpiteiden toteuttamista näihin kouluihin.

○ Äijälä	155.000,00 €
○ ~~Haapala~~	~~300.000,00 €~~
○ Kuusa	215.000,00 €
○ ~~Valkola~~	~~365.000,00 €~~
○ Yhteensä	370.000 €

- Koulujen tasearvo
  - Äijälä 150.000,00 €
  - Haapala 186.920,00 €
  - Kuusa 65.840,00 €
  - Valkola 0,00 €
  - Koulujen tasearvo tulee huomioida, ja se vaikuttaa kunnan talouteen, jos rakennus myydään. Mitä suurempi koulun tasearvo on, sitä suurempi tulo siitä tulee kunnalle saada kirjaustapion välttämiseksi.
- Vanhojen rakennusten ylläpito ja korjaaminen on riski, ja sijoitukset saattavat mennä hukkaan jos muutaman vuoden päästä päädytään toiseen ratkaisuun. Äijälän koulun kohdalla tilanne tulee oppilasennusteiden perusteella arvioida uudelleen v. 2029 mennessä.
- Toteutuksen ensimmäinen mahdollinen ajankohta on vuonna 2024, jos oppilasmäärät toteutuvat ennusteen mukaan. Koulujen toiminnan päättäminen pitää kuitenkin valmistella huolellisesti ja oppilaille ja henkilöstölle tulee varata riittävä aika muutoksen valmisteluun. Satavuon koulun koke-
muksien ja lapsivaikutusten arvioinnin perusteella tämä on koulun lakkauttamistilanteessa oppilaiden ja henkilöstön mukaan erityisen tärkeää. Tämän vuoksi yhdistämisajankohdaksi esitetään luku-
kauden 2025-2026 alkua.
- Koulujen yhdistämisestä tällä toteutusmallilla saadaan taloudellista etua sekä opetusryhmien yhdistämisen kautta, että investointikuluja välttämällä, kun päästään luopumaan kahdesta koulurakennuksesta.
- Kuljetuskustannusten kasvun arvioinnissa käytetään Satavuon koulun perustamisen myötä saatua tietoa, jonka mukaan koulun lakkauttamisen yhteydessä kuljetuskustannukset ovat lisääntyneet n. 33 %.
- Vaihtoehdon 3 suorat käyttötalouden kustannusvaikutukset perusopetuspalveluissa suhteessa v. 2022 tilinpäätökseen
  - Yhden opettajan HTV:n väheneminen 1.8.2024 alkaen, Äijälä
  - Kahden opettajan HTV:n väheneminen 1.8.2025 alkaen, Koulujen (Haapala-Äijälä, Haapala-Kuusa) yhdistyessä
  - Valkolan kolmen HTV siirtyminen kirkonkylälle, ja yhden HTV:n lisääntyminen 1.8.2025 alkaen ja yhden HTV lisäys 1.8.2028 alkaen.
  - Sisäisten vuokrien vähennys: Valkolan ja Äijälän koulut 1.8.2025 alkaen
  - Koulukuljetuskustannusten lisäys: Koulujen yhteenlasketut kuljetuskustannukset laskettuna 33% kasvulla 1.8.2025 alkaen.
- Muilta osin taloudellisten vaikutusten arvioinnissa on lähdetty siitä, että toiminnassa ei aiheudu kuluja lisääviä muutoksia. Oppilasmäärän laskun vaikutusta kuljetuskustannuksiin tai ruokailukuluihin ei ole arvioitu missään vaihtoehdossa. Kuljetuskustannuksiin sen vaikutus jää marginaaliseksi, koska

pääosin samat kuljetusreitit ajetaan, vaikka oppilasmäärät vähenevät. Ruokailukulujen muutos näkyisi kaikissa vaihtoehdoissa yhtä suurena, joten senkään vaikutusta ei ole arvioitu.

- Tämä ratkaisu tulisi ottaa uudelleen tarkasteluun v. 2029 mennessä.
- Ratkaisu kohtelee tarkasteltavana olevia koulualueita eriarvoisesti, Valkolan kylä ja oppilaat menettävät mahdollisuuden käydä kyläkoulua.
- Kirkonkylän koululla oppilasmäärän vähenemisen myötä vapautuville tiloille on suunnitteilla muuta käyttöä, joiden taloudellinen vaikutus on arvioitava. Valkolan oppilaiden määrä kirkonkylän koulun oppilasmäärään nähden on kuitenkin niin vähäinen, ettei sillä ole estävää vaikutusta muihin mahdollisiin Kirkonkylän koulun tilankäyttösuunnitelmiin.

Yhteenveto vaikutusten arvioinnista

	Plussat	Miinukset
Kuntalais- ja lapsivaikutukset	Kaksi kyläkoulua jatkaa toimintaansa. Oppilasryhmät säilyvät pedagogisesti sopivan kokoisina ja oppilailla on ikätovereita enemmän kuin vaihtoehdossa 1. Kyläkouluverkoston osittainen säilyminen tukee kylien elinvoimaa ja Laukaan maaseutumaista identiteettiä. Ratkaisu mahdollistaa kahden kyläkoulun toimintaedellytykset v. 2029 asti.	Kaksi koulua lopettaa toimintansa, lopettavien koulujen oppilaat siirtyvät Haapalasta jäljelle jääviin kyläkouluihin ja Valkolasta kirkonkylän koululle. Koulumatkat pitenevät oppilailla, jotka siirtyvät uusiin kouluihin. Kylät, joilta koulut loppuvat, menettävät vetovoimaa mahdollisena asuinpaikkana muuttajille. Erityisesti Valkolan kylä, josta kuljetaan kirkonkylän koululle. Äijälän koulun tilanne tulee tarkastella v. 2029 mennessä uudelleen.
Ympäristövaikutukset	Ruokailujen ja muiden tukipalveluiden järjestäminen ympäristönäkökulmasta tehostuu yksiköiden vähentyessä.	Koulukuljetuksien lisääntymisen myötä päästöjen lisääntyminen.
Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	Henkilöstömäärä kouluilla on oltava riittävä, jotta tehtäviä voidaan jakaa. Henkilöstömäärä vähenee opetusryhmien vähentyessä.	Toimipaikka osalla henkilöstöstä vaihtuu Valkolan koulun toiminnan päättyminen aiheuttaa henkilöstön lisäämistarvetta kirkonkylän koululla
Taloudelliset vaikutukset	Henkilöstömäärä vähenee oppilasmäärän mukaisesti. Toimintansa lopettavista kiinteistöistä voidaan luopua Resurssit voidaan kohdentaa keskitetymin. Ratkaisuvaihtoehdon kumulatiivinen vaikutus käyttötalouteen ajalla 2024-2029 v. 2022 tasoon verrattuna arviolta -1.706.000 euroa	Henkilöstökustannukset lisääntyvät Kirkonkylä-Valkola yhdistämisessä Kuljetuskustannukset lisääntyvät Korjausinvestoinnit toteutettava jatkaviin kouluihin, arvio tarvittavien investointien määrästä - 370.000 euroa.

Vaihtoehto 4: Yhden kyläkoulun ratkaisumalli

Tämä ratkaisumalli tarkoittaa neljän koulun yhdistämistä yhdeksi kouluksi. Koululaisten asumisalueiden jakaantumisen sekä liikenneyhteyksien, sekä koulujen välisten etäisyyksien myötä **ratkaisuvaihtoehdoksi esitetään Haapalan, Äijälän, Valkolan ja Kuusan koulujen yhdistämistä 1.8.2025 alkaen Kuusan koululle, ja riittävien opetustilojen järjestämistä vuokramallilla tai investointiratkaisulla.**

Tämä ratkaisumalli voidaan ottaa yhdistelmävaihtoehdoksi ratkaisuvaihtoehtojen 1, 2 tai 3 kanssa niin, että vaihtoehto 4 otetaan käyttöön vasta 1.8.2029, ja hankitaan vain silloisen oppilasmäärän vaatimat lisätilaratkaisut.

Seuraavassa on ensin esitelty tehty tämän ratkaisun osalta toimenpideaikataulu tehtäville muutoksille, perustelut ajankohdalle joille ratkaisua esitetään, sekä perustelut säilytettävien ja toimintansa päättävien koulujen valinnalle, tämän ratkaisumallin vaikutusten arviointi, ja lopussa kooste tämän ratkaisumallin eduista ja haittavaiikutuksista.

Mallin keskeiset toimenpiteet

Ratkaisuehdotuksessa **lukuvuosi 2024-2025 varataan tulevan koulujen yhdistämisen sekä koulujen toiminnan päättymisen valmistelulle, sekä uuden koulukokonaisuuden tarvitsemien tilojen suunnittelulle ja järjestämiselle.** Savion, Tarvaalan ja Vuonteen koulujen yhdistyminen Satavuon kouluksi, sekä sitä ennen tapahtunut Lankamaan koulun lakkauttaminen antoivat kokemuksia siitä, että koulujen lakkauttamisten ja yhdistämisten yhteydessä oppilaille ja henkilökunnalle on annettava riittävästi aikaa muutoksen valmisteluun sekä konkretian tasolla, että uuden kouluyhteisön ja toimintakulttuurin rakentamiselle. Tämä on työryhmän suositus kaikissa vaihtoehtoisissa, joihin sisältyy jonkin koulun toiminnan loppuminen tai koulujen toiminnan yhdistäminen. Jos yhdistäminen tehtäisi jo syksyllä 2024, oppilaiden ja henkilökunnan valmistautuminen uuteen työyhteisöön siirtymiseen jäisi puolen vuoden mittaiseksi. Kuusan koulun kiinteistöön tarvittavat lisätilojen suunnittelu- ja vuokrausjärjestelyt vaativat aikaa, ja hankesuunnittelu-, sekä hankinta- ja rakennustöiden toteuttaminen syyslukukauden 2024 alkuun mennessä ei ole realistista. Lisäksi syksyllä 2025 tarvittaisi yhden opetustilan verran vähemmän vuokratiloja verrattuna siihen, että yhdistyminen toteutettaisi jo syksyllä 2024. Tässä vaihtoehtossa on huomioitu, että Lukuvuonna 2024-2025 Äijälän koulussa tulisi oppilasmäärän perusteella siirtyä kahden opetusryhmän kouluksi vuodeksi ennen koulujen yhdistymistä.

Lukuvuoden 2025-2026 alkaessa Haapalan, Äijälän ja Valkolan koulujen toiminta loppuu, ja oppilaat siirtyvät Kuusan koulun oppilaiksi. Näin syntyy 152 oppilaan kyläkoulu, jossa opiskelee 9 opetusryhmää. Opetusryhmien määrä vähenee tästä lukuvuoteen 2029-2030 asti, jonka jälkeen koulu jatkaisi toimintaansa kuuden opetusryhmän kouluna oppilasmäärän ollessa 106. Koska Kuusan koulun nykyisiin tiloihin mahtuu enimmillään viisi opetusryhmää ja n. 80 oppilasta, tässä ratkaisuvaihtoehtossa Kuusan koululle tulee järjestää uuden oppilasmäärän mukaiset tilat, huomioiden sisätilojen lisäksi myös oppilasmäärän tarvitsemat ulkotilajärjestelyt piha- ja leikkivälineineen sekä kasvavan henkilöstömäärän.

Lisätilantarve tulee kattaa ensisijaisesti vuokratiloilla, koska tarve vähenee tasaisesti v. 2029 mennessä. Vuokratilaratkaisussa tulee huomioida opetustilojen lisäksi ruokailutilat ja keittiötilojen mitoitus, sekä erilaisten sosiaalitylojen tarve. Lisäksi suunnittelussa tulee huomioida, että oppilasmäärä ja opetusryhmien määrä jää tarkasteluajanjakson loppuun asti sellaiseksi, että tarve opetustilojen pysyväisluonteiselle lisäämiselle ainakin yhdellä, sekä ruokailu- ja sosiaalitylojen varaaminen n. 100 oppilaalle tulee olemaan tarpeen. Koulun nykytilat huomioiden tämä tulee tarkoittamaan pysyväisluonteista tai pitkäaikaista vuokratilaratkaisua. Kokonaisuus tulee suunnitella erillisenä hankesuunnitteluprosessina niin, että uudet tilat ovat käytössä syyslukukauden 2025 alkaessa. Samassa yhteydessä tulisi huomioida esiopetuksen järjestäminen Kuusan koulun yhteydessä, ja tätä varten tulee varata yksi lisätila.

Oppilas- ja opetusryhmien ennuste: Keskitetään opetus kahdelle koululle

UUSI ALUEKYLÄKOULU								OPPILAAT	OPETUSRYHMÄT
								YHTEENSÄ	KOULUT YHTEENSÄ
		1	2	3	4	5	6		
2025-2026		20	18	30	24	30	30	152	9
2026-2027		22	20	18	30	24	30	144	9
2027-2028		8	22	20	18	30	24	122	8
2028-2029		18	8	22	20	18	30	116	7
2029-2030		20	18	8	22	20	18	106	6

Keskeiset perustelut tälle mallille ovat, että pohjoisen Laukaan alueelle syntyisi pitkäksi aikaa elinkelpoinen koulu, jossa ei ole tarvetta yhdysluokkaopetuksen järjestämiselle, vaan opetus voitaisi järjestää ikäluokittain. Kuusan koulu on sijainniltaan keskeinen, oppilaiden kuljetusjärjestelyt eri suunnista on yksinkertaisinta suunnitella Kuusan koululle, ja lisäksi Kuusan koulun olemassa olevat tilat mahdollistavat toiminnan vähäisemmällä lisätilajärjestelyllä kuin jos ratkaisu suunniteltaisi jollekin muulle tarkastelussa olevalle koululle. Nykyisen kuljetuskapasiteetin riittävyys tulee tarkistaa kuljetusyritysten kanssa, jos tämä vaihtoehto tulee toteutusmalliksi. Koulukuljetusten seuraava kilpailutus tulee tapahtumaan joko vuoden 2024 tai 2025 aikana, riippuen nykyisen sopimuksen option käytöstä, ja mahdollinen kouluverkon ja kuljetusreittien muutos tulee huomioida osana kilpailutusta.

Toimenpideaikataulu

Lukuvuosi	Toiminta	Kiinteistö
2024-2025	Kaikilla kouluilla muutoksen valmistelu. Kuusan koulun lisätilojen hankesuunnittelu ja järjestäminen	Peruskorjausten käynnistäminen Kuusan kouluun
2025-2026	Koulujen yhdistyminen	Toimintansa lopettavista kouluista luopuminen, Kuusan koulun peruskorjaukset ja ylläpito.
2026-2027	Ei muutosta	Kuusan koulun peruskorjaukset ja kunnossapito
2027-2028	Yhden opetusryhmän väheneminen	Kuusan koulun peruskorjaukset ja kunnossapito, yhden opetustilan vähennys
2028-2029	Yhden opetusryhmän väheneminen	Kuusan koulun peruskorjaukset ja kunnossapito, yhden opetustilan vähennys
2029-2030	Yhden opetusryhmän väheneminen	Kuusan koulun peruskorjaukset ja kunnossapito, yhden opetustilan vähennys

Kuntalais- ja lapsivaikutukset

- Terveys ja hyvinvointi

- Osa oppilaista kulkee kouluun jatkossakin omatoimisesti ilman koulukuljetuksia. Itse kuljetut koulumatkat lisäävät päivittäistä liikuntaa ja sen myötä terveyttä ja hyvinvointia. Merkittävä osa oppilaista kuitenkin siirtyisi ratkaisussa koulukuljetusten piiriin verrattuna nykyisen kouluverkon säilyttämiseen tai kahden kyläkoulun malliin.
- Äijälän koululta on Kuusan koululle 11,2 km, Haapalan koululta 8,7 km ja Valkolan koululta 8,3 km. Koulumatkojen lisääntymisen voi kartalle sijoitettujen nykyisten oppilaiden asuinpaikkojen perusteella arvioida lakkautettavien koulujen oppilailla olevan pääsääntöisesti tämän verran. Osa lakkautettavien koulujen oppilaista kuitenkin asuu tätä lähempänä tulevaa kouluaan, ja heidän osaltaan koulumatkojen pidennys tulee olemaan tätä vähemmän. Pisin koulukuljetuksessa olevan oppilaan matka tarkasteltavista kouluista on tällä hetkellä Haapalan koulussa 21 km, ja nyt tämä matka pidentyisi n. kahdella kilometrillä.
- Kuusan koulurakennuksessa, joka säilyy kunnan omistuksessa, voidaan tarjota kuntalaisille harrastus- ja kokoontumistiloja.
- Koulut, joiden toiminta päättyy, ensisijaisesti myydään. Tällöin niiden hyödyntäminen kylälaisten kokoontumisitilana päättyy.
- Lapset, joiden lähikoulu vaihtuu, joutuvat sopeutumaan uuteen kouluympäristöön, osa siirtyy uusina koulukuljetusten piiriin ja koulumatkat pitenevät. Uusien koulualueiden koulumatkat ovat kuitenkin toteutettavissa koulukuljetuksia koskevan lainsäädännön mukaisesti.
- Kaikki lapset joutuvat sopeutumaan suurempiin opetusryhmiin, uusiin luokkatovereihin. Yläkouluun siirtyessä on enemmän tuttuja koulukavereita kuin vaihtoehdoissa 1-3.
- Osana lapsivaikutusten arviointia oppilaille toteutetussa kyselyssä oppilaiden vastauksissa nousi esiin positiivisina asioina uusien kavereiden suuri määrä, opiskelun helpottuminen, kun ei tarvitse opiskella yhdysluokassa, lisääntyvät vessat ja suihkut, uudet opettajat, ja kauppojen ja harrastusmahdollisuuksien läheisyys sekä mahdollisuus päästä koulukuljetuksiin. Negatiivisina vaikutuksina arvioitiin olevan pitkät matkat, pelko kiusaamisesta ja harmi oman koulun loppumisesta ja oman koulun hyvistä välituntialueista luopuminen, tilanahaus, melu, yhteisten kokoontumistilojen puute, ja Kuusan koulun oppilaiden huolena se että muiden kyläkoulujen oppilaista tuntuisi pahalta kun omat koulut loppuvat.
- Yhdenvertaisuus
  - Oppilaiden ikäluokkien pienentyessä vertaisryhmä pienenee, ja oman ikäisiä kavereita on jatkossa vähemmän. Koulut yhdistämällä ikäluokat saadaan pidettyä sellaisina, joissa oman ikäisiä lapsia on enemmän, kuin kaikki koulut säilyttävässä mallissa. Tässä mallissa syntyisi oman ikäluokan opetusryhmiä, eikä tarvittaisi yhdysluokkaopetusta. Koulusta tulisi saman kokoluokan koulu, kuin tällä hetkellä Satavuon ja Vehniän koulut ovat.
  - Laajan erityisen tuen järjestäminen jokaiselle koululle ei ole mahdollista, joten osalle oppilaista lähikouluksi joudutaan pienten koulujen alueella erityisen tuen tarpeen perusteella määrittelemään muu kuin fyysisesti lähimpänä oleva koulu. Koulut yhdistämällä erityistä tukea pystytään kuitenkin keskittämään, ja aluekyläkoulumalli takaa paremmat edellytykset erityisen tuen järjestämiseen koululle kuin vaihtoehdot 1-3.
  - Isoissa kouluissa opetuksen järjestämiseen tarkoitetut tilat ovat tällä hetkellä erinomaiset. Aineenopetustilat ovat erikseen, ja jokaisessa taajamakoulussa on liikuntahalli. Esimerkiksi liikunnan ja käsityön opetustilojen osalta ero pienten koulujen tiloihin on suuri.
  - Pienissä kouluissa koulun toiminta on helposti joustavaa ja ulko-olosuhteiden käyttäminen on helpompaa kuin taajamakouluissa. Tarkasteltavien koulujen välillä on eroja siinä, millaiset liikunta- ja käsityöopetustilat oppilaille voidaan tarjota. Kuusan koululla on parhaat edellytykset opetustilojen osalta laajentumiseen, mutta lisätiloja tarvitaan tässä ratkaisussa Kuusan koululle joko opetustiloihin sekä sosiaalitiloihin ja ruokailujen järjestämiseen.

- Työllisyys ja työelämä
  - Koulun toiminnan loppumisen kylällä voidaan arvioida vähentävän kylän vetovoimaa asuinpaikkana. Kylillä ei kuitenkaan ole sellaisia merkittäviä työllistäjiä, joiden työvoiman saataavuuden voisi arvioida heikentävän merkittävästi koulun lakkauttamisen myötä.
  - Elinvoimaisen, yhden suuremman kyläkoulun voi kuitenkin arvioida tuottavan myös veto-voimaa alueelle. Tästä on esimerkkinä Satavuon koulun perustaminen ja sen koulualueen kylien asukaskehitys.
- Tietoyhteiskuntataidot
  - Tietoyhteiskuntataitoja pystytään opettamaan koulumuodosta riippumatta yhdenvertaisesti.
- Turvallisuus
  - Kouluverkon muuttuessa on huomioitava erityisesti liikkumiseen liittyvät turvallisuus. Sen voi katsoa jopa paranevan niiden lasten osalta, jotka pääsevät uusina koulukuljetusten piiriin. Toinen ulottuvuus on sosiaalisen turvallisuuden tunteen säilyttämisessä muutostilanteessa, kun osalla oppilaista koulu vaihtuu, ja kaikilla oppilailla luokkatovereita tulee lisää.
  - Laukaan kaikissa kouluissa koulunkäynti on turvallista. Kiusaaminen ja ilkivalta ovat ilmiöitä, joita nousee ajoittain esiin kouluyhteisöissä mutta aikuisten systemaattisella toiminnalla niitä ehkäistään, ja tarvittaessa opitaan selvittämään. Laukaassa kouluilla on yhteneväiset toimintamallit kiusaamiseen, väkivaltaan ja häirintään puuttumisessa.
  - Osana lapsivaikutusten arviointia toteutetussa oppilaskyselyssä turvallisuuden osalta mainittiin vaihtoehtoa 4 koskien muutamassa vastauksessa pelko kiusaamisen lisääntymisestä. Toisaalta muutamissa kommentteissa nostettiin esiin kavereiden lisääntyminen ja uusi kouluyhteisö positiivisena asiana.
- Palvelujen taso, kattavuus ja saatavuus kuntalaisnäkökulmasta
  - Koulujen yhdistämisellä taataan aluekyläkoulutyypinen opetus kohtuullisen lähellä oppilaiden asuinympäristöä. Näin ollen tällä ratkaisulla voidaan katsoa olevan enemmän kylien elinvoimaa tukeva vaikutus, kuin opetuksen keskittämisellä kirkonkylän koululle. Tässä ratkaisussa suurelta osalta oppilailta lähikoulu kuitenkin vaihtuu, ja osalla kylistä sen vaikutus kylän houkuttavuuteen asuinympäristönä voidaan arvioida olevan negatiivinen.
  - Koulukuljetukset lisääntyvät. Kuljetuskustannusten lisääntymisessä arvioinnin pohjana voidaan pitää Satavuon koulun perustamista, jossa kolme koulua yhdistyi yhdeksi. Kuljetuskustannusten nousu oli ensimmäisenä täytenä toimintavuotena n. 33 % verrattuna Savion, Tarvaalan ja Kuusan koulujen viimeisen kokonaisen toimintavuoden kuljetuskustannuksiin.
  - Opetuksen järjestäminen nykyistä pienemmällä kouluverkolla taloudellisesti tarkoittaa henkilöstön vähentämistä ja koulurakennuksista luopumista niin, että muut kustannukset, kuten koulukuljetuskustannukset ja tilaratkaisujen kustannukset eivät lisäänty niin paljon, että taloudellisesti ratkaisu onkin kalliimpi. Koulujen yhdistämisen ajankohta tulee valita niin, että ratkaisu on kokonaisuutena paras mahdollinen.

Ympäristövaikutukset

- Ihmisten elinolot, terveys ja viihtyvyys
  - Koulujen lakkauttamisen vaikutuksista on tehty tutkimuksia. (Lehtonen 2021, KARVI, 2022) Tyypillisenä tuloksena koulun lakkauttamisesta on seurannut sen ympäristöalueen kiinnostavuuden väheneminen muutto- ja asuin-kohteena. Näin ollen kouluverkon karsimisen voi olettaa haaitavan niiden kylien elinvoimaisuuden kehittymistä sekä viihtyvyyttä, joiden koulujen toiminta lakkaa.
  - Laukaassa Satavuon koulun perustamisen yhteydessä lakkautettiin kolme muuta koulua. Tällä ratkaisulla saatiin tulos, jossa kaikkien koulualueen kylien asukasmäärä on lisääntynyt

kouluratkaisun jälkeen, ja koulun oppilasmäärä on tällä hetkellä n. 40 % suurempi kuin ennakointiin. Tässä tapauksessa investoitiin merkittävästi uuteen koulurakennukseen ja säilytettiin mahdollisuus kyläkoulumaiseen oppimisympäristöön, eikä vain lakkautettu vanhoja kouluja.

- Maaperä, luonnon monimuotoisuus, ilmasto
  - Nykyisen kouluverkon tiivistämisen mallissa ei ole välittömästi merkittäviä vaikutuksia maaperään tai luonnon monimuotoisuuteen. Mahdollinen koulun myyminen tai purkaminen tulee toteuttaa ratkaisulla, joissa huomioidaan ympäristö.
  - Koulukuljetusten lisääntyessä ilmastovaikutuksia syntyy päästöjen lisääntymisestä.
- Maisema, kulttuuriperintö
  - Kyläkoulujärjestelmä ja koulurakennukset ovat keskeinen osa kylien maisemaa ja kulttuuriperintöä. Kylien oma identiteetti usein kanavoituu koulun kautta. Toisaalta Laukaassa on edelleen monia vahvoja kyliä, joilta koulu on lakkautettu ja koulurakennukset ovat jatkaneet koulun lakkauttamisen jälkeen muussa käytössä, mutta edelleen kylän maisemassa.

Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

- Toimivaltamuutokset
  - Koulujen määrän vähentyessä ei tapahdu varsinaisia toimivaltamuutoksia.
- Uudenlaiset palvelujen tuottamistavat
  - Kouluverkon tiivistämisen mallissa palvelujen tuottamistavat säilyvät perusteiltaan ennallaan.
- Organisaation tehtävien määrä, laatu tai menettelytavat
  - Organisaation tehtävien määrä vähenee, kun opetusryhmien määrä vähenee.
  - Ylläpidettävien rakennusten ja ulkotilojen määrä vähenee, samoin näihin tarvittavan henkilöstöresurssin määrä. Tähän on varauduttu ottamalla henkilöstöä määräaikaaisesti.
  - Opiskeluhuollon henkilöstön työpanosta keskitetään yhdelle koululle nykyisten neljän sijaan, henkilöstön siirtymät vähenevät.
- Henkilöstön määrä, asema ja osallisuus
  - Organisaation tehtävien määrä, eli henkilöstömäärä vähenee oppilaiden vähentyessä ja opetusryhmiä yhdistettäessä ja rakennusten ylläpitotarpeen vähentyessä. Erityisopetuksen järjestämisen tapa säilyy nykyisenä ja tehostuu, kun luodaan nykyistä suurempia yksiköitä.
  - Erityisopetuksen järjestämisen tapa säilyy nykyisenä ja tehostuu, kun luodaan nykyistä suurempia yksiköitä.
  - Henkilöstö on saatava vahvasti osalliseksi uusien työyhteisöjen ja toimintamallien rakentami-

Nykyinen henkilöstö	Luokanopettaja/kiertävä kieltenopettaja	Tuntiopettaja	Erityisopettaja	Koulunkäynninohjaaja	Muu henkilöstö
Haapala	3,2		0,8	2	1
Äijälä	3,2		0,2	1	1
Kuusa	3,4		0,6	2	1
Valko	3,2		0,4	2	1
Yhteensä	13		2	7	4

n muutosta

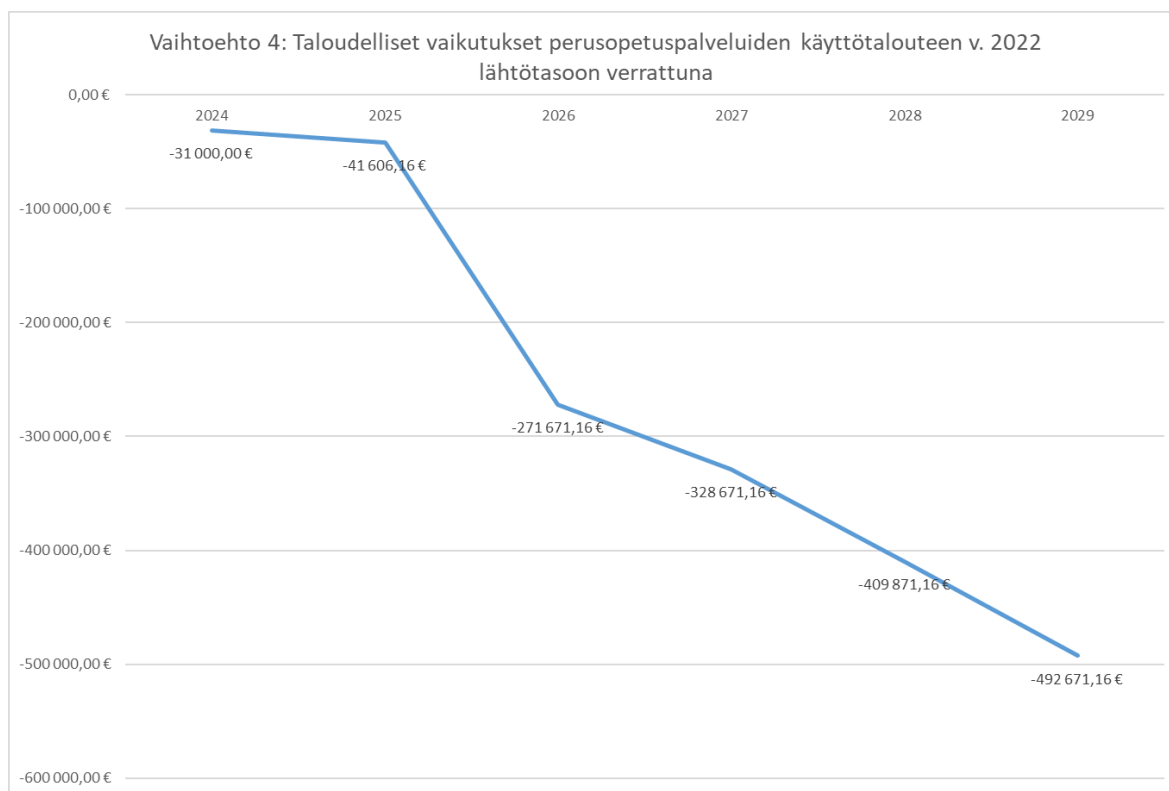
- Henkilöstön määrän vähenemiseen varauduttava, arvioitava henkilöstön poistuma ja ennen muutosta on oltava riittävästi määräaikaista työntekijöitä jotta vakituisia ei tarvitse vähentää muutoksen yhteydessä.
- Organisaation hallinnolliset tehtävät
  - Organisaation hallinnolliset tehtävät vähenevät yksiköiden ja henkilöstön vähentyessä ja ylläpidettävien kiinteistöjen vähentyessä.

Taloudelliset vaikutukset

- Väestöryhmien ja kotitalouksien asema ja käyttäytyminen
  - Koulujen lakkauttamisen vaikutuksista on tehty tutkimuksia. (Lehtonen 2021, KARVI, 2022)
Tyypillisenä tuloksena koulun lakkauttamisesta on seurannut sen ympäristöalueen kiinnostavuuden väheneminen muutto- ja asuinkohteena. On mahdollista, että kylän asuintonttien kiinnostavuus ja arvo laskevat, jos kyläkoulun toiminta päättyy.
  - Tällä ratkaisuvaihtoehdolla vahvistetaan jäljelle jäävän kyläkoulun asemaa. Pohjoisessa Laukaassa säilyy mahdollisuus käydä koulua kyläkouluympäristössä, vaikka kouluverkko harvenee.
- Yritysten toiminta
  - Kylien yritystoiminta on vähäistä, joten koulujen jatkamisella tai lakkauttamisella ei voi katsoa olevan laajaa merkitystä yritysten toimintaan.
  - Yksittäisten yrittäjien tai yritysten työntekijöiden saatavuudelle ratkaisulla, jossa koulujen toiminta säilyy, voi katsoa olevan merkitystä, kun perusopetus säilyy lähipalveluna.
- Kunnallistalouden rahoitus, voimavarojen käyttö, työllisyys ja tuottavuus
  - Opetuksen järjestäjä saa jokaisesta kouluikäisestä kunnassa asuvasta oppilaasta laskennallisen valtionosuuden, riippumatta siitä, miten opetus on järjestetty.
  - Kunnan päätösvallassa on kouluverkko, ja se miten kunnan käytettävissä oleva resurssi käytetään perusopetuspalveluiden järjestämiseen.
  - Oppilasta kohti käytettävä rahasumma vaihtelee kouluittain (ks. taulukko johdanto-osiossa)
Tavallista pienemmät opetusryhmät, suuremmat kuljetuskustannukset tai kiinteistöön tehdyt investoinnit ja sen myötä sisäiset vuokrat vaikuttavat oppilaskohtaiseen opetuksen tuottamisen hintaan ja sen eroihin koulujen välillä. Kuntalaisnäkökulmasta tulisi pyrkiä mahdollisimman tasapuoliseen ja tehokkaaseen resurssien käyttämiseen. Toisaalta oppilaskohtaisesti laskettua rahasummaa ei suoraan voi pitää vertailun lähtökohtana eri koulujen välillä, johtuen esim. tiettyjen koulujen erittäin laajasta oppilaaksiottoalueesta ja siitä johtuvista kuljetuskustannuksista tai erityisen tuen keskittämisestä kyseiselle koululle.
  - Opetukseen käytettävien taloudellisten voimavarojen käyttö koostuu seuraavista osaluista: henkilöstökulut, palvelujen ostot (sis. koulumatkat ja ruokailut), materiaalit sekä vuokrat. Arvio eri vaihtoehtojen taloudellisista vaikutuksista perustuu näiden muuttujien arvioituihin muutoksiin eri vuosina.
  - Koulujen lakkauttamisia koskevista taloudellisista vaikutuksista on tehty tutkielma, jonka johtopäätöksenä oli, että tilastollisesti merkittäviä säästöjä on saatu koulujen lakkauttamisten yhteydessä n. 4% oppilaskohtaisista toiminnan käyttömenoista neljänä kuudesta lakkautusta seuranneesta vuodesta. (Nieminen 2022)
- Palvelutuotannon muutos
  - Ei muutoksia
- Tarvittavat rakennusinvestoinnit on tehtävä jotta jäljelle jäävä koulu pysyy käyttökunnossa.

- Äijälä 155.000,00 €
- Haapala 300.000,00 €
- Kuusa 215.000,00 €
- Valkola 365.000,00 €
- Yhteensä 215.000 €
- Koulujen tasearvo
  - Äijälä 150.000,00 €
  - Haapala 186.920,00 €
  - Kuusa 65.840,00 €
  - Valkola 0,00 €
  - Koulujen tasearvo tulee huomioida, ja se vaikuttaa kunnan talouteen, jos rakennus myydään. Mitä suurempi koulun tasearvo on, sitä suurempi tulo siitä tulee kunnalle saada kirjaustapion välttämiseksi.
- Tarvittavat lisätilat järjestettävä osin väliaikaisesti, huomioiden vuosittainen tilatarpeen väheneminen vuoteen 2028-2029 asti, sekä sen jälkeinen pysyväisluonteisempi tarve. Lisätilojen järjestämiseen ja suunnitteluun tulee varata aikaa, ja sekä lapsivaikutusten arvioinnin että lisätilojen järjestämisen aikatauluttamisen perusteella tämän ratkaisuvaihtoehdon toteutusajankohdaksi esitetään 1.8.2025.
- Koulujen yhdistämisestä tällä toteutusmallilla saadaan taloudellista etua sekä opetusryhmien yhdistämisen kautta, että peruskorjaus- ja ylläpitokuluja välttämällä, kun päästään luopumaan kolmesta koulurakennuksesta.
- Kuljetuskustannukset kasvavat, ja arvioinnissa on huomioitava, että kaikki Haapalan, Äijälän ja Valkolan oppilaat siirtyvät koulukuljetusten piiriin. Kuljetuskustannusten kasvun arvioinnissa käytetään Satavuon koulun perustamisen myötä saatua tietoa, jonka mukaan koulun lakkauttamisen yhteydessä kuljetuskustannukset ovat lisääntyneet n. 33 %.
- Tämä ratkaisu ei vaadi tilanteen uudelleentarkastelua ennen v. 2030.
- Vaihtoehdon 4 suorat käyttötalouden kustannusvaikutukset perusopetuspalveluissa suhteessa v. 2022 tilinpäätökseen
  - Yhden opettajan HTV:n väheneminen 1.8.2024 alkaen, 62.000 €/vuosi/Äijälä
  - Kahden opettajan HTV:n väheneminen 1.8.2025 alkaen, 124.000 €/vuosi/Kuusa
  - Yhden opettajan HTV:n väheneminen 1.8.2027 alkaen, 62.000 €/vuosi, Kuusa
  - Yhden opettajan HTV:n väheneminen 1.8.2028 alkaen, 62.000 €/vuosi, Kuusa
  - Yhden opettajan HTV:n väheneminen 1.8.2029 alkaen, 62.000 €/vuosi, Kuusa
  - Vuokratilat 190.000 € v. 2025
  - Vuokratilat 164.000 € v. 2026
  - Vuokratilat 144.800 € v. 2027
  - Vuokratilat 124.000 € v. 2028
  - Vuokratilat 124.000 € v. 2029
  - Sisäisten vuokrien vähennys, Valkolan, Äijälän ja Haapalan koulut 1.8.2025 alkaen.
  - Kuljetuskustannusten lisäys, koulujen yhteenlasketut kuljetuskustannukset laskettuna 33% kasvulla 1.8.2025 alkaen.

Yhteenveto vaikutusten arvioinnista

	Plussat	Miinukset
Kuntalais- ja lapsivaikutukset	Ratkaisu on pitkäaikainen. Kuusan koulun tilat ja vuokratilat muodostavat kokonaisuuden, jossa tilat ja opetuksen resursointi on mahdollista keskittää ja taata opetuksen tukipalveluissa parempi saatavuus kuin muissa vaihtoehdoissa. Opetusryhmät ja opetus päästään toteuttamaan ikäluokittain, yhdysluokkaopetuksesta voidaan luopua.	Koulun toiminnan loppuminen kolmella kylällä mahdollisine seurannaisvaikutuksineen kylien vetovoimalle. Kolmen koulun oppilaat siirtyvät kaikki uuteen kouluun ja koulukuljetusten piiriin. Koulukuljetusmatkat pitenevät.
Ympäristövaikutukset	Neljän vanhan koulun ylläpitämisen sijaan peruskorjataan yksi ja hankitaan modernit lisätilat, joiden ylläpitäminen energianäkökulmasta on tehokkaampaa kuin vanhojen koulujen. Ruokapalveluiden järjestäminen yhdessä yksikössä on tehokkaampaa myös ympäristönäkökulmasta,	Koulukuljetusten lisääntyminen aiheuttaa päästöjä

	kuin vaihtoehtoissa 1-3.	
Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	Henkilöstön määrä vähenee, mutta henkilöstön keskittäminen työskentelemään yhdessä yksikössä mahdollistaa eriytyvän tehtävien jaon ja tukiresurssien keskittämisen.	Työskentely tiloissa, joissa on erilisiä rakennuksia, on henkilöstölle haastava.
Taloudelliset vaikutukset	Henkilöstömäärä vähenee oppilasmäärän mukaisesti. Kolmen kiinteistön ylläpitokustannuksista ja korjausinvestoinneista luopuminen Kiinteistönhoidon ja ruokahuollon henkilöstön määrän väheneminen Ratkaisuvaihtoehdon kumulatiivinen vaikutus käyttötalouteen ajalla 2024-2029 v. 2022 tasoon verrattuna arviolta -1.505.000 euroa	Korjausinvestoinnit Kuusan kouluun 215.000. Vuokrakulut tarvittavista lisätiloista. Koulukuljetusten lisääntyminen.

Vaihtoehto 5: Opetuksen keskittämisen malli: kaikki oppilaat siirtyvät kirkonkylän koululle

Tässä ratkaisumallissa **ratkaisuvaihtoehtoksi esitetään Haapalan, Äijälän, Valkolan ja Kuusan koulujen toiminnan lopettamista 1.8.2026 alkaen ja oppilaiden siirtymistä Kirkonkylän koululle**. Alla on ensin ratkaisun vaikutusten arviointi yleisellä tasolla, ja lopuksi perustelut ajankohdalle joille ratkaisua esitetään, sekä perustelut ratkaisumallille, sekä kooste tämän ratkaisumallin eduista ja haittavaikutuksista.

Tämä ratkaisumalli voidaan yhdistää muiden ratkaisuvaihtoehtojen kanssa niin, että ensin toteutetaan jokin muu ratkaisuvaihtoehto, ja vasta myöhemmin toteutetaan pohjoisen Laukaan pienten koulujen toiminnan lopettaminen ja oppilaiden siirtyminen kirkonkylän koulun oppilaisiksi. Kirkonkylän koulun oppilasmäärä laskee, ja sieltä on vapautumassa tiloja. Kirkonkylän koululta vapautuvien tilojen suhteen on kuitenkin meneillään muitakin selvityksiä ja suunnitelmia, joiden ratkaisut eivät ehdi valmistua tämän palveluverkkosuunnitelman valmistumiseen mennessä. Tarvetta tiloille on esimerkiksi kansalaisopistolla, varhaiskasvatuksella sekä kunnan hallinnolla. Lisäksi kirkonkylän koulun alueelle kohdistuva muuttoliike poikkeaa pohjoisen Laukaan kylille kohdistuvasta muuttoliikkeestä merkittävästi, ja oppilasmäärän laskun myötä vapautuvien tilojen määrän varmistumiselle ja käyttötarkoituksen selvittämiseksi on varattava aikaa. Jos valitaan palveluverkkoratkaisuksi kaikkien pohjoisen Laukaan pienten koulujen oppilaiden sijoittaminen Kirkonkylän kouluun, se sulkee pois muut vaihtoehdot tilojen käytölle ennen syksyä 2027, ja sen jälkeenkin rajaa näitä vaihtoehtoja. Tässä vaihtoehdossa esiopetus tulee järjestää kirkonkylän koulun yhteydessä.

Oppilas- ja opetusryhmien ennuste: Keskitetään opetus kirkonkylän koululle

KIRKONKYLÄN KOULU + POHJOINEN LAUKAA								OPPILAAT	OPETUSRYHMÄT
								YHTEENSÄ	
Lukuvuosi	syntyneet	1	2	3	4	5	6		
2025-2026	2018	68	67	118	117	143	140	653	
2026-2027	2019	75	68	67	118	117	143	588	26
2027-2028	2020	51	75	68	67	118	117	496	23
2028-2029	2021	63	51	75	68	67	118	442	21
2029-2030	2022	68	63	51	75	68	67	392	19

Keskeiset perustelut tälle mallille ovat, että mallissa pystytään luopumaan neljän koulukiinteistön ylläpidosta ja niihin tarvittavista korjausinvestoinneista, ja arvio on, että opetus pystytään järjestämään niin, että kokonaisuudessaan pohjoisen Laukaan pienten koulujen ja Kirkonkylän koulun yhteenlaskettu opetusryhmien määrä laskee kuudella ja tässä syntyy vastaavat henkilöstökulusäästöt syyslukukauden 2026 alusta. Ennen tätä ajankohtaa oppilaat eivät mahdu kirkonkylän koululle. Kirkonkylän suuntaan kulkee valmiiksi suunniteltuja kuljetusreittejä, koska pohjoisen Laukaan alueelta kuljetaan yläkouluun kirkonkylälle. Nykyinen kuljetuskapasiteetti ei kuitenkaan tule riittämään tämän vaihtoehdon vaatiman laajuuden kuljetuksiin, joten tämän vaihtoehdon toteutuessa tulee kuljetusyritysten kanssa käydä läpi tilanne, ja sen vaatimukset kuljetuskalustolle. Tämä tulee yhdistää kuljetusten tarjouskilpailuun, kun kuljetukset kilpailutetaan uudelleen vuosien 2024 tai 2025 aikana, riippuen nykyisen sovimuksen option käytöstä.

Toimenpideaikataulu

Lukuvuosi	Toiminta	Kiinteistö	Muu
2024-2025	ei muutosta		Kuljetusjärjestelyjen suunnittelu osana koulu-kuljetusten kilpailutusta.
2025-2026	Kyläkoulujen toiminnan lopettamisen valmistelu		
2026-2027	Kyläkoulujen toiminnan päättymisen, oppilaiden siirtyminen kirkonkylän koululle.	Kyläkoulukiinteistöistä luopuminen	

Kuntalais- ja lapsivaikutukset

- Terveys ja hyvinvointi
  - Kaikki pohjoisen Laukaan pienten koulujen oppilaat siirtyvät koulukuljetuksiin. Itse kuljetut koulumatkat lisäävät päivittäistä liikuntaa ja sen myötä terveyttä ja hyvinvointia, ja tämä jää kaikkien näiden oppilaiden osalta pois.
  - Koulumatkoihin käytettävä aika ei välttämättä lisäännä kaikilla heidän siirtyessään kuljetuksiin, mutta pohjoisen Laukaan reuna-alueilta kulkevien koulumatkat ja niihin käytetty aika pitenevät merkittävästi. Äijälän koululta on matkaa kirkonkylän koululle 17,6 km, Haapalan koululta 15,1 km, Valkolan koululta 11,5 km ja Kuusan koululta 7,7 km. Koulumatkojen lisääntymisen voi kartalle sijoitettujen nykyisten oppilaiden asuinpaikkojen perusteella arvioida lakkautettavien koulujen oppilailla olevan pääsääntöisesti tämän verran. Osa lakkautettavien koulujen oppilaista kuitenkin asuu tätä lähempänä tulevaa kouluaan, ja heidän osaltaan koulumatkan pidennys tulee olemaan tätä vähemmän. Nykyisistä oppilaista pisin matka tulisi oppilaalle, jonka koulumatka olisi n. 30 km. Hänen koulumatkansa pitenis nykyisestä n. 7 km. Tällä vaihtoehdolla syntyy siis koulumatkoja, jotka heikentäisivät kaikkien oppilaiden mutta erityisesti pisimmissä kuljetuksissa olevien lasten asemaa.
  - Koulut, joiden toiminta päättyy, ensisijaisesti myydään. Tällöin niiden hyödyntäminen kylälaisten kokoontumisitilana päättyy.
  - Lapset, joiden lähikoulu vaihtuu, joutuvat sopeutumaan uuteen kouluympäristöön.
  - Kaikki lapset joutuvat sopeutumaan suurempiin opetusryhmiin, uusiin luokkatovereihin.
  - Osana lapsivaikutusten arviointia oppilaille toteutetussa kyselyssä oppilaiden vastauksissa nousi esiin positiivisina asioina uudet, väljät ja laadukkaat tilat, sisäliikuntatilat, iso piha ja tekonurmikenttä, odotus uusista kavereista ja vanhojen päiväkotikavereiden tapaaminen, uudet opettajat, kirkonkylän kauppohenkilöstön läheisyys, paremmat edellytykset tutustua yläkouluun, sekä laajemmat valinnaisainemahdollisuudet. Negatiivisina asioina nousivat esiin aikaiset heräämiset ja pitkät koulumatkat erityisesti pienimmillä oppilailla, isoissa tiloissa eksyminen, kavereiden hajautuminen eri luokille, tungos, metsän ja luonnon puute, kiusaamisen pelko, yhdysluokkaopetuksen loppuminen, pienten koulujen loppuminen kokonaan, isot ryhmäkoot ja opettajan avun väheneminen, hälinä ja melu, suuri väkimäärä ja keskittymisen ongelmat.
- Yhdenvertaisuus
  - Koulut yhdistämällä ikäluokat saadaan pidettyä sellaisina, joissa opetusryhmät muodostetaan ikäluokittain.

- Laajan erityisen tuen järjestäminen pystytään keskittämään, ja riittävä oppilasmäärä takaa, että erityisopettajan tukea voidaan kohdentaa oppilaille tehokkaammin, kuin muissa ratkaisumalleissa. Kirkonkylän koululla on Laukaassa parhaat edellytykset tarjota esim. pienryhmämuotoista erityisopetusta.
- Kirkonkylän koulussa opetuksen järjestämiseen tarkoitetut tilat ovat modernit ja suunniteltu opetuskäyttöön. Esimerkiksi liikunnan ja käsityön opetuksen osalta tilanne paranee merkittävästi kaikkien oppilaiden osalta.
- Työllisyys ja työelämä
  - Koulun toiminnan loppumisen kylällä voidaan arvioida vähentävän kylän vetovoimaa asuinpaikkana. Kylällä ei kuitenkaan ole sellaisia merkittäviä työllistäjiä, joiden työvoiman saatavuuden voisi arvioida heikentyvän merkittävästi koulun lakkauttamisen myötä.
- Tietoyhteiskuntataidot
  - Tietoyhteiskuntataitoja pystytään opettamaan koulumuodosta riippumatta yhdenvertaisesti.
- Turvallisuus
  - Kouluverkon muuttuessa on huomioitava erityisesti liikkumiseen liittyvät turvallisuus. Sen voi katsoa jopa paranevan niiden lasten osalta, jotka pääsevät uusina koulukuljetusten piiriin. Toinen ulottuvuus on sosiaalisen turvallisuuden tunteen säilyttämisessä, kun oppilaiden koulu vaihtuu, ja kaikilla oppilailla luokkatovereita tulee lisää.
  - Laukaan kaikissa kouluissa koulunkäynti on yhtä turvallista. Kiusaaminen ja ilkivalta ovat ilmiöitä, joita nousee ajoittain esiin kouluyhteisöissä mutta aikuisten systemaattisella toiminnalla niitä ehkäistään, ja tarvittaessa opitaan selvittämään. Laukaassa kouluilla on yhte-nevaiset toimintamallit kiusaamiseen, väkivaltaan ja häirintään puuttumisessa.
  - Osana lapsivaikutusten arviointia toteutetussa oppilaskyselyssä vaihtoehtoa 5 koskien muutamissa vastauksissa nousi esiin pelko kiusaamisen lisääntymisestä ja riidoista. Toisaalta osassa vastauksista nostettiin esiin kavereiden lisääntyminen.
- Palvelujen taso, kattavuus ja saatavuus kuntalaisnäkökulmasta
  - Koulujen yhdistämisellä taataan opetuksen järjestäminen pedagogisesti tasapuolisesti kirkonkylän ja pohjoisen Laukaan kylien oppilaille. Opetus pystytään järjestämään ikäluokit-tain muodostetuissa ikäryhmissä, ja keskitetyllä erityisopetuksen ja opiskeluhuollon järjes-tämisellä taataan näiden palvelujen tasapuolinen saatavuus.
  - Tässä ratkaisussa pohjoisen Laukaan pienten koulujen oppilaiden lähikoulu vaihtuu, ja matka palveluun pitenee. Kaikki pienten koulujen oppilaat siirtyvät koulukuljetusten piiriin.
  - Ratkaisun vaikutus kylien houkuttavuuteen asuinympäristönä voidaan arvioida olevan negatiivinen, kun mahdollisuus kyläkoulunomaiseen koulunkäyntiin pohjoisen Laukaan alueella päättyy.
  - Kirkonkylän koulun opetusryhmät on rakennettu ikäluokittain, joten vuorovaikutus oman ikäryhmän kanssa lisääntyisi. Kirkonkylän koulun opetustilat ovat kaikin puolin ajanmukai-set, ja laajemmat kuin pohjoisen Laukaan kouluilla huomioiden myös taito- ja taideaineiden opetuksen.
  - Opetuksen järjestäminen nykyistä pienemmällä kouluverkolla taloudellisesti tarkoittaa henki-löstön vähentämistä ja koulurakennuksista luopumista. Koulukuljetukset eivät saa lisääntyä niin, että muista asioista saatu taloudellinen hyöty menee kuljetusten järjestämiseen.
  - Koulujen yhdistämisen ajankohta tulee valita niin, että koulutilat sallivat kaikkien tarvittavien opetusryhmien muodostamisen.

Ympäristövaikutukset

- Ihmisten elinolot, terveys ja viihtyvyys

- Koulujen lakkauttamisen vaikutuksista on tehty tutkimuksia. (Lehtonen 2021, KARVI, 2022) Tyypillisenä tuloksena koulun lakkauttamisesta on seurannut sen ympäristöalueen kiinnostavuuden väheneminen muutto- ja asuinalueena. Näin ollen kouluverkon karsimisen voi olettaa haittaavan niiden kylien elinvoimaisuuden kehittymistä sekä viihtyvyyttä, joiden koulujen toiminta lakkaa. Ratkaisuvaihtoehto 5 on työryhmän arvion mukaan eniten kylien elinvoimaa heikentävä ratkaisu, ja todennäköisyys että tutkimuksissa esiin nostetut haitta-vaikutukset kylien ja kunnan vetovoimalle konkretisoituvat, on suurempi kuin vaihtoehtoissa, joissa säilyy jollakin tavalla mahdollisuus käydä koulua kyläkoulumaisessa ympäristössä.
- Laukaassa Satavuon koulun perustamisen yhteydessä lakkautettiin kolme muuta koulua. Tällä ratkaisulla saatiin tulos, jossa kaikkien koulun alueen kylien asukasmäärä on lisääntynyt kouluratkaisun jälkeen. Tässä tapauksessa kuitenkin investoitiin merkittävästi uuteen koulurakennukseen, ja luotiin uusi n. 100 oppilaalle tarkoitettu kyläkoulumainen koulu eikä vain lakkautettu vanhoja kouluja ja siirretty oppilaita taajamakouluun.
- Maaperä, luonnon monimuotoisuus, ilmasto
  - Nykyisen kouluverkon tiivistämisen mallissa ei ole välittömästi merkittäviä vaikutuksia maaperään tai luonnon monimuotoisuuteen. Mahdollinen lakkautettavan koulun myyminen tai purkaminen tulee toteuttaa ratkaisulla, joissa huomioidaan ympäristö.
  - Koulukuljetusten lisääntyessä ilmastovaikutuksia syntyy päästöjen lisääntymisestä.
- Maisema, kulttuuriperintö
  - Kyläkoulujärjestelmä ja koulurakennukset ovat keskeinen osa kylien maisemaa ja kulttuuriperintöä. Kylien oma identiteetti usein kanavoituu koulun kautta. Toisaalta Laukaassa on edelleen monia vahvoja kyliä, joilta koulu on lakkautettu ja koulurakennukset ovat jatkaneet koulun lakkauttamisen jälkeen muussa käytössä, mutta edelleen kylän maisemassa.

Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

- Toimivaltamuutokset
  - Koulujen määrän vähentyessä ei tapahdu varsinaisia toimivaltamuutoksia.
- Uudenlaiset palvelujen tuottamistavat
  - Kouluverkon tiivistämisen mallissa palvelujen tuottamistavat säilyvät perusteiltaan ennallaan. Merkittävin muutos on yhdysluokkaopetuksen väheneminen pohjoisen Laukaan pienien koulujen toiminnan loppuessa.
- Organisaation tehtävien määrä, laatu tai menettelytavat
  - Organisaation tehtävien määrä vähenee, kun opetusryhmien määrä vähenee.
  - Ylläpidettävien rakennusten ja ulkotilojen määrä vähenee, samoin näihin tarvittavan henkilöstöresurssin määrä. Tähän on varauduttu ottamalla henkilöstöä palvelukseen määräaikaaisesti.
  - Opiskeluhuollon henkilöstön työpanosta keskitetään yhdelle koululle nykyisten neljän sijaan, henkilöstön siirtymät vähenevät.
- Henkilöstön määrä, asema ja osallisuus
  - Organisaation tehtävien määrä, eli henkilöstömäärä vähenee oppilaiden vähentyessä ja opetusryhmiä yhdistettäessä ja rakennusten ylläpitotarpeen vähentyessä.
  - Henkilöstön edustajat ovat olleet mukana työryhmässä. Henkilöstölle on järjestetty myös kuulemistilaisuus elokuussa 2023 ja mahdollisuus antaa kannanottoja ratkaisuehdotuksiin kirjallisesti.
  - Erityisopetuksen järjestämisen tapa säilyy nykyisenä ja tehostuu, kun luodaan nykyistä suurempia yksiköitä.

- Henkilöstö on saatava vahvasti osalliseksi uusien työyhteisöjen ja toimintamallien rakentamiseen jo ennen muutosta
- Henkilöstön määrän vähenemiseen varauduttava, arvioitava henkilöstön poistuma ja ennen muutosta tulee olla riittävästi määräaikaista työntekijöitä, jotta vakituisia ei tarvitse vähen-

Nykyinen henkilöstö	Luokanopettaja/kiertävä kieltenopettaja	Tuntiopettaja	Erityisopettaja	Koulunkäynninohjaaja	Muu henkilöstö
Haapala	3,2		0,8	2	1
Äijälä	3,2		0,2	1	1
Kuusa	3,4		0,6	2	1
Valkola	3,2		0,4	2	1
Kirkonkylä	25	4	14	29	10,5 + 2
Yhteensä	38	4	16	36	14,5 + 2

- Organisaation hallinnolliset tehtävät
  - Organisaation hallinnolliset tehtävät vähenevät henkilöstön vähentyessä ja ylläpidettävien kiinteistöjen vähentyessä

Taloudelliset vaikutukset

- Väestöryhmien ja kotitalouksien asema ja käyttäytyminen
  - Koulujen lakkauttamisen vaikutuksista on tehty tutkimuksia. (Lehtonen 2021, KARVI, 2022) Tyypillisenä tuloksena koulun lakkauttamisesta on seurannut sen ympäristöalueen kiinnostavuuden väheneminen muutto- ja asuinalueena. On mahdollista, että kylän asuintonttien kiinnostavuus ja arvo laskevat, jos kyläkoulun toiminta päättyy. Tämä ratkaisuvaihtoehto on kylien elinvoiman kannalta heikoin.
- Yritysten toiminta
  - Kylien yritystoiminta on vähäistä, joten koulujen jatkamisella tai lakkauttamisella ei voi katsoa olevan laajaa merkitystä yritysten toimintaan.
  - Yksittäisten yrittäjien tai yritysten työntekijöiden saatavuudelle ratkaisulla, jossa koulujen toiminta säilyy, voi katsoa olevan merkitystä, kun perusopetus säilyy lähipalveluna.
- Kunnallistalouden rahoitus, voimavarojen käyttö, työllisyys ja tuottavuus
  - Opetuksen järjestäjä saa jokaisesta kouluikäisestä kunnassa asuvasta oppilaasta laskennallisen valtionosuuden, riippumatta siitä, miten opetus on järjestetty.
  - Kunnan päätösvallassa on kouluverkko, ja se miten kunnan käytettävissä oleva resurssi käytetään perusopetuspalveluiden järjestämiseen.
  - Oppilasta kohti käytettävä rahasumma vaihtelee kouluittain (ks. taulukko johdanto-osiossa) Tavallista pienemmät opetusryhmät, suuremmat kuljetuskustannukset tai kiinteistöön tehdyt investoinnit ja sen myötä sisäiset vuokrat vaikuttavat oppilaskohtaiseen opetuksen tuottamisen hintaan ja sen eroihin koulujen välillä. Kuntalaisnäkökulmasta tulisi pyrkiä mahdollisimman tasapuoliseen ja tehokkaaseen resurssien käyttämiseen. Toisaalta oppilaskohtaisesti laskettua rahasummaa ei suoraan voi pitää vertailun lähtökohtana eri koulujen

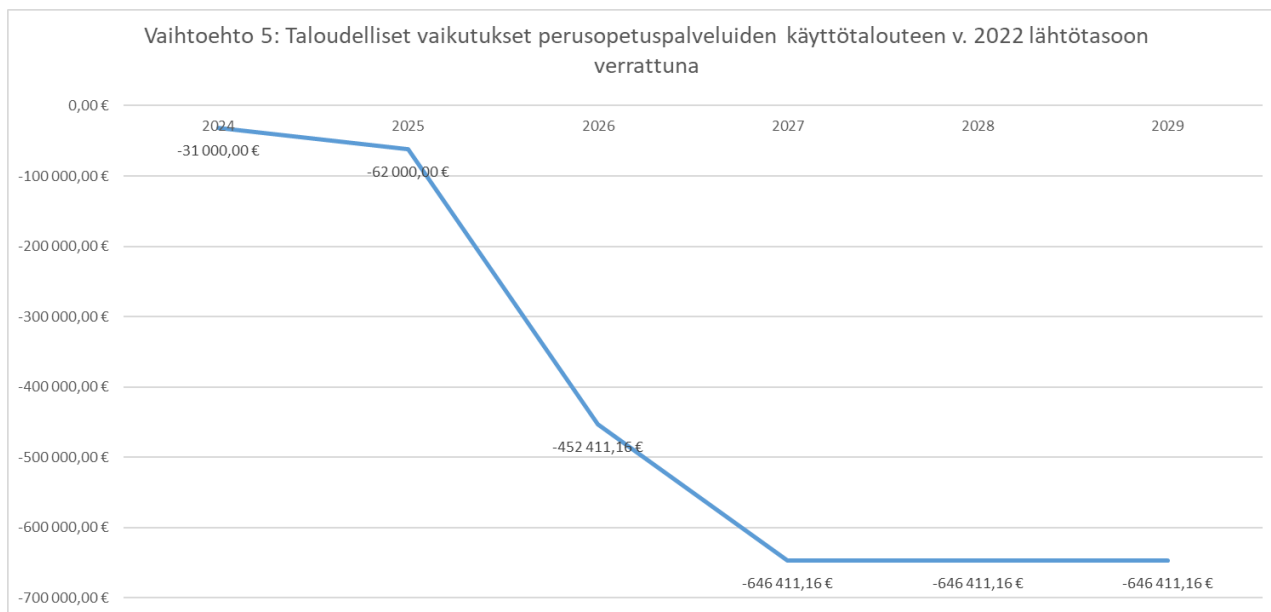
- välillä, johtuen esim. tiettyjen koulujen erittäin laajasta oppilaaksiottoalueesta ja siitä johtuvista kuljetuskustannuksista tai erityisen tuen keskittämisestä kyseiselle koululle.
- Opetukseen käytettävien taloudellisten voimavarojen käyttö koostuu seuraavista osaluista: henkilöstökulut, palvelujen ostot (sis. koulumatkat ja ruokailut), materiaalit sekä vuokrat. Arvio eri vaihtoehtojen taloudellisista vaikutuksista perustuu näiden muuttujien arvioituihin muutoksiin eri vuosina.
  - Koulujen lakkauttamisia koskevista taloudellisista vaikutuksista on tehty tutkielma, jonka johtopäätöksenä oli, että tilastollisesti merkittäviä säästöjä on saatu koulujen lakkauttamisten yhteydessä n. 4% oppilaskohtaisista toiminnan käyttömenoista neljänä kuudesta lakkautusta seuranneesta vuodesta. (Nieminen 2022)
  - Palvelutuotannon muutos
    - Ei muutoksia
  - Tässä ratkaisuvaihtoehdossa ei tarvitse tehdä korjausinvestointeja kyläkouluihin.

○ Äijälä	155.000,00 €
○ Haapala	300.000,00 €
○ Kuusa	215.000,00 €
○ Valkola	365.000,00 €
○ Yhteensä	0 €
  - Koulujen tasearvo

○ Äijälä	150.000,00 €
○ Haapala	186.920,00 €
○ Kuusa	65.840,00 €
○ Valkola	0,00 €

    - Koulujen tasearvo tulee huomioida, ja se vaikuttaa kunnan talouteen, jos rakennus myydään. Mitä suurempi koulun tasearvo on, sitä suurempi tulo siitä tulee kunnalle saada kirjaustapion välttämiseksi.
  - Tässä ratkaisuvaihtoehdossa ei ole tarvetta lisätilojen hankinnalle.
  - Koulujen yhdistämisestä tällä toteutusmallilla saadaan taloudellista etua sekä opetusryhmien yhdistämisen kautta, että peruskorjaus- ja ylläpitokuluja välttämällä, kun päästään luopumaan kolmesta koulurakennuksesta.
  - Kuljetuskustannukset kasvavat, ja arvioinnissa on huomioitava, että kaikki Kuusan, Haapalan, Äijälän ja Valkolan oppilaat siirtyvät koulukuljetusten piiriin. Kuljetuskustannusten kasvun arvioinnissa käytetään muissa vaihtoehdoissa Satavuon koulun perustamisen myötä saatua tietoa, jonka mukaan koulun lakkauttamisen yhteydessä kuljetuskustannukset ovat lisääntyneet n. 33 %. Tässä vaihtoehdossa kuitenkin kuljetusten määrän ja kuljetusreittien pituus kasvaa merkittävästi verrattuna muihin vaihtoehtoihin, ja sen vuoksi taloudellisessa arviossa koulukuljetusten hinnan kasvussa käytetään arviota 50 % koulukuljetusten kustannusten kasvusta vuodesta 2026 alkaen.
  - Tämä ratkaisu ei vaadi tilanteen uudelleentarkastelua ennen v. 2030.
  - Vaihtoehdon 5 suorat käyttötalouden kustannusvaikutukset perusopetuspalveluissa suhteessa v. 2022 tilinpäätökseen
    - Yhden opettajan HTV:n väheneminen 1.8.2024 alkaen, 62.000 €/vuosi/Äijälä
    - Viiden opettajan HTV:n väheneminen 1.8.2025 alkaen, 310.000 €/vuosi/Kuusa
    - Sisäisten vuokrien vähennys, Kuusan, Valkolan, Äijälän ja Haapalan koulut 1.8.2026 alkaen.
    - Kuljetuskustannusten lisäys, koulujen yhteenlasketut kuljetuskustannukset laskettuna 50% kasvulla 1.8.2026 alkaen.

Yhteenveto vaikutusten arvioinnista

	Plussat	Miinukset
Kuntalais- ja lapsivaikutukset	Ratkaisulla taataan pysyväisluonteinen ratkaisu koko tarkasteluajanjaksolle. Kirkonkylän koulun tilat muodostavat kokonaisuuden, jossa tilat ja opetuksen resursointi on mahdollista keskittää ja taata opetuksen tukipalveluissa parempi saatavuus kuin muissa vaihtoehtoissa. Opetusryhmät ja opetus päästään toteuttamaan ikäluokittain, yhdysluokkaopetuksesta voidaan luopua.	Ratkaisu mahdollinen vasta v. 2026 alkaen. Koulun toiminnan loppuminen neljällä kylällä mahdollisine seurannaisvaikutuksineen kylien vetovoimalle. Neljän koulun oppilaat siirtyvät kaikki uuteen kouluun ja koulukuljetusten piiriin, osan oppilaista koulumatkat pitenevät n. 30 km:iin. Kyläkoulu –tyyppinen opetus loppuu pohjoisen Laukaan alueella.
Ympäristövaikutukset	Neljän vanhan koulun ylläpitämisestä ja korjausinvestoinneista luovutaan. Opetuksen keskittäminen kirkonkylälle on kiinteistöjen energianäkökulmasta tehokkaampaa kuin vanhojen koulujen korjaaminen ja ylläpito. Ruokapalveluiden järjestäminen keskitetysti on tehokkaampaa myös ympäristönäkökulmasta, kuin neljässä pienessä yksikössä	Koulukuljetusten lisääntyminen aiheuttaa päästöjen lisääntymistä

Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	Henkilöstön määrä vähenee, mutta henkilöstön keskittäminen työskentelemään kirkonkylän koululla mahdollistaa eriytyvän tehtävien jaon ja tukiresurssien keskittämisen.	
Taloudelliset vaikutukset	Opetushenkilöstön määrän väheneminen Neljän kiinteistön ylläpitokustannuksista ja investoinneista luopuminen Kiinteistönhoidon ja ruokahuollon henkilöstön määrän väheneminen Ratkaisuvaihtoehdon kumulatiivinen vaikutus käyttötalouteen ajalla 2025-2029 v. 2022 tasoon verrattuna arviolta -2.484.000 euroa	Koulukuljetusten lisääntyminen. Ratkaisu mahdollisesti viivästyttää tai estää kirkonkylän koululta vapautuvien tilojen käytön muuhun suunniteltavaan tarkoitukseen.

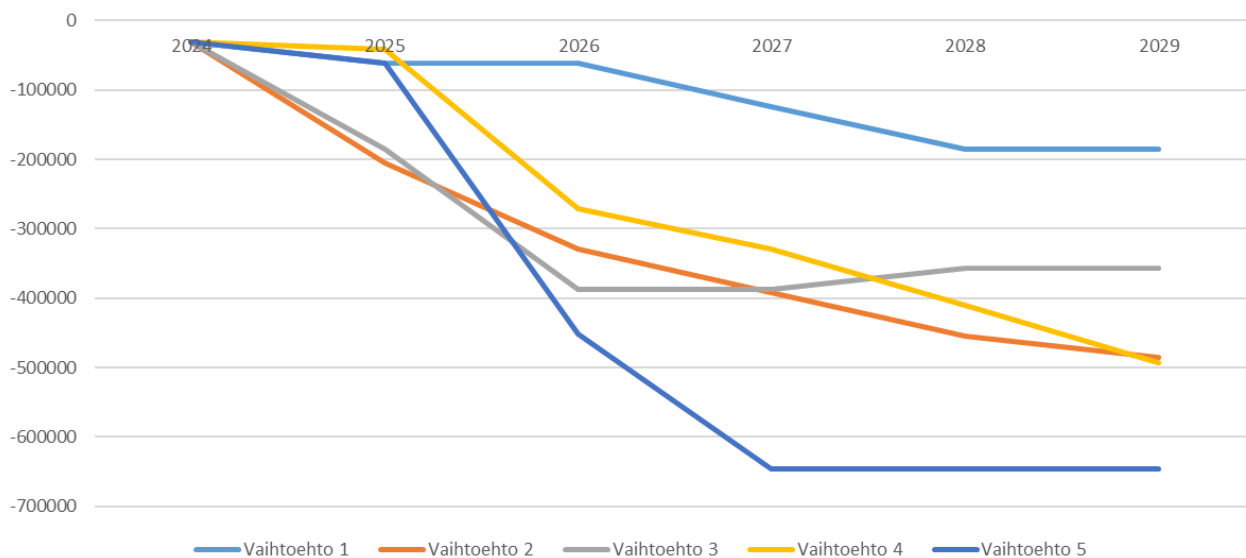
10. TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

YHTEENVETO JA TOIMENPIDE-EHDOTUS (Luonnos 17.8.2023 pidetyn työryhmän kokouksen mukaisesti)

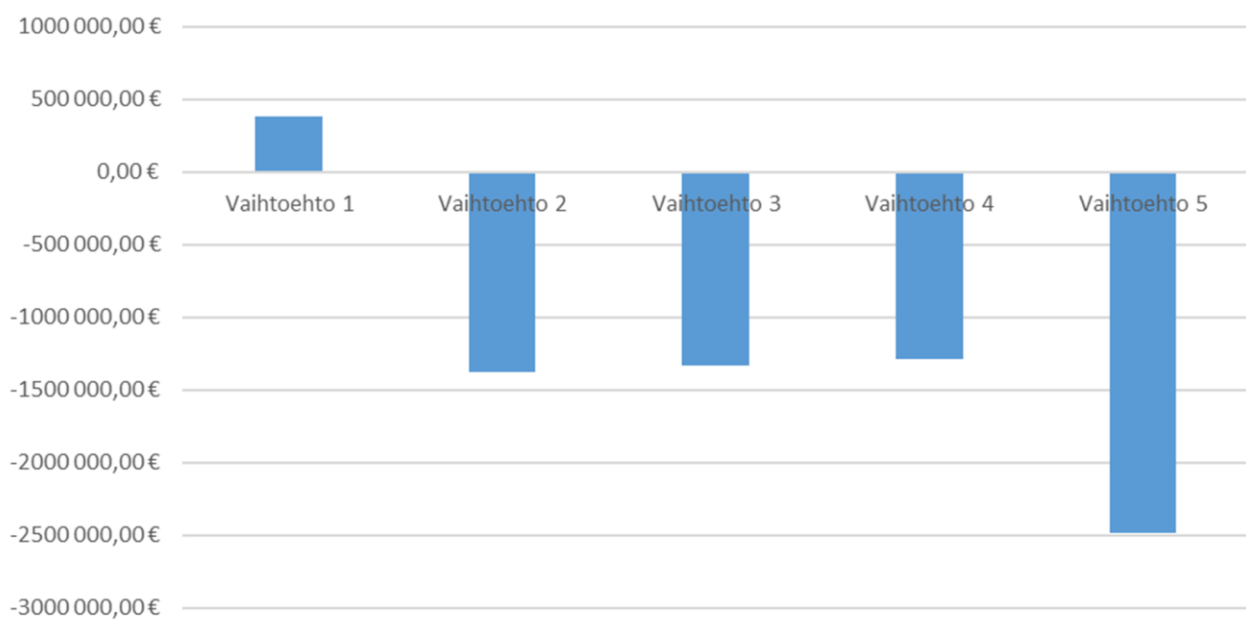
Palveluverkkotyöryhmä on käsitellyt vaihtoehtoja kokouksessaan 17.8.2023. Kokoukseen mennessä kerätyn tiedon, vaihtoehtotarkastelujen ja vaikutusarviointien kokonaisuuden perusteella työryhmä on vaihtoehdon 2 kannalla, ja suosittaa sen toimeenpanoa 1.8.2025 alkaen, ja sen sisällä vaihtoehtoa, jossa Haapalan koulu jatkaa toimintaansa. Vaihtoehto huomioi sekä lasten edun, kyläkoulumaisen koulunkäynnin mahdollistamisen pohjoisessa Laukaassa, että taloudelliset vaikutukset, vaihtoehdon ollen talouden kannalta edullisin vaihtoehdoista 1-4. Vaihtoehto 5 on taloudellisesti tehokkain, mutta sen toimeenpano on mahdollista vasta 1.6.2026, se sulkee kokonaan pois pohjoisen Laukaan kyläkoulumaisen opetuksen jatkamisen, ja kylien elinvoiman kannalta se on myös huonoin vaihtoehto. Eri vaihtoehtojen taloudellisten vaikutusten kumulatiivinen arvio v. 2029 mennessä, sekä arvio vuosittaisista käyttötalousvaikutuksista, ovat tämän luvun lopussa olevissa kuvaajissa.

Työryhmä kokoontuu kuntalaisten kannanotoille varatun ajan jälkeen **25.9.2023**, käy läpi saapuneet kannanotot, tekee mahdolliset tarkistukset valmisteluaineistoon, ja muotoilee palveluverkkoselvityksen lopulliseen muotoon **huomioiden asiaa koskevat kannanotot ja taloudellisissa selvityksissä viimeisen kokouksen jälkeen tulleet lisätiedot, sekä näiden perusteella tarkistaa ja viimeistelee esityksensä palveluverkkoratkaisuksi.**

Arvio vaihtoehtojen taloudellisista vaikutuksista perusopetuspalveluiden käyttötalouteen suhteessa lähtötasoon (v. 2022 tilinpäätöstiedot) v. 2024 alkaen

Arvio vaihtoehtojen kumulatiivisista vaikutuksista käyttötalouteen ja investointeihin v. 2029 mennessä

Lähteet:

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Maaseutu- ja saaristoalueilla asuvien lasten sivistyksellisten ja sosiaalisten oikeuksien toteutuminen kouluverkon muutoksissa ja peruskoulujen lakkautusten vaikutukset alueiden elinvoimaan. Julkaisut 29/2022.

Lehtonen Olli. Primary school closures and population development – is school vitality an investment in the attractiveness of the (rural) communities or not? *Journal of rural studies* 82/2021, 138-147.

Nieminen Mira. Ovatko peruskoulujen lakkautukset tuoneet säästöjä? Vuosien 2006-2018 koululakkautusten vaikutukset kuntien perusopetuksen käyttömenoihin. Johtamisen ja talouden tiedekunta, Pro Gradu –tutkielma, 2022.

Tuoma, Laura. Kyläkoulujen lakkautusten vaikutukset kuntien elinvoimatehtävän toteutumiseen. Johtamisen ja talouden tiedekunta, kandidaatintutkielma. Tampereen yliopisto, 2023.